

ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΤΟΥ 1910

ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Χ. ΠΕΤΡΑΚΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ 2004

ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΤΟΥ 1910

© Ἡ ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία
Πανεπιστημίου 22, Ἀθήναι 10672
Fax 2103644996, τηλ. 2103625531
archetai@otenet.gr - www.archetai.gr

ISSN 1105-7785

ISBN 960-8145-43-0

Γενικὴ ἐπιμέλεια ἐκδόσεως: Ἡλέκτρα Ἀνδρεάδη
Ἐκδοτικὴ καὶ καλλιτεχνικὴ ἐπιμέλεια: Λούση Μπρατζιώτη

ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΤΟΥ 1910

Με τὴν ἐπιμέλεια
ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Χ. ΠΕΤΡΑΚΟΥ
Γενικοῦ Γραμματέως τῆς ἐν Ἀθήναις
Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, Ἀκαδημαϊκοῦ

ΑΘΗΝΑΙ 2004

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	ἀρ. φωτ.		ἀρ. φωτ.
ΑΘΗΝΑ	1-100	Μνημείο Φιλοπάππου	91
Γενικὲς	1-3	Ἐθνικὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο	92-100
Λυκαβηττὸς	4	ΑΙΓΙΝΑ, ἱερὸ Ἀφείας	101-108
Ἀκρόπολις, γενικὲς	5-7	ΕΛΕΥΣΙΣ	109-112
Βόρεια κλιτῆς	8	ΣΟΥΝΙΟΝ	113-118
Ναὸς Ἀθηνᾶς Νίκης	9-10	ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	119-246
Ἐρέχθειον	11-22	Ἀροκόρινθος	119-123
Παρθενῶν	11, 23-30	Ἄργος	124-127
Προπύλαια	31-33	Ἐπίδαυρος	128-163
Ἀσκληπιεῖον	34	Κόρινθος	164-177
Θέατρο Διονύσου	35-38	Λέχαιον	178
Στοὰ Εὐμένους	39	Μεσσήνη	179-182
ᾠδεῖον Ἡρώδου Ἀττικοῦ	40-41	Μυκῆνες	183-208
Στοὰ Ἀττάλου	42-43	Ναύπλιο	209
ᾠδεῖον Ἀγρίππα	44	Ὀλυμπία	210-224
Μητροῶν	45	Σπάρτη	225
Ἡφαιστεῖον	46-53	Τεγέα	226-227
Πρότυλο Ἀθηνᾶς Ἀρχηγέτιδος	54-55	Τίρυνς	228-246
Ἀνατολικὸ Πρότυλο	56	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΣ	247-269
Ὁρολόγιον Ἀνδρονίκου		Ἄμφισσα	247
Κυρρήστου	57-62	Δελφοὶ	248-261
Βιβλιοθήκη Ἀδριανοῦ	63-65	Βοιωτικὸς Ὀρχομενὸς	262-263
Πύλη Ἀδριανοῦ	66-67	Στράτος	264-265
Κεραμεικὸς	68-81	Χαιρώνεια	266-269
Μνημεῖο Λυσικράτους	82-83	ΚΥΚΛΑΔΕΣ	270-324
Ὀλυμπιεῖον	84-86	Δῆλος	270-307
Πνυξ	87	Θήρα	308-324
Παναθηναϊκὸ στάδιο	88-90		

Στὸ τέλος τῶν ὑπομνημάτων δηλώνονται οἱ διαστάσεις τῶν πρωτοτύπων φωτογραφιῶν σὲ ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου.

Οἱ ἀριθμοὶ καταλόγου τῶν φωτογραφιῶν εἶναι τοῦ Φωτογραφικοῦ Ἀρχείου τῆς Ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας.

ΟΙ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΤΟΥ 1910

Τὸ 1907 ἡ κυβέρνησις τῆς Ἰταλίας ζήτησε ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴν νὰ συμμετάσχει ἡ χώρα μας στὴ βιομηχανικὴ ἔκθεσις τοῦ Τορίνου καὶ τὴν καλλιτεχνικὴ τῆς Ρώμης ποὺ θὰ γίνονταν τὸ 1911. Ἡ Ἑλλάς δέχθηκε νὰ λάβει μέρος μόνο στὴ δεύτερη.

Γιὰ τὴν ὀργάνωσις τῆς συμμετοχῆς μας στὴν ἔκθεσις τῆς Ρώμης συστήθηκε ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ διαδόχου καὶ με μὲλη ἐξέχοντες Ἀθηναίους, μεταξὺ τῶν ὁποίων οἱ γνωστότεροι εἶναι ὁ Παναγιώτης Καββαδίας, Γενικὸς Ἐφορὸς τῶν Ἀρχαιοτήτων καὶ καθηγητῆς τῆς Ἀρχαιολογίας, ὁ Γεώργιος Ἰακωβίδης, Διευθυντῆς τῆς Σχολῆς Καλῶν Τεχνῶν, ὁ Σπυρίδων Λάμπρος, καθηγητῆς τῆς Ἱστορίας, καὶ ὁ Δημήτριος Καμπούρογλου, Διευθυντῆς τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης.

Ἀποφασίστηκε ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ νὰ ἐκτεθοῦν στὴ Ρώμη: 1) Ἐκμαγεῖα τῶν σπουδαιότερων ἀρχαίων γλυπτῶν τῶν μουσείων μας, 2) Φωτογραφίαι ἀρχαίων καὶ βυζαντινῶν μνημείων καὶ 3) Μικρογραφίαι τῶν βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων ποὺ βρίσκονταν σὲ χειρόγραφα.

Ἡ φωτογράφισις τῶν μνημείων ἀνατέθηκε στὸ γερμανικὸ ἴδρυμα Messbildanstalt τοῦ Βερολίνου καὶ ἔγινε ἀπὸ τὴν 7 Ἀπριλίου μέχρι τῆς 20 Ἰουλίου 1910, ἀπὸ τὸν φωτογράφο Carl Siele καὶ τὸν τεχνικὸ Max Bendorf ὑπὸ τὴ διεύθυνσις τοῦ Theodor von Lüpke.

Μετὰ τὴ λήξιν τῆς ἔκθεσις τὰ ἐκμαγεῖα δωρήθηκαν στὸ ἰταλικὸ κράτος. Οἱ φωτογραφίαι ἐπιστράφηκαν στὴν Ἑλλάδα καὶ δόθηκαν ἐκεῖνες τῶν ἀρχαίων μνημείων στὴν Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία καὶ τῶν βυζαντινῶν στὴν Ἱστορικὴ καὶ Ἐθνολογικὴ Ἐταιρεία τῆς Ἑλλάδος.

Στὴ Ρώμη ἐκτέθηκαν ἄνω τῶν 460 φωτογραφιῶν, ἀπὸ τίς ὁποῖες οἱ 324 βρίσκονται στὴν Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία συντηρημέναι συστηματικὰ τὰ τελευταῖα χρόνια ἀπὸ τὴν κυρία Γιούλη Ζουμπούλη. Γιὰ τὴ χρῆσις τους ἀπὸ τοὺς μελετητῆς, ὅλες οἱ φωτογραφίαι ἀντιγράφηκαν καὶ διατίθενται ἐλεύθερα γιὰ μελέτη.

Οἱ τόποι καὶ τὰ μνημεῖα ποὺ φωτογραφήθηκαν ἦσαν ἡ Ἀκρόπολις καὶ οἱ κλιτεῖς τῆς μετὰ τὰ μνημεῖα τους (39 φωτ.), ἡ ἀρχαία Ἀγορά, δηλαδὴ ὅ,τι εἶχε ἀνασκαφῆ ἔως τότε ἀπὸ τὴν Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία, καὶ τὸ Ἡφαιστεῖον (11 φωτ.), ἡ ῥωμαϊκὴ ἀγορὰ τῆς Ἀθήνας (9 φωτ.), τὰ λοιπὰ μνημεῖα τῆς Ἀθήνας καὶ τὸ Ἐθνικὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο (43 φωτ.), τὰ μνημεῖα τῆς

Αΐγινας, τῆς Ἐλευσίνας καὶ τοῦ Σουνίου (18 φωτ.), τόποι καὶ μνημεῖα τῆς Πελοποννήσου (128 φωτ.), τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος (23 φωτ.), τῆς Δήλου (38 φωτ.) καὶ τῆς Θήρας (17 φωτ.).

Οἱ περισσότερες ἀπὸ τὶς φωτογραφίες ἀπεικονίζουν τὰ μνημεῖα μέσα στὸ ἀρχαῖο τους τοπίο, ποὺ δὲν εἶχε ὑποστῆ καμία βλάβη ἢ ἐπέμβαση ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. Ὅλες δείχνουν τόπους καὶ μνημεῖα τῆς Ἑλλάδος ὅπως ἦσαν τὴν ἴδια ἀκριβῶς στιγμή, ἀπὸ τὸν Ἀπρίλιο ἕως τὸν Ἰούλιο τοῦ 1910. Τὰ μνημεῖα αὐτά, τὰ σπουδαιότερα τῆς ἐλληνικῆς γῆς, ἤλθαν στὸ φῶς καὶ σώθηκαν χάρις στὴν ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὸν σπουδαιότερο παράγοντα προόδου τῆς ἐπιστήμης τῆς ἀρχαιολογίας στὴν Ἑλλάδα. Κατὰ τὸν 19ο αἰ. καὶ τὸ πρῶτο μισὸ τοῦ 20οῦ, ἕως τὸ 1960, ἀποτελοῦσε καὶ τὸν μοναδικὸ παράγοντα. Ἡ ἐπιστημονικὴ προσφορὰ τῆς Ἐταιρείας ἕως τὸ 1910 φαίνεται ἀπὸ τὶς ἀρχαιότητες ποὺ εἰκονίζονται στὶς φωτογραφίες τοῦ καταλόγου. Ἀπὸ τότε πλῆθος νέων εἶδε τὸ φῶς μὲ συστηματικὲς ἀνασκαφές.

Ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ἐκείνη τοῦ 1910 ποὺ εἰκονίζουν οἱ φωτογραφίες μᾶς χωρίζουν μόνον 94 χρόνια τὰ ὁποῖα, μὲ τὶς μεταβολὲς ποὺ ἔχει ὑποστῆ τὸ φυσικὸ περιβάλλον καὶ τὶς καταστροφὲς ποὺ ἐπέφεραν σ' αὐτὸ οἱ ἀνθρωποι, φαίνεται ὅτι εἶναι αἰωνιότης.

B.X.Π.

Τὰ ὑπομνήματα τῶν φωτογραφιῶν συνέταξε ἡ Ἰωάννα Νίνου καὶ τὰ ἀρχαῖα χωρία συνέλεξε ὁ Γεώργιος Παπαδόπουλος.

Ἄρθρο γιὰ τὴ συμμετοχὴ τῆς Ἑλλάδος στὴν ἔκθεση τῆς Ρώμης δημοσίευσε ὁ Ἰωάννης Σβορώνος στὴν ἐφημερίδα *Πατρίς* τῆς 15 Φεβρουαρίου 1915. Ἀναδημοσιεύτηκε στὸ περιοδικὸ *Ὁ Μέντωρ*, τεύχ. 20, 1992, 93-96.

1. Αθήνα. Γενική άποψη τῆς πόλης ἀπὸ τὸν λόφο τοῦ Φιλοπάππου μετὰ τὴν Ἀκρόπολη στὸ βάθος. (72x248)

2. Αθήνα. ΝΑ τμήμα τῆς πόλης μετὰ τὸν λόφο τοῦ Φιλοπάππου καὶ τὴν Ἀκρόπολη. Λήψη ἀπὸ Α (ἀπὸ τὸ Στάδιο). (31x37)

3. Αθήνα. Ἀποψη τῆς πόλης μετὰ τὴν Ἀκρόπολη στὸ βάθος. Λήψη ἀπὸ ΒΔ (ἀπὸ τὸν Λυκαβηττό). (30x36)

Ξυμβεβήκει δὲ ἀπὸ τοῦ πάνυ ἀρχαίου ἐτέρων μᾶλλον Ἀθηναίους τοῦτο. ἐπὶ γὰρ Κέκροπος καὶ τῶν πρώτων βασιλέων ἡ Ἀττικὴ ἐς Θησέα αἰεὶ κατὰ πόλεις ὤκειτο πρυτανεῖα τε ἐχούσα<ς> καὶ ἄρχοντας, καὶ ὅποτε μὴ τι δείσειαν, οὐ ξυνησαν βουλευσόμενοι ὡς τὸν βασιλέα, ἀλλ' αὐτοὶ ἕκαστοι ἐπολίτεον καὶ ἐβουλεύοντο· καὶ τινες καὶ ἐπολέμησάν ποτε αὐτῶν, ὥσπερ καὶ Ἐλευσίνοι μετ' Εὐμόλπου πρὸς Ἐρεχθεά. ἐπειδὴ δὲ Θησεὺς ἐβασίλευσε, γενόμενος μετὰ τοῦ ξυνετοῦ καὶ δυνατοῦς τά τε ἄλλα διεκόσμησε τὴν χώραν καὶ καταλύσας τῶν ἄλλων πόλεων τά τε βουλευτήρια καὶ τὰς ἀρχὰς ἐς τὴν νῦν πόλιν οὖσαν, ἐν βουλευτήριον ἀποδείξας καὶ πρυτανεῖον, ξυνώκισε πάντας, καὶ νεμομένους τὰ αὐτῶν ἐκάστους ἅπερ καὶ πρὸ τοῦ ἠνάγκασε μιᾷ πόλει ταύτῃ χρῆσθαι, ἢ ἀπάντων ἤδη ξυντελούντων ἐς αὐτὴν μεγάλην γενομένην παρεδόθη ὑπὸ Θησεῶς τοῖς ἔπειτα· καὶ ξυνοῖκία ἐξ ἐκείνου Ἀθηναῖοι ἔτι καὶ νῦν τῇ θεῷ ἑορτὴν δημοτελῆ ποιοῦσιν. τὸ δὲ πρὸ τοῦ ἡ ἀκρόπολις ἢ νῦν οὖσα πόλις ἦμ καὶ τὸ ὑπ' αὐτὴν πρὸς νότον μάλιστα τετραμμένον.

Θουκ. II 15, 1-3

Μετὰ δὲ τὴν Αἰγέως τελευτὴν μέγα καὶ θαυμαστὸν ἔργον εἰς νοῦν βαλόμενος, συν-
 ώκισε τοὺς τὴν Ἀττικὴν κατοικοῦντας εἰς ἓν ἄστυ, καὶ μιᾶς πόλεως ἓνα δῆμον ἀπέ-
 φηνε, τέως σποράδας ὄντας καὶ δυσανακλήτους πρὸς τὸ κοινὸν πάντων συμφέρον,
 ἔστι δ' ὅτε καὶ διαφορομένους ἀλλήλοις καὶ πολεμοῦντας. ἐπιὼν οὖν ἔπειθε κατὰ
 δήμους καὶ γένη, τῶν μὲν ἰδιωτῶν καὶ πενήτων ἐνδεχομένων ταχὺ τὴν παράκλησιν
 αὐτοῦ, τοῖς δὲ δυνατοῖς ἀβασίλευτον πολιτείαν προτείνων καὶ δημοκρατίαν, αὐτῶ
 μόνον ἄρχοντι πολέμου καὶ νόμων φύλακι χρησομένην, τῶν δ' ἄλλων παρέξουσιν
 ἅπασιν ἰσομοιρίαν, τοὺς μὲν ταῦτ' ἔπειθεν, οἱ δὲ τὴν δύναμιν αὐτοῦ δεδιότες, μεγά-
 λην οὖσαν ἤδη, καὶ τὴν τόλμαν, ἐβούλοντο πειθόμενοι μᾶλλον ἢ βιαζόμενοι ταῦτα
 συγχωρεῖν. καταλύσας οὖν τὰ παρ' ἐκάστοις πρυτανεῖα καὶ βουλευτήρια καὶ ἀρχάς,
 ἐν δὲ ποιήσας ἅπασιν κοινὸν ἐνταῦθα πρυτανεῖον καὶ βουλευτήριον ὅπου νῦν ἴδρυται
 τὸ ἄστυ, τὴν τε πόλιν Ἀθήνας προσηγόρευσε, καὶ Παναθήναια θυσίαν ἐποίησε κοινήν.
 ἔθυσε δὲ καὶ Μετοίκια τῇ ἕκτη ἐπὶ δέκα τοῦ Ἑκατομβαιῶνος, ἦν ἔτι νῦν θύουσι, καὶ
 τὴν βασιλείαν ἀφείς ὥσπερ ὠμολόγησε, διεκόσμη τὴν πολιτείαν ἀπὸ θεῶν ἀρχόμε-
 νος· ἦκε γὰρ αὐτῶ χρησμὸς ἐκ Δελφῶν μαντευομένῳ περὶ τῆς πόλεως·

Αἰγείδῃ Θησεῦ, Πιπθηίδος ἔκγονε κούρης,
 πολλαῖς τοι πολίεσσι πατήρ ἐμὸς ἐγκατέθηκε
 τέρματα καὶ κλωστήρας ἐν ὑμετέρῳ πτολιέθρῳ.
 ἀλλὰ σὺ μὴ τι λίην πεπονημένος ἔνδοθι θυμὸν
 βουλεύειν· ἄσκος γὰρ ἐν οἴδατι ποντοπορεύσεις.

τοῦτο δὲ καὶ Σίβυλλαν ὕστερον ἀποστοματίσαι πρὸς τὴν πόλιν ἱστοροῦσιν, ἀνα-
 φθεγξαμένην·

Ἄσκος βαπτίζῃ· δῦναι δέ τοι οὐ θέμις ἐστίν.

Πλουτ. Θησ. 24

ΛΥΚΑΒΗΤΤΟΣ (4)

4. Ἀθήνα. Λυκαβηττός. Ἐποψη ἀπὸ ΝΔ. (31×37)

Ἄφικομένην δὲ εἰς Πελλήνην φέρειω ὄρος, ἵνα ἔρυμα πρὸ τῆς ἀκροπόλεως ποιήσῃ, τὰς δὲ Κέκροπος θυγατέρας τὰς δύο, Ἄγραυλον καὶ Πάνδροσον, τὴν κίστην ἀνοίξαι καὶ ἰδεῖν δράκοντας δύο περὶ τὸν Ἐριχθόνιον· τῇ δὲ Ἀθηνᾶ φερούσῃ τὸ ὄρος, ὃ νῦν καλεῖται Λυκαβηττός, κορώνην φησὶν ἀπαντῆσαι καὶ εἶπεῖν, ὅτι Ἐριχθόνιος ἐν φανερώ, τὴν δὲ ἀκούσασαν ρῖψαι τὸ ὄρος ὅπου νῦν ἐστίν.

Ἀντιγόγου, Ἱστοριῶν παραδόξων συναγωγή XII

...μέγεθος μὲν ἦν πρὸς τὸν Ἡριδανὸν καὶ τὸν Ἴλισον ἀποβεβηκυῖα καὶ περιελιφυῖα ἐντὸς τὴν Πύκνα καὶ τὸν Λυκαβηττὸν ὄρον ἐκ τοῦ καταντικρῦ τῆς Πυκνὸς ἔχουσα...

Πλάτ. Κριτ. 112 Α

ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ - ΓΕΝΙΚΕΣ (5-7)

5. Ἀθήνα. Ἀκρόπολις. Ἐποψη ἀπὸ ΝΔ, ἀπὸ τοῦς πρόποδες τοῦ λόφου τοῦ Φιλοπάππου. (32x37)

7. Ἀθήνα. Ἀκρόπολις. Ἐποψη ἀπὸ ΒΔ, ἀπὸ τὸν Ἄρειο Πάγο. (30x34)

6. Ἀθήνα. Ἀκρόπολις. Ἐποψη ἀπὸ ΒΔ, ἀπὸ τὸ Ἡφαιστεῖον. (20x36)

Ἀναβαινόντων δὲ τῶν ἔργων ὑπερηφάνων μὲν μεγέθει, μορφῇ δ' ἀμμήτων καὶ χάριτι, τῶν δημιουργῶν ἀμιλλωμένων ὑπερβάλλεσθαι τὴν δημιουργίαν τῇ καλλιτεχνίᾳ, μάλιστα θαυμάσιον ἦν τὸ τάχος. ὧν γὰρ ἕκαστον ᾤοντο πολλαῖς διαδοχαῖς καὶ ἡλικίαις μόλις ἐπὶ τέλος ἀφίξεσθαι, ταῦτα πάντα μᾶς ἀκμῇ πολιτείας ἐλάμβανε τὴν συντέλειαν. καίτοι ποτὲ φασιν Ἀγαθάρχου τοῦ ζωγράφου μέγα φρονούντος ἐπὶ τῷ ταχῷ καὶ ῥαδίως τὰ ζῶα ποιεῖν ἀκούσαντα τὸν Ζεῦξιν εἰπεῖν· „ἐγὼ δ' ἐν πολλῷ χρόνῳ.“ ἢ γὰρ ἐν τῷ ποιεῖν εὐχέρεια καὶ ταχύτης οὐκ ἐντίθησι βάρους ἔργῳ μόνιμον οὐδὲ κάλλους ἀκρίβειαν, ὃ δ' εἰς τὴν γένεσιν τῷ πόνῳ προδανεισθεῖς χρόνος ἐν τῇ σωτηρίᾳ τοῦ γενομένου τὴν ἰσχὺν ἀποδίδωσιν. ὅθεν καὶ μᾶλλον θαυμάζεται τὰ Περικλέους ἔργα, πρὸς πολὺν χρόνον ἐν ὀλίγῳ γενόμενα. κάλλει μὲν γὰρ ἕκαστον εὐθὺς ἦν τότε ἄρχαιον, ἀκμῇ δὲ μέχρι νῦν πρόσφατόν ἐστι καὶ νεουργόν· οὕτως ἐπανθεὶ καινότης αἰεὶ τις, ἄθικτον ὑπὸ τοῦ χρόνου διατηροῦσα τὴν ὄψιν, ὥσπερ αἰεθάλους πνεῦμα καὶ ψυχὴν ἀγήρω καταμεμειγμένην τῶν ἔργων ἐχόντων.

Πλουτ. Περικλ. 13, 1-5

...τροπαίους δὲ παντοδαποῖς ἀναστέφονται καὶ λαφύροις· ὧν ἀγάλματα καὶ σύμβολα παρθενῶνες ἐκατόμπεδοι, νότια τείχη, νεώσοικοι, προπύλαια...

Πλουτ. Πότερον Ἀθηναῖοι κατὰ πόλεμον ἢ κατὰ σοφίαν ἐνδοξότεροι 349 D

ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ - ΒΟΡΕΙΑ ΚΛΙΤΥΣ (8)

8. Ἀθήνα. Ἀκρόπολις. Τμήμα τοῦ τείχους τῆς με ἐντοιχισμένα ἀρχιτεκτονικὰ μέλη καὶ τμήμα τῆς βόρειας κλιτύος. (35x38)

Καταβάσι δὲ οὐκ ἐς τὴν κάτω πόλιν ἀλλ' ὅσον ὑπὸ τὰ προπύλαια πηγὴ τε ὕδατός ἐστι καὶ πλησίον Ἀπόλλωνος ἱερόν ἐν σπηλαίῳ.

Παυσ. Ι 28, 4

9. Αθήνα. Ακρόπολις. Ναός Αθηνᾶς Νίκης. Ἀποψη ἀπὸ ΒΔ. (34×37)

10. Αθήνα. Ακρόπολις. Ναός Αθηνᾶς Νίκης. Ἀποψη ἀπὸ τὰ Προπύλαια. (34×38)

Τῶν δὲ προπυλαίων ἐν δεξιᾷ Νίκης ἐστὶν Ἀπτέρου ναός.

Παυσ. I 22, 4

Νίκη Ἀθηνᾶ· Λυκούργος ἐν τῷ Περὶ τῆς ἱερείας (F 40 C). ὅτι δὲ Νίκης Ἀθηνᾶς ξόανον ἄπτερον, ἔχον ἐν μὲν τῇ δεξιᾷ ῥόαν, ἐν δὲ τῇ εὐωνύμῳ κράνος, ἐτίματο παρ' Ἀθηναίοις δεδήλωκεν Ἡλιόδωρος ὁ περιηγητῆς ἐν ᾧ Περὶ ἀκροπόλεως (373 F 2 J).

Ἄρποκρ. λ. Νίκη Ἀθηνᾶ

Παρὰ δὲ τὴν Ἀθηνᾶν πεποιήται Νίκη· ταύτην Μαντιεῖς ἀνέθεσαν, τὸν πόλεμον δὲ οὐ δηλοῦσιν ἐν τῷ ἐπιγράμματι· Κάλαμις δὲ οὐκ ἔχουσαν πτερὰ ποιῆσαι λέγεται ἀπομμιούμενος τὸ Ἀθήνησι τῆς Ἀπτέρου καλουμένης ξόανον.

Παυσ. V 26, 6

...πέδας ἐστὶν ἔχων Ἐνυάλιος, ἄγαλμα ἀρχαῖον. γνώμη δὲ Λακεδαιμονίων τε ἐς τοῦτό ἐστιν ἄγαλμα καὶ Ἀθηναίων ἐς τὴν Ἀπτερον καλουμένην Νίκην, τῶν μὲν οὐποτε τὸν Ἐνυάλιον φεύγοντα οἰχήσεσθαι σφισιν ἐνεχόμενον ταῖς πέδαις, Ἀθηναίων δὲ τὴν Νίκην αὐτόθι αἰεὶ μενεῖν οὐκ ὄντων πτερῶν. τόνδε μὲν εἰσιν αἱ πόλεις αὐταὶ τὰ ξόανα <τὸν> τρόπον ἰδρυμένοι καὶ ἐπὶ δόξῃ τοιαύτῃ.

Παυσ. III 15, 7

ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ - ΕΡΕΧΘΕΙΟΝ (11-22)

11. Αθήνα. Ακρόπολις. Δεξιά ο Παρθενών, αριστερά τὸ Ἐρέχθειον. (32x38)

12. Αθήνα. Ακρόπολις. Τὸ Ἐρέχθειον. Ἄποψη ἀπὸ ΝΔ. (70x89)

13. Αθήνα. Ακρόπολις. Τὸ Ἐρέχθειον. Ἄποψη ἀπὸ ΝΑ. (30x37)

14. Αθήνα. Ακρόπολις. Τὸ Ἐρέχθειον. Ἄποψη ἀπὸ Δ. (33x38)

15. Αθήνα. Ακρόπολις. Τὸ Ἐρέχθειον. Ἄποψη ἀπὸ ΒΑ. (31x38)

16. Αθήνα. Ακρόπολις. Τὸ Ἐρέχθειον. Ἡ ἰωνικὴ πρόσταση. (70x77)

17. Αθήνα. Ακρόπολις. Τὸ Ἐρέχθειον. Ἡ πρόστα-
ση τῶν Κορῶν. (38x45)

18. Αθήνα. Ακρόπολις. Τὸ Ἐρέχθειον. Ἡ πρόστα-
ση τῶν Κορῶν. Ἀποψη ἀπὸ Ν. (34x38)

19. Αθήνα. Ακρόπολις. Τὸ Ἐρέχθειον. Ἡ πρόστα-
ση τῶν Κορῶν. Ἀποψη ἀπὸ Δ. (121x149)

20. Αθήνα. Ακρόπολις. Τὸ Ἐρέχθειον. Τὸ ἐσωτε-
ρικό τῆς πρόστασης τῶν Κορῶν. (30x30)

21. Αθήνα. Ακρόπολις. Τὸ Ἐρέχθειον. Ἡ θύρα τῆς βόρειας πρόστασης. (30x38)

22. Αθήνα. Ακρόπολις. Τὸ Ἐρέχθειον. Τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ σηκοῦ. Ἄποψη ἀπὸ Α. (31x38)

Ἔστι δὲ καὶ οἶκημα Ἐρέχθειον καλούμενον· πρὸ δὲ τῆς ἐσόδου Διὸς ἐστὶ βωμὸς Ὑπάτου, ἔνθα ἔμφυχον θύουσιν οὐδέν, πέμματα δὲ θέντες οὐδέν ἐτι οἴνωι χρήσασθαι νομίζουσιν. ἐσελθοῦσι δὲ εἰσι βωμοί, Ποσειδῶνος, ἐφ' οὗ καὶ Ἐρεχθεὶ θύουσιν ἔκ του μαντεύματος, καὶ ἥρωος Βούτου, τρίτος δὲ Ἡφαίστου· γραφαὶ δὲ ἐπὶ τῶν τοίχων τοῦ γένους εἰσὶ τοῦ Βουταδῶν καὶ – διπλοῦν γάρ ἐστι τὸ οἶκημα – {καὶ} ὕδωρ ἐστὶν ἔνδον θαλάσσιον ἐν φρέατι. τοῦτο μὲν θαῦμα οὐ μέγα· καὶ γὰρ ὅσοι μεσόγαιαν οἰκοῦσιν, ἄλλοις τε ἔστι καὶ Κερσὶν Ἀφροδισιεῦσιν· ἀλλὰ τόδε φρέαρ ἐς συγγραφὴν παρέχεται κυμάτων ἤχον ἐπὶ νότῳ πνεύσαντι, καὶ τριαίνης ἐστὶν ἐν τῇ πέτραι σχῆμα· ταῦτα δὲ λέγεται Ποσειδῶνι μαρτύρια ἐς τὴν ἀμφισβήτησιν τῆς χώρας φανῆναι.

Παυσ. I 26, 5

Ἔστι ἐν τῇ ἀκροπόλει ταύτῃ Ἐρεχθεὸς τοῦ γηγενέος λεγομένου εἶναι νηὸς, ἐν τῷ ἐλαίῃ τε καὶ θάλασσα ἐνι, τὰ λόγος παρὰ Ἀθηναίων Ποσειδεῶνά τε καὶ Ἀθηναίην ἐρίσαντας περὶ τῆς χώρας μαρτύρια θέσθαι.

Ἡροδ. VIII 55

ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ - ΠΑΡΘΕΝΩΝ (11, 23-30)

23. Αθήνα. Ακρόπολις. Μυκηναϊκό τείχος στα Ν των Προπυλαίων. Στο βάθος ο Παρθενών. (34x37)

24. Αθήνα. Ακρόπολις. Ο Παρθενών. Άποψη από ΒΔ. (28x36)

25. Αθήνα. Ακρόπολις. Ο Παρθενών. Άποψη από Δ. (71x89)

26. Αθήνα. Ακρόπολις. Ο Παρθενών. Η δυτική πλευρά. (32x37)

27. Αθήνα. Ακρόπολις. Ο Παρθενών. Η ΝΑ γωνία. (68x88)

28. Αθήνα. Ακρόπολις. Ο Παρθενών. Η ΝΔ γωνία. (29x37)

29. Ἀθήνα. Ἀκρόπολις. Ὁ Παρθενών.
Ἡ ΒΔ γωνία. (70x88)

30. Ἀθήνα. Ἀκρόπολις. Ὁ Παρθενών. Τὸ ἐσωτερικὸ μὲ
τμημα τῆς βόρειας καὶ ἀνατολικῆς κιονοστοιχίας.
(46x60)

Πάντα δὲ διείπε καὶ πάντων ἐπίσκοπος ἦν αὐτῷ Φειδίας, καίτοι μεγάλους ἀρ-
χιτέκτονας ἔχοντων καὶ τεχνίτας τῶν ἔργων. τὸν μὲν γὰρ ἑκατόμπεδον Παρθενῶνα
Καλλικράτης εἰργάζετο καὶ Ἴκτινος...

Πλουτ. Περικλ. 13, 6-7

...οἱ τὰ προπύλαια καὶ τὸν παρθενῶν' οἰκοδομήσαντες ἐκείνοι καὶ τᾶλλ' ἀπὸ
τῶν βαρβάρων ἱερά κοσμήσαντες...

Δημοσθ. Κατ' Ἄνδρ. 13

...κτῆματ' ἀθάνατ' αὐτῷ περίεστιν, τὰ μὲν τῶν ἔργων ἢ μνήμη, τὰ δὲ τῶν ἀνα-
θημάτων τῶν ἐπ' ἐκείνοις σταθέντων τὸ κάλλος, προπύλαια ταῦτα, ὁ παρθενῶν...

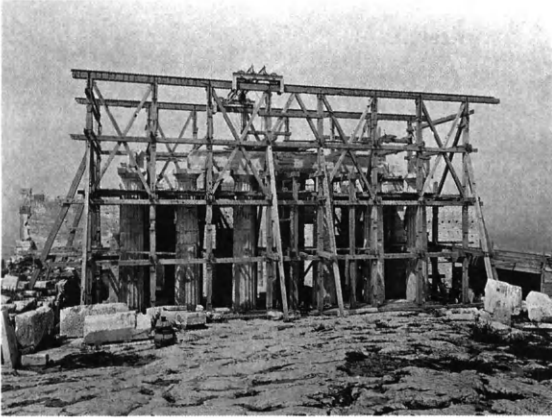
Δημοσθ. Κατ' Ἄνδρ. 76

Ἴκτινος... ὃς καὶ τὸν Παρθενῶνα ἐποίησε τὸν ἐν ἀκροπόλει τῇ Ἀθηνᾷ, Περικλέους
ἐπιστατοῦντος τῶν ἔργων.

Στράβ. IX 395

Ἐς δὲ τὸν ναὸν ὃν Παρθενῶνα ὀνομάζουσιν, ἐς τοῦτον ἐσιούσιν, ὅποσα ἐν τοῖς
καλουμένοις ἀετοῖς κείται, πάντα ἐς τὴν Ἀθηνᾶς ἔχει γένεσιν, τὰ δὲ ὀπισθεν ἢ Πο-
σειδῶνος πρὸς Ἀθηνᾶν ἐστὶν ἔρις ὑπὲρ τῆς γῆς.

Παυσ. I 24, 5

31

31. Αθήνα. Ακρόπολις. Τὰ Προπύλαια.
Ἡ ἀνατολική πρόσοψη κατὰ τὴ διάρκεια
τῶν ἐργασιῶν ἀναστήλωσης. (30x38)

32. Αθήνα. Ακρόπολις. Τὰ Προπύλαια.
Ἡ Πινακοθήκη. Ἄποψη ἀπὸ ΝΔ. (28x37)

33. Αθήνα. Ακρόπολις. Τὰ Προπύλαια.
Ἡ ἰωνικὴ κιονοστοιχία. Ἄποψη ἀπὸ τὴν
Πινακοθήκη. (33x38)

32

33

...τὰ προπύλαια Περικλῆς ἀνέστησε καὶ τοὺς ἑκατομπέδους.

Πλουτ. Πότερον Ἀθηναῖοι κατὰ πόλεμον ἢ κατὰ σοφίαν ἐνδοξότεροι 351 Α

...τὰ γὰρ πλείστα τριακοσίων ἀποδέοντα μύρια ἐγένετο, ἀφ' ὧν ἔς τε τὰ προ-
πύλαια τῆς ἀκροπόλεως καὶ τὰλλα οἰκοδομήματα καὶ ἔς Ποτειδαίαν ἀπανηλώθη...

Θουκ. II 13, 3

Προπύλαια ταῦτα' ...περὶ δὲ τῶν προπυλαίων τῆς ἀκροπόλεως, ὡς ἐπὶ Εὐθυ-
μένους ἄρχοντος οἰκοδομῆν ἤρξαντο Ἀθηναῖοι Μνησικλέους ἀρχιτεκτονοῦντος, ἄλ-
λοι τε ἱστορῆκασι καὶ Φιλόχορος ἐν τῇ δ' (328 F 36 J). Ἡλιόδωρος δ' ἐν α' Περὶ τῆς

Ἀθήνησιν ἀκροπόλεως (373 F 1 J) μεθ' ἕτερα καὶ ταῦτά φησι· “ἐν ἔτεσι μὲν εἴ παν-
τελῶς ἐξεποιήθη, τάλαντα δὲ ἀνηλώθη δισχίλια [ιβ']· πέντε δὲ πύλας ἐποίησαν, δι' ὧν
εἰς τὴν ἀκρόπολιν εἰσίασιν.”

Ἄρποκρ. λ. Προτύλαια

Ἔς δὲ τὴν ἀκρόπολιν ἐστὶν ἕσοδος μία· ἑτέραν δὲ οὐ παρέχεται, πᾶσα ἀπότο-
μος οὔσα καὶ τεῖχος ἔχουσα ἐχυρόν. τὰ δὲ προτύλαια λίθου λευκοῦ τὴν ὀροφὴν ἔχει
καὶ κόσμῳ καὶ μεγέθει τῶν λίθων μέγχι γε καὶ ἐμοῦ προείχε.

Παυσ. I 22, 4

Τὰ δὲ Προτύλαια τῆς ἀκροπόλεως ἐξεργάσθη μὲν ἐν πενταετία Μνησικλέους
ἀρχιτεκτονούντος, τύχη δὲ θαυμαστὴ συμβάσα περὶ τὴν οἰκοδομίαν ἐμήνυσε τὴν θεὸν
οὐκ ἀποστατοῦσαν, ἀλλὰ συνεφαπτομένην τοῦ ἔργου καὶ συνεπιτελοῦσαν.

Πλουτ. Περικλ. 13, 12

ΑΣΚΛΗΠΕΙΟΝ (34)

34. Ἀθήνα. Ἀσκληπιεῖον. Τὸ ἀνατολικὸ τμήμα.
Ἀποψη ἀπὸ ΝΔ. (33x38)

Τοῦ δὲ Ἀσκληπιοῦ τὸ ἱερόν ἔς τε τὰ ἀγάλματά ἐστιν, ὅποσα τοῦ θεοῦ πεποιή-
ται καὶ τῶν παιδῶν, καὶ ἐς τὰς γραφὰς θεᾶς ἄξιον· ἔστι δὲ ἐν αὐτῷ κρήνη, παρ'
ἣι λέγουσι Ποσειδῶνος παῖδα Ἀλιρρόθιον θυγατέρα Ἄρεως Ἀλκίππην αἰσχύναντα
ἀποθανεῖν ὑπὸ Ἄρεως καὶ δίκην ἐπὶ τούτῳ τῷ φόνῳ γενέσθαι πρῶτον.

Παυσ. I 21, 4

ΘΕΑΤΡΟ ΔΙΟΝΥΣΟΥ (35-38)

35. Αθήνα. Θέατρο Διονύσου. (31x38)

36. Αθήνα. Θέατρο Διονύσου. Άποψη τμήματος του κοίλου. (36x38)

37. Αθήνα. Θέατρο Διονύσου. Θρόνος του ιερέως του Διονύσου. Ανάγλυφο Έρωτος στη δεξιά πλευρά. (23x25)

38. Αθήνα. Θέατρο Διονύσου. Θρόνος του ιερέως του Διονύσου. Ανάγλυφο Έρωτος στην άριστερή πλευρά. (23x25)

...καὶ τὸ ἐν Διονύσου θέατρον ἐπιστατῶν ἐπετέλεσε.

[Πλουτ.] Βίοι τῶν δέκα ῥητόρων (Λυκοῦργος) 841 D

...καὶ τὸ θέατρον τὸ Διονυσιακὸν ἐξειργάσατο...

[Πλουτ.] Βίοι τῶν δέκα ῥητόρων 852 C

Ἐντεῦθεν εἰς τὸ Ἀθηναίων... ἄστν... ὧδε ἦν τῶν ἐν τῇ οἰκουμένη κἀλλιστον·
θέατρον ἀξιόλογον, μέγα καὶ θαυμαστόν...

Ἡρακλείδου τοῦ Κρητικοῦ, Περὶ τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι πόλεων I 1

ΣΤΟΑ ΕΥΜΕΝΟΥΣ (39)

39. Ἀθήνα. Στοὰ Εὐμένους. Δυτικὸ τμήμα μετὸ Ὡδεῖον Ἡρώδου Ἀττικοῦ. (30x38)

Post scaenam porticus sunt constituendae, uti, cum imbres repentini ludos interpellaverint, habeat populus, quo se recipiat ex theatro, choragiaeque laxamentum habeant ad comparandum. Uti sunt porticus Pompeianae, itemque Athenis porticus Eumeniae Patrisque Liberi fanum et exeuntibus e theatro sinistra parte odeum...

Vitr. *De Archit.* V 9, 1

ΩΔΕΙΟΝ ΗΡΩΔΟΥ ΑΤΤΙΚΟΥ (40-41)

40. Ἀθήνα. Ὡδεῖον Ἡρώδου Ἀττικοῦ. Τὸ ἐσωτερικὸ. (34x38)

41. Ἀθήνα. Ὡδεῖον Ἡρώδου Ἀττικοῦ. Τμήμα τοῦ ἐσωτερικοῦ. (70x88)

Ἔχεται δὲ τῆς ἀγορᾶς τὸ Ὠιδεῖον, καὶ Ἀπόλλων ἐνταῦθα ἀνάκειται θέας ἄξιος· ἐποιήθη δὲ ἀπὸ λαφύρων, ἠνίκα ἐπὶ τὸν στρατὸν τῶν Γαλατῶν οἱ Πατρεῖς ἤμνυαν Αἰτωλοῖς Ἀχαιῶν μόνοι. κεκόσμηται δὲ καὶ ἐς ἄλλα τὸ Ὠιδεῖον ἀξιολογώτατα τῶν ἐν Ἑλλησι, πλήν γε δὴ τοῦ Ἀθήνησι· τοῦτο γὰρ μεγέθει τε καὶ ἐς τὴν πᾶσαν ὑπερῆρκε κατασκευὴν, ἀνὴρ δὲ Ἀθηναῖος ἐποίησεν Ἡρώδης ἐς μνήμην ἀποθανούσης γυναικός. ἐμοὶ δὲ ἐν τῇ Ἀθίδι συγγραφῇ τὸ ἐς τοῦτο παρείθη τὸ Ὠιδεῖον, ὅτι πρότερον ἔτι ἐξείργαστό μοι τὰ ἐς Ἀθηναίους ἢ ὑπήρκετο Ἡρώδης τοῦ οἰκοδομήματος.

Παυσ. VII 20, 6

Ἀνέθηκε δὲ Ἡρώδης Ἀθηναίους καὶ τὸ ἐπὶ Ῥηγίλλῃ θέατρον κέδρου ξυνθείς τὸν ὄροφον, ἣ δὲ ὕλη καὶ ἐν ἀγαλματοποιαῖς σπουδαία.

Φιλοστρ. Βίοι σοφ. 551

ΑΓΟΡΑ - ΣΤΟΑ ΑΤΤΑΛΟΥ (42-43)

42. Ἀθήνα. Ἀρχαία Ἀγορά. Ἡ στοὰ τοῦ Ἀττάλου. Τὸ νότιο τμήμα της, στὸ βάθος ὁ Ἄρειος Πάγος. Ἄποψη ἀπὸ ΒΑ. (30x37)

43. Ἀθήνα. Ἀρχαία Ἀγορά. Ἡ στοὰ τοῦ Ἀττάλου. Τὸ νότιο τμήμα της. Ἄποψη ἀπὸ ΝΔ. (31x37)

Ἀναβὰς οὖν ἐπὶ τὸ βῆμα τὸ πρὸ τῆς Ἀττάλου στοᾶς ὠκοδομημένον τοῖς Ῥωμαίων στρατηγοῖς στὰς ἐπὶ τούτου καὶ περιβλέψας κυκληδὸν τὸ πλῆθος...

Ἄθην. Δειπν. V 212 f (50)

Περὶ τὸ 150 π.Χ.

Βασιλεὺς Ἄτ|τα[λος] Βασιλι|[έω]ς [Ἄτ]τά[λου] | καὶ Βα[σι]λίσι|σης Ἀπολλων|[ίδος]
τὴν στο|άν- - - - - | .]ρ[- - - - - τῆς εἰς τὸν δ]ῆμ[ον τ]ὸν Ἀθηναίων]

Ἐπιγραφή ἐπὶ τοῦ δωρικοῦ ἐπιστυλίου τῆς Στοᾶς τοῦ Ἀττάλου
(B.D. Meritt, *Hesperia* 26, 1957, 83-88, ἀρ. 31)

ΑΓΟΡΑ - ΩΔΕΙΟΝ ΑΓΡΙΠΠΑ (44)

44. Ἀθήνα. Ἀρχαία Ἀγορά. Ὠδεῖον Ἀγρίππα.
Ἡ στοὰ τῶν Γιγάντων. Ἀποψη ἀπὸ ΒΑ. (33×38)

Ευνελέγοντο μὲν δὴ ἐς τὸ ἐν τῷ Κεραμεικῷ θέατρον, ὃ δὴ ἐπωνόμασται Ἀγριππέιον...
Φιλοστρ. Βίοι σοφ. 571

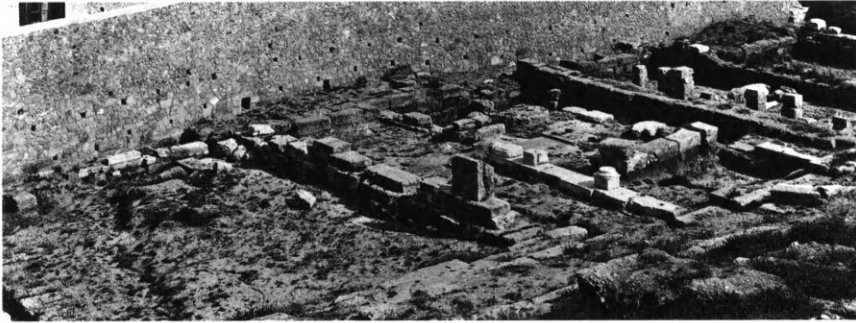
Ἐς δὲ τὸ Ἀθήνησιω ἐσελθούσιν Ὠιδεῖον ἄλλα τε καὶ Διόνυσος κείται θέας ἄξιος.
Παυσ. I 14, 1

Τοῦ θεάτρου δὲ ὃ καλοῦσιν Ὠιδεῖον ἀνδριάντες πρὸ τῆς ἐσόδου βασιλέων εἰσὶν Αἰγυπτίων. ὀνόματα μὲν δὴ κατὰ τὰ αὐτὰ Πτολεμαῖοί σφισιν, ἄλλη δὲ ἐπὶ κλησὶς ἄλλω· καὶ γὰρ Φιλομήτορα καλοῦσι καὶ Φιλιάδελφον ἕτερον, τὸν δὲ τοῦ Λάγου Σωτήρα παραδόντων Ῥοδίων τὸ ὄνομα. τῶν δὲ ἄλλων ὁ μὲν Φιλιάδελφός ἐστιν οὗ καὶ πρότερον μνήμην ἐν τοῖς ἐπωνύμοις ἐποιησάμην, πλησίον δὲ οἱ καὶ Ἀρσινόης τῆς ἀδελφῆς ἐστὶν εἰκῶν.

Παυσ. I 8, 6

ΑΓΟΡΑ - ΜΗΤΡΩΟΝ (45)

45. Αθήνα. Αρχαία Άγορά. Τὸ Μητρῶον. Λείψανα τοῦ οἰκοδομήματος. (14x36)

Κελεύει γὰρ μηδέποτε ψευδῆ γράμματα εἰς τὸ Μητρῶον εἰσάγειν, ἔνθα ἐστὶν ὄλα τὰ δημόσια γράμματα.

Δημοσθ. Περί τοῦ στεφ. (έτ. ὑπ.) 4

Φέρε γὰρ ὦ ἄνδρες, εἴ τις ἓνα νόμον εἰς τὸ Μητρῶον ἐλθὼν ἐξαλείψειεν, εἴτ' ἀπολογοῖτο ὡς οὐδέν παρα τούτον τῇ πόλει ἐστίν, ἄρ' οὐκ ἂν ἀπεκτείνατ' αὐτόν;

Λυκ. Κατὰ Λεωκρ. 66

Ἐικοδομήται δὲ καὶ Μητρὸς θεῶν ἱερόν, ἣν Φειδίας εἰργάσατο...

Παυσ. Ι 3, 5

ΑΓΟΡΑ - ΗΦΑΙΣΤΕΙΟΝ (46-53)

46. Αθήνα. Αρχαία Άγορά. Τὸ Ἑφαιστεῖον. Ἄποψη ἀπὸ ΒΑ. (70x89)

47. Αθήνα. Αρχαία Άγορά. Τὸ Ἑφαιστεῖον. Ἄποψη ἀπὸ ΒΔ. (27x36)

48. Αθήνα. Αρχαία Αγορά. Τὸ Ἡφαιστεῖον.
Ἄποψη ἀπὸ ΝΑ. (33×38)

49. Αθήνα. Αρχαία Αγορά. Τὸ Ἡφαιστεῖον.
Ἡ ἀνατολική πλευρά. (69×88)

50. Αθήνα. Αρχαία Αγορά. Τὸ Ἡφαιστεῖον.
Ἄποψη ἀπὸ ΒΔ. (31×36)

51. Αθήνα. Αρχαία Αγορά. Τὸ Ἡφαιστεῖον.
Ἡ δυτική πλευρά. (35×38)

52. Αθήνα. Αρχαία Αγορά. Τὸ Ἡφαιστεῖον.
Ἡ στοὰ τοῦ προνάου. Ἄποψη ἀπὸ Β. (33×38)

53. Αθήνα. Αρχαία Αγορά. Τὸ Ἡφαιστεῖον.
Ἡ στοὰ τοῦ ὀπισθοδόμου. Ἄποψη ἀπὸ Β.
(31×38)

Ἐπὲρ δὲ τὸν Κεραμεικὸν καὶ στοὰν τὴν καλουμένην βασιλείων ναὸς ἔστιν Ἡφαίστου.

Παυσ. Ι 14, 6

ΑΓΟΡΑ ΡΩΜΑΪΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ - ΠΡΟΠΥΛΟ ΑΘΗΝΑΣ ΑΡΧΗΓΕΤΙΔΟΣ (54-55)

54. Αθήνα. Αγορὰ ρωμαϊκῶν χρόνων. Ἡ ἐξωτερικὴ πλευρὰ τῆς πύλης τῆς Ἀθηνᾶς Ἀρχηγέτιδος. (31x37)

55. Αθήνα. Αγορὰ ρωμαϊκῶν χρόνων. Ἡ ἐσωτερικὴ πλευρὰ τῆς πύλης τῆς Ἀθηνᾶς Ἀρχηγέτιδος. (33x37)

Πρὶν ἀπὸ τὸ 2 μ.Χ.

Ὁ δῆμος

Λούκιον Καίσαρα αὐτοκράτορος
θεοῦ υἱοῦ Σεβαστοῦ Καίσαρος υἱόν.

Ἐπιγραφή στὴ βάση τοῦ ἀγάλματος τοῦ Λουκίου Καίσαρος, τὸ ὁποῖο ἐπέστεφε, ὡς ἀκρωτήριο, τὸ ἀέτωμα τοῦ Προπύλου (IG II² 3251)

10/9 π.Χ. - 2/3 μ.Χ.

Ὁ δῆμος ἀπὸ τῶν δοθεισῶν δωρεῶν ὑπὸ Γαίου Ἰουλίου Καίσαρος θεοῦ
καὶ αὐτοκράτορος Καίσαρος θεοῦ υἱοῦ Σεβαστοῦ
Ἀθηνᾶι Ἀρχηγέτιδι στρατηγοῦντος ἐπὶ τοὺς ὀπλίτας Εὐκλέους Μαραθωνίου
τοῦ καὶ διαδεξαμένου τὴν ἐπιμέλειαν ὑπὲρ τοῦ πατρὸς Ἡρώδου, τοῦ καὶ πρεσβεύσαντος,
ἐπὶ ἄρχοντος Νικίου τοῦ Σαραπίωνος Ἀθμονέως.

Ἐπιγραφή ἐπὶ τοῦ ἐπιστυλίου τοῦ Προπύλου (IG II² 3175)

ΑΓΟΡΑ ΡΩΜΑΪΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

ΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΠΡΟΠΥΛΟ (56) - ΩΡΟΛΟΓΙΟΝ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΥ ΚΥΡΡΗΣΤΟΥ (57-62)

56 57

58 59

60

56. Αθήνα. Αγορά ρωμαϊκῶν χρόνων. Τὸ ἀνατολικὸ πρόπυλο. Ἐποψη ἀπὸ ΒΔ. (33×38)

57. Αθήνα. Αγορά ρωμαϊκῶν χρόνων. Τὸ ΝΑ τμήμα τῆς ἀπὸ ΝΔ. Στὸ βάθος τὸ Ὁρολόγιον τοῦ Ἀνδρονικοῦ Κυρρήστου. (70×88)

58. Αθήνα. Αγορά ρωμαϊκῶν χρόνων. Ἡ ΝΔ γωνία τῆς. Στὸ βάθος τὸ Ὁρολόγιον τοῦ Ἀνδρονικοῦ Κυρρήστου. (31×37)

59. Αθήνα. Αγορά ρωμαϊκῶν χρόνων. Τὸ Ὁρολόγιον τοῦ Ἀνδρονικοῦ Κυρρήστου καὶ τὸ Ἀγορανομεῖον. (34×38)

60. Αθήνα. Αγορά ρωμαϊκῶν χρόνων. Τὸ Ὁρολόγιον τοῦ Ἀνδρονικοῦ Κυρρήστου. Ἐποψη ἀπὸ Β. (69×88)

61. Αθήνα. Αγορά ρωμαϊκῶν χρόνων. Τὸ Ὁρολόγιον τοῦ Ἀνδρονίκου Κυρρήστου. Ἀποψη ἀπὸ ΒΑ. (33×37)

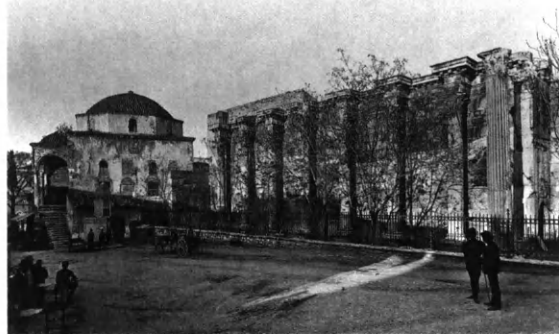

62. Αθήνα. Αγορά ρωμαϊκῶν χρόνων. Τὸ Ὁρολόγιον τοῦ Ἀνδρονίκου Κυρρήστου. Ἀποψη τοῦ ἐσωτερικοῦ. (33×38)

...Andronicus Cyrrestes, qui etiam exemplum conlocavit Athenis turrem marmoream octagonon et in singulis lateribus octagoni singulorum ventorum imagines excultas contra suos cuiusque flatus designavit, supraque eam turrim metam marmoream perfecit et insuper Tritonem aereum conlocavit dextra manu virgam porrigentem, et ita est machinatus, uti vento circumageretur et semper contra flatum consisteret supraque imaginem flantis venti indicem virgam teneret.

Vitr. *De Archit.* I 6, 4

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΔΡΙΑΝΟΥ (63-65)

63. Αθήνα. Βιβλιοθήκη Ἀδριανοῦ. Ἡ δυτικὴ πλευρά. Ἀποψη ἀπὸ ΝΔ. (27×37)

64. Αθήνα. Βιβλιοθήκη Ἀδριανοῦ. Ἡ δυτικὴ πλευρά. Ἀποψη ἀπὸ Β. (31×38)

65. Ἀθήνα. Βιβλιοθήκη Ἀδριανοῦ. Ἀποψη τοῦ ἐσωτερικοῦ. (34x38)

Ἀδριανὸς δὲ κατεσκευάσατο μὲν καὶ ἄλλα Ἀθηναίους, ναὸν Ἥρας καὶ Διὸς Πανελληνίου καὶ θεοὺς τοῖς πᾶσιν ἱερὸν κοινόν, τὰ δὲ ἐπιφανέστατα ἑκατόν εἰσι κίονες Φρυγίου λίθου· πεποιήνται δὲ καὶ ταῖς στοαῖς κατὰ τὰ αὐτὰ οἱ τοῖχοι. καὶ οἰκήματα ἐνταῦθά ἐστὶν ὀρόφωι τε ἐπιχρῦσωι καὶ ἀλαβάστρωι λίθωι, πρὸς δὲ ἀγάλμασι κεκοσμημένα καὶ γραφαῖς· κατάκειται δὲ ἐς αὐτὰ βιβλία.

Παυσ. I 18, 9

ΠΥΛΗ ΑΔΡΙΑΝΟΥ (66-67)

66. Ἀθήνα. Πύλη Ἀδριανοῦ. Δυτικὴ ὄψη. (70x88)

67. Ἀθήνα. Πύλη Ἀδριανοῦ. Ἀνατολικὴ ὄψη. (34x34)

128/9 μ.Χ.

- A Αἶδ' εἶς' Ἀθῆναι Θησέως ἢ πρὶν πόλις.
B Αἶδ' εἶς' Ἀδριανοῦ καὶ οὐχὶ Θησέως πόλις.

Ἡ ἐπιγραφή *A* εἶναι χαραγμένη στὴ δυτικὴ πλευρὰ τῆς πύλης καὶ ἡ *B* στὴν ἀνατολική (IG II² 5185)

ΚΕΡΑΜΕΙΚΟΣ (68-81)

68. Αθήνα. Κεραμεικός. Γενική άποψη τής οδού τών τάφων, από Δ. (23x36)

69. Αθήνα. Κεραμεικός. Ό ταφικός περίβολος του Λυσιμαχίδου. (22x36)

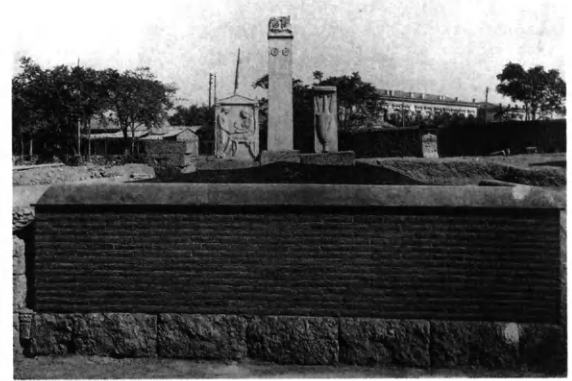
70. Αθήνα. Κεραμεικός. Ό ταφικός περίβολος του Βίωνος Ποταμίου. (25x35)

71. Αθήνα. Κεραμεικός. Ό ταφικός περίβολος του Κοροΐβου Μελιτέως με τὸ ἐπιτύμβιο ἀνάγλυφο τής Ἥγησοῦς. (26x36)

72. Αθήνα. Κεραμεικός. Οί ταφικοί περίβολοι του Βίωνος Ποταμίου καί του Κοροΐβου Μελιτέως ἀναστηλωμένοι. (18x25)

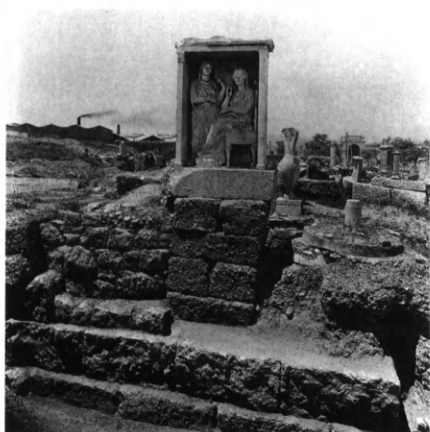
73. Αθήνα. Κεραμεικός. Ό ταφικός περίβολος του Κοροΐβου Μελιτέως με τὸ ἐπιτύμβιο ἀνάγλυφο τής Ἥγησοῦς ἀναστηλωμένος. (18x27)

74. Αθήνα. Κεραμεικός. Ὁ ταφικός περίβολος τοῦ Διονυσίου Κολλυτέως. (70x89)

75. Αθήνα. Κεραμεικός. Ὁ ταφικός περίβολος τοῦ Διονυσίου Κολλυτέως. (33x37)

76. Αθήνα. Κεραμεικός. Ὁ ταφικός περίβολος τῆς Δημητρίας καὶ τῆς Παμφίλης. (31x38)

77. Αθήνα. Κεραμεικός. Ὁ ταφικός περίβολος τῶν Ἡρακλειωτῶν. (32x37)

78. Αθήνα. Κεραμεικός. Ὁ ταφικός περίβολος τῶν Ἡρακλειωτῶν ἀναστηλωμένος. (22x27)

79. Αθήνα. Κεραμεικός. Ὁ ταφικός περίβολος τῶν Ἡρακλειωτῶν ἀναστηλωμένος. Δεξιὰ διακρίνεται ὁ ταῦρος τοῦ περιβόλου τοῦ Διονυσίου καὶ ἀριστερὰ ἡ ἐπιτύμβια στήλη τοῦ Δεξίλεω. (18x28)

80. Ἀθήνα. Κεραμεικός. Ὁ ταφικὸς περιβόλος τῶν Θοοικίων μετὰ τὴν ἐπιτύμβια στήλη τοῦ Δεξιλέω. (70×89)

81. Ἀθήνα. Κεραμεικός. Τάφος ἀνώνυμος, ἀναστηλωμένος. (20×28)

Τιθέασιν οὖν ἐς τὸ δημόσιον σῆμα, ὃ ἔστιν ἐπὶ τοῦ καλλίστου προαστίου τῆς πόλεως, καὶ αἰεὶ ἐν αὐτῷ θάπτουσι τοὺς ἐκ τῶν πολέμων πλήν γε τοὺς ἐν Μαραθῶνι· ἐκείνων δὲ διαπρεπῆ τὴν ἀρετὴν κρίναντες αὐτοῦ καὶ τὸν τάφον ἐποίησαν.

Θουκ. II 34, 5

Ἐρὰ μὲν σφισι ταύτη τσοαῦτά ἐστι, τάφοι δὲ Θρασυβούλου μὲν πρῶτον τοῦ Λύκου, ἀνδρὸς τῶν τε ὕστερον καὶ ὅσοι πρὸ αὐτοῦ γεγονάσιν Ἀθηναίους λόγμοι τὰ πάντα ἀρίστου – παρέντι δέ μοι τὰ πλείω τσοάδε ἐς πίστιν ἀρκέσει τοῦ λόγου· τυραννίδα γὰρ ἔπαυσε τῶν τριάκοντα καλουμένων σὺν ἀνδράσιν ἐξήκοντα τὸ κατ' ἀρχὰς ὀρμηθεὶς ἐκ Θηβῶν, καὶ Ἀθηναίους στασιάζοντας διαλλαγῆναι καὶ συνθεμένους ἔπεισε <τοῖς νόμοις ἐμ>μείναι –. πρῶτος μὲν ἔστιν οὗτος τάφος, ἐπὶ δὲ αὐτῷ Περικλέους τε καὶ Χαβρίου καὶ Φορμίωνος. ἔστι δὲ καὶ πᾶσι μνήμα Ἀθηναίους ὀπόσοις ἀποθανεῖν συνέπεσεν ἐν τε ναυμαχίαις καὶ ἐν μάχαις πεζαῖς πλήν ὅσοι Μαραθῶνι αὐτῶν ἠγωνίσαντο· τούτοις γὰρ κατὰ χώραν εἰσὶν οἱ τάφοι δι' ἀνδραγαθίαν, οἱ δὲ ἄλλοι κατὰ τὴν ὁδὸν κείνται τὴν ἐς Ἀκαδημίαν, καὶ σφῶν ἐστᾶσι ἐπὶ τοῖς τάφοις στήλαι τὰ ὀνόματα καὶ τὸν δῆμον ἐκάστου λέγουσαι. πρῶτοι δὲ ἐτάφησαν οὓς ἐν Θράκηι ποτὲ ἐπικρατοῦντας μέχρι Δραβησκοῦ τῆς χώρας Ἴδωνοὶ φονεύουσι ἀνέλπιστοι ἐπιθέμενοι... ἔστι δὲ ἔμπροσθεν τοῦ μνήματος στήλη μαχομένους ἔχουσα ἰππεῖς· Μελάνωπός σφισὶν ἔστι καὶ Μακάρτατος ὀνόματα, οὓς κατέλαβεν ἀποθανεῖν ἐναντία Λακεδαιμονίων καὶ Βοιωτῶν τεταγμένους, ἔνθα τῆς Ἐλεωνίας εἰσὶ χώρας πρὸς Ταναγραίους ὄροι. καὶ Θεσσαλῶν τάφος ἔστιν ἰππέων κατὰ παλαιὰν φιλίαν ἐλθόντων, ὅτε σὺν Ἀρχιδάμωι Πελοποννήσιοι πρῶτον ἐσέβαλον ἐς τὴν Ἀττικὴν

στρατιᾷ, καὶ πλησίον τοξόταις Κρησίῳ· αὐτὸς δὲ ἐστὶν Ἀθηναίων μνήματα Κλεισθένους, ᾧ τὰ ἐς τὰς φυλὰς αἱ νῦν καθεστᾶσιν εὐρέθη, καὶ ἰππεύσιν ἀποθανοῦσιν ἡνίκα συνεπελάβοντο οἱ Θεσσαλοὶ τοῦ κινδύνου. ἐνταῦθα καὶ Κλεωναῖοι κείνται, μετὰ Ἀργείων ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐλθόντες· ἐφ' ὅτῳ δέ, γράψω τοῦ λόγου μοι κατελθόντος ἐς τοὺς Ἀργείους. καὶ Ἀθηναίων δ' ἔστι τάφος, οἱ πρὶν ἢ στρατεῦσαι τὸν Μῆδον ἐπολέμησαν πρὸς Αἰγινήτας. ἦν δὲ ἄρα καὶ δήμου δίκαιον βούλευμα, εἰ δὴ καὶ Ἀθηναῖοι μετέδωσαν δούλοις δημοσίαι ταφῆναι καὶ τὰ ὀνόματα ἐγγραφῆναι στήλῃ· δηλοῖ δὲ ἀγαθοὺς σφᾶς ἐν τῷ πολέμῳ γενέσθαι περὶ τοὺς δεσπότας. ἔστι δὲ καὶ ἀνδρῶν ὀνόματα ἄλλων, διάφορα δὲ σφισι τὰ χωρία τῶν ἀγώνων· καὶ γὰρ τῶν ἐπ' Ὀλυμπον ἐλθόντων οἱ δοκιμώτατοι καὶ Μελέσανδρος ἐς τὴν ἄνω Καρίαν ναυσὶν ἀναπλεύσας διὰ τοῦ Μαιάνδρου, ἐτάφησαν δὲ καὶ οἱ τελευτήσαντες πολεμοῦντες Κασσάνδρῳ καὶ οἱ συμμαχήσαντές ποτε Ἀργείων... καταλέξει δέ μοι καὶ τούσδε ἐπήληθεν· Ἀπολλόδωρον ξένων ἡγεμόνα, ὃς Ἀθηναῖος μὲν ἦν, ἐκπεμφθεὶς δὲ ὑπὸ Ἀρσίτου σατράπου τῆς ἐφ' Ἑλλησπόντῳ Φρυγίας διεφύλαξε Περυνθίους τὴν πόλιν ἐσβεβληκότος ἐς τὴν Περυνθίαν Φιλίππου στρατῶν· οὗτός τε οὖν ἐνταῦθα τέθαιπται καὶ Εὐβουλος ὁ Σπινθάρου καὶ ἄνδρες οἷς ἀγαθοῖς οὖσιν οὐκ ἐπηκολούθησε τύχη χρηστή, τοῖς μὲν ἐπιθεμένοις τυραννοῦντι Λαχάρει, οἱ δὲ τοῦ Πειραιῶς κατάληψιν ἐβούλευσαν Μακεδόνων φρουρούντων, πρὶν δὲ εἰργάσθαι τὸ ἔργον ὑπὸ τῶν συνειδόντων μηνυθέντες ἀπώλοντο. κείνται δὲ καὶ οἱ περὶ Κόρινθον πεσόντες· ἐδήλωσε δὲ οὐχ ἦκιστα ὁ θεὸς ἐνταῦθα καὶ αὐτὸς ἐν Λεύκτροις τοὺς ὑπὸ Ἑλλήνων καλουμένους ἀνδρείους τὸ μηδὲν ἄνευ Τύχης εἶναι, εἰ δὴ Λακεδαιμόνιοι, Κορινθίων τότε καὶ Ἀθηναίων, ἔτι δὲ καὶ Ἀργείων καὶ Βοιωτῶν κρατήσαντες, ὕστερον ὑπὸ Βοιωτῶν μόνων ἐν Λεύκτροις ἐς τοσοῦτον ἐκακώθησαν. μετὰ δὲ τοὺς ἀποθανόντας ἐν Κορίνθῳ στήλῃν ἐπὶ τοῖσδε ἐστάναι τὴν αὐτὴν σημαίνει τὰ ἐλεγεία, τοῖς μὲν ἐν Εὐβοίᾳ καὶ Χίῳ τελευτήσασιν, τοὺς δὲ ἐπὶ τοῖς ἐσχάτοις τῆς Ἀσιανῆς ἡπείρου διαφθαρῆναι δηλοῖ, τοὺς δὲ ἐν Σικελίᾳ, γεγραμμένοι δὲ εἰσὶν οἱ τε στρατηγοὶ πλὴν Νικίου, καὶ τῶν στρατιωτῶν ὁμοῦ τοῖς ἀστοῖς Πλαταιεῖς· Νικίας δὲ ἐπὶ τῷδε παρεῖθη, γράφω δὲ οὐδὲν διάφορα ἢ Φίλιστος, ὃς ἔφη Δημοσθένην μὲν σπονδὰς ποιήσασθαι τοῖς ἄλλοις πλὴν αὐτοῦ καὶ ὡς ἠλίσκετο αὐτὸν ἐπιχειρεῖν ἀποκτεῖναι, Νικίᾳ δὲ τὴν παράδοσιν ἐθελοντῆ γενέσθαι· τούτων ἕνεκα οὐκ ἐνεγράφη Νικίας τῇ στήλῃ, καταγνωσθεὶς αἰχμάλωτος ἐθελοντῆς εἶναι καὶ οὐκ ἀνὴρ πολέμῳ πρέπων. εἰσὶ δὲ ἐπ' ἄλλῃ στήλῃ καὶ οἱ μαχεσάμενοι περὶ Θράκην καὶ ἐν Μεγάροις καὶ ἡνίκα Ἀρκάδας τοὺς ἐν Μαντινεῖαι καὶ Ἡλείους ἔπεισεν Ἀλκιβιάδης Λακεδαιμονίων ἀποστῆναι καὶ οἱ πρὶν ἐς Σικελίαν ἀφικέσθαι Δημοσθένην Συρακουσίων κρατήσαντες. ἐτάφησαν δὲ καὶ οἱ περὶ τὸν Ἑλλησποντον ναυμαχήσαντες καὶ ὅσοι Μακεδόνων ἐναντία ἡγωνίσαντο ἐν Χαίρωνεῖαι καὶ οἱ μετὰ Κλέωνος ἐς Ἀμφίπολιν στρατεύσαντες, οἱ τε ἐν Δηλίῳ τῷ Ταναγραίων τελευτήσαντες καὶ ὅσους ἐς Θεσσαλίαν Λεωσθένης ἤγαγε καὶ οἱ πλεύσαντες ἐς Κύπρον ὁμοῦ Κίμωνι, τῶν τε σὺν Ὀλυμπιοδώρῳ τὴν φρουρὰν ἐκβαλόντων τριῶν καὶ δέκα ἄνδρες οὐ πλείους. φασὶ δὲ Ἀθηναῖοι καὶ Ῥωμαῖοι ὁμόρον τινα πολεμοῦσι πόλεμον στρατιᾶν οὐ πολλὴν πέμψαι, καὶ ὕστερον ναυμαχίας Ῥωμαίων πρὸς Καρχηδονίους γινομένης τριήρεις πέντε Ἀττικαὶ παρεγένοντο· ἔστι

ὄν καὶ τούτοις ἐνταῦθα τοῖς ἀνδράσιν ὁ τάφος. Τολμίδου δὲ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ δε-
 δήλωται μὲν ἤδη μοι τὰ ἔργα καὶ ὃν τρόπον ἐτελεύτησαν· ἴστω δὲ ὅτῳ φίλον κειμέ-
 νους σφᾶς κατὰ τὴν ὁδὸν ταύτην. κείνται δὲ καὶ οἱ σὺν Κίμωνι τὸ μέγα ἔργον {ἐπὶ
 τῇ} πεζῇ καὶ ναυσὶν αὐθημερὸν κρατήσαντες. τέθαιπται δὲ καὶ Κόνων καὶ Τιμόθεος,
 δεύτεροι μετὰ Μιλτιάδην καὶ Κίμωνα οὗτοι πατὴρ καὶ παῖς ἔργα ἀποδειξάμενοι
 λαμπρά. κείται δὲ καὶ Ζήνων ἐνταῦθα ὁ Μνασέου καὶ Χρῦσιππος ὁ Σολεύς, Νικίας
 τε ὁ Νικοδήμου ζῶια ἄριστος γράψαι τῶν ἐφ' αὐτοῦ, καὶ Ἀρμόδιος καὶ Ἀριστογεί-
 των οἱ τὸν Πεισιστράτου παῖδα Ἴππαρχον ἀποκτείναντες, ῥήτορές τε Ἐφιάλτης, ὃς
 τὰ νόμιμα τὰ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ μάλιστα ἐλυμήνατο, καὶ Λυκούργος ὁ Λυκόφρονος.

Παυσ. I 29, 3-4, 6-8, 10-15

ΜΝΗΜΕΙΟ ΛΥΣΙΚΡΑΤΟΥΣ (82-83)

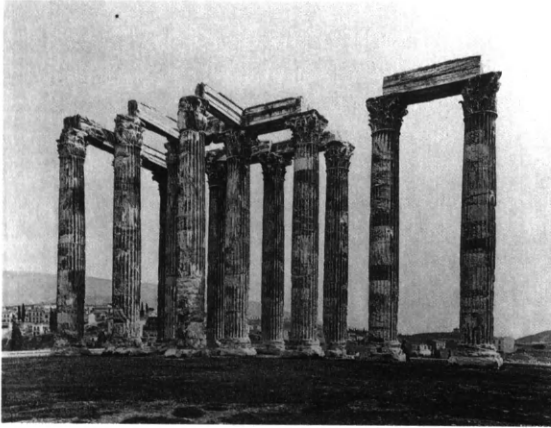
82. Ἀθήνα. Χορηγικὸ μνημεῖο τοῦ Λυσικράτους.
 Ἄποψη ἀπὸ Β. (69x88)

83. Ἀθήνα. Χορηγικὸ μνημεῖο τοῦ Λυσικράτους.
 Ἄποψη ἀπὸ Α. (29x38)

Ἔστι δὲ ὁδὸς ἀπὸ τοῦ πρυτανείου καλουμένη Τρίποδες· ἀφ' οὗ καλοῦσι τὸ χω-
 ρίον, ναοὶ ὅσον ἐς τοῦτο μεγάλοι, καὶ σφισιν ἐφεστήκασιν τρίποδες χαλκοῖ μὲν, μνή-
 μης δὲ ἄξια μάλιστα περιέχοντες εἴργασμένα.

Παυσ. I 20, 1

ΟΛΥΜΠΕΙΟΝ (84-86)

84. Αθήνα. Τὸ Ὀλυμπεῖον. Τὰ λείψανα τοῦ ναοῦ ἀπὸ ΒΔ. (70×89)

85. Αθήνα. Τὸ Ὀλυμπεῖον. Γενικὴ ἄποψη ἀπὸ ΝΔ. (31×38)

86. Αθήνα. Τὸ Ὀλυμπεῖον. Τὰ λείψανα τοῦ ναοῦ μετὰ τὴν Ἀκρόπολη στὸ βάθος. (33×37)

...τὸ Λεωκόριον καὶ τὸ Θησεῖον μύθους ἔχει καὶ τὸ Λύκειον, καὶ τὸ Ὀλυμπικόν
([ἔστι δὲ ταῦτ] ὃ τὸ Ὀλύμπιον), ὅπερ ἡμιτελὲς κατέλιπε τελευτῶν ὁ ἀναθεὶς βασιλεὺς.

Στράβ. ΙΧ 396

...καὶ τὰ ἔξω πρὸς τοῦτο τὸ μέρος τῆς πόλεως μᾶλλον ἴδρυται, τό τε τοῦ Διὸς
τοῦ Ὀλυμπίου...

Θουκ. ΙΙ 15, 4

Ὀλύμπιον· τούτο ἀτελές ἔμεινεν Ἀθήνησιν οἰκοδομούμενον, πολλάκις ἀρχὰς λαβὸν τῆς κατασκευῆς.

Ἡσύχ. λ. Ὀλύμπιον

Τὸ δὲ Ἀθήνησιν Ὀλυμπίειον δι' ἐξήκοντα καὶ πεντακοσίων ἐτῶν ἀποτελεσθὲν καθιερώσας ὁ αὐτοκράτωρ, ὡς χρόνου μέγα ἀγώνισμα, ἐκέλευσε καὶ τὸν Πολέμωνα ἐφυμῆσαι τῇ θυσίᾳ. ὁ δέ, ὥσπερ εἰώθει, στήσας τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τὰς ἤδη παρισταμένας ἐννοίας ἐπαφῆκεν ἑαυτὸν τῷ λόγῳ καὶ ἀπὸ τῆς κρηπίδος τοῦ νεῶ διελέχθη πολλὰ καὶ θαυμάσια, προοίμιον ποιούμενος τοῦ λόγου τὸ μὴ ἀθεεῖ τὴν περὶ αὐτοῦ ὄρμην γενέσθαι οἱ.

Φιλοστρ. Βίοι σοφ. 533

Πρὶν δὲ ἐς τὸ ἱερόν ἵνα τοῦ Διὸς τοῦ Ὀλυμπίου – Ἀδριανὸς ὁ Ῥωμαίων βασιλεὺς τὸν τε ναὸν ἀνέθηκε καὶ τὸ ἄγαλμα θεᾶς ἄξιον, οὗ μεγέθει μὲν, ὅτι μὴ Ῥοδίοις καὶ Ῥωμαίοις εἰσὶν οἱ κολοσσοί, τὰ λοιπὰ ἀγάλματα ὁμοίως ἀπολείπεται, πεποίηται δὲ ἔκ τε ἐλέφαντος καὶ χρυσοῦ καὶ ἔχει τέχνης εὖ πρὸς τὸ μέγεθος ὁρώσων–, ἐνταῦθα εἰκόνες Ἀδριανοῦ δύο μὲν εἰσι Θασίου λίθου, δύο δὲ Αἰγυπτίου· χαλκαὶ δὲ ἐστᾶσι πρὸ τῶν κίωνων ἅς Ἀθηναῖοι καλοῦσιν ἀποίκους πόλεις. ὁ μὲν δὴ πᾶς περίβολος σταδίων μάλιστα τεσσάρων ἐστίν, ἀνδριάντων δὲ πλήρης· ἀπὸ γὰρ πόλεως ἐκάστης εἰκὼν Ἀδριανοῦ βασιλέως ἀνάκειται, καὶ σφᾶς ὑπερεβάλλοντο Ἀθηναῖοι τὸν κολοσσὸν ἀναθέντες ὅπισθε τοῦ ναοῦ θεᾶς ἄξιον. ἔστι δὲ ἀρχαία ἐν τῷ περιβόλῳ Ζεὺς χαλκοῦς καὶ ναὸς Κρόνου καὶ Ῥέας καὶ τέμενος <Γῆς> {τὴν} ἐπίκλησιν Ὀλυμπίας. ἐνταῦθα ὅσον ἐς πῆχυν τὸ ἔδαφος διέστηκε, καὶ λέγουσι μετὰ τὴν ἐπομβριαν τὴν ἐπὶ Δευκαλίωνος συμβᾶσαν ὑπορρηῆναι ταύτην τὸ ὕδωρ, ἐσβάλλουσί τε ἐς αὐτὸ ἀνὰ πᾶν ἔτος ἄλφιστα πυρῶν μέλιτι μίξαντες. κεῖται δὲ ἐπὶ κίονος Ἰσοκράτους ἀνδριάς, ὃς ἐς μνήμην τρία ὑπελίπετο, ἐπιπονώτατον μὲν ὅτι οἱ βίωσαντι ἔτη δυοῖν δέοντα ἑκατὸν οὐποτε κατελύθη μαθητὰς ἔχειν, σωφρονέστατον δὲ ὅτι πολιτείας ἀπεχόμενος διέμεινε καὶ τὰ κοινὰ οὐ πολυπραγμονῶν, ἐλευθερώτατον δὲ ὅτι πρὸς τὴν ἀγγελίαν τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ μάχης ἀλγῆσας ἐτελεύτησεν ἑθελοντῆς. κεῖνται δὲ καὶ λίθου Φρυγίου Πέρσαι χαλκοῦν τρίποδα ἀνέχοντες, θεᾶς ἄξιοι καὶ αὐτοὶ καὶ ὁ τρίπους. τοῦ δὲ Ὀλυμπίου Διὸς Δευκαλίωνα οἰκοδομῆσαι λέγουσι τὸ ἀρχαῖον ἱερόν, σημεῖον ἀποφαίνοντες ὡς Δευκαλίων Ἀθήνησιν ὤκησε τάφον τοῦ ναοῦ τοῦ νῦν οὐ πολὺ ἀφεστηκότα.

Παυσ. I 18, 6-8

Namque Athenis Antistates et Callaeschros et Antimachides et Porinos architecti Pisistrato aedem Iovi Olympio facienti fundamenta constituerunt, post mortem autem eius propter interpellationem reipublicae incepta reliquerunt. Itaque circiter annis quadringentis post Antiochus rex, cum in id opus inpensam esset pollicitus, cellae magnitudinem et columnarum circa dipteron conlocationem epistyliorumque et ceterorum ornamentorum ad symmetriam distributionem magna sollertia scientiaque summa civis Romanus Quossutius nobiliter est architectatus. Id autem opus non modo volgo, sed etiam in paucis a magnificentia nominatur.

Vitr. De Archit. VII praef. 15

87. Ἀθήνα. Πνύξ. Ἀποψη ἀπὸ τὸν Ἄρειο Πάγο.
(27x37)

Ἔδοξέ μοι περὶ πρῶτον ὕπνον ἐν τῇ πυκνῇ
ἐκκλησιάξειν πρόβατα συγκαθήμενα,
βακτηρίας ἔχοντα καὶ τριβώνια.

Ἀριστοφ. Σφῆκ. 31-33

ὡς νῦν, ὀπότ' οὐσης κυρίας ἐκκλησίας
έωθινης ἔρημος ἡ πνύξ αὐτή,
οἱ δ' ἐν ἀγορᾷ λαλοῦσι κᾶνω καὶ κάτω
τὸ σχοινίον φεύγουσι τὸ μεμλτωμένον.
οὐδ' οἱ πρυτάνεις ἤκουσιν, ἀλλ' ἄωριαν
ἤκοντες, εἶτα δ' ὠστιοῦνται πῶς δοκεῖς
έλθόντες ἀλλήλοισι περὶ πρῶτου ξύλου,
ἄθροοι καταρρέοντες· εἰρήνη δ' ὅπως
ἔσται προτιμῶσ' οὐδέν· ὦ πόλις πόλις.
ἐγὼ δ' αἰὲ πρῶτιστος εἰς ἐκκλησίαν
νοστῶν κάθημαι· κᾶτ' ἐπειδὴν ὦ μόνος,
στένω κέχηνα σκορδιῶμαι πέρδομαι,
ἀπορῶ γράφω παρατίλλομαι λογιζομαι,
ἀποβλέπων ἐς τὸν ἀγρὸν εἰρήνης ἐρών,
στυγῶν μὲν ἄστυ τὸν δ' ἐμὸν δῆμον ποθῶν

Ἀριστοφ. Ἀχαρν. 19-33

...τὸ βῆμα τὸ ἐν Πυκνῇ πεπονημένον ὥστ' ἀποβλέπει πρὸς τὴν θάλατταν ὕστερον οἱ τριάκοντα πρὸς τὴν χώραν ἀπέστρεψαν, οἰόμενοι τὴν μὲν κατὰ θάλατταν ἀρχὴν γένεσιν εἶναι δημοκρατίας, ὀλιγαρχία δ' ἦττον δυσχεραίνειν τοὺς γεωργοῦντας.

Πλουτ. Θεμ. 19, 6

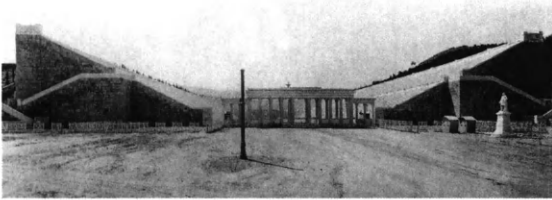
...μέγεθος μὲν ἦν πρὸς τὸν Ἡριδανὸν καὶ τὸν Ἴλισον ἀποβεβηκυῖα καὶ περιειληφυῖα ἐντὸς τὴν Πύκνα καὶ τὸν Λυκαβηττὸν ὄρον ἐκ τοῦ καταντικρὺ τῆς Πυκνὸς ἔχουσα...

Πλάτ. Κριτ. 112 Α

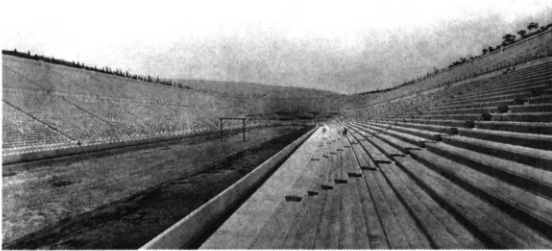
Ἐνεκκλησίαζον δὲ πάλαι [μὲν] ἐν τῇ Πυκνί· Πινύξ δὲ ἦν χωρίον πρὸς τῇ ἀκροπόλει, κατεσκευασμένον κατὰ τὴν παλαιὰν ἀπλότητα, οὐκ εἰς θεάτρου πολυπραγμοσύνην. αὐθις δὲ τὰ μὲν ἄλλα ἐν τῷ Διονυσιακῷ θεάτρῳ, μόνας δὲ τὰς ἀρχαιρεσίας ἐν τῇ Πυκνί, ἀφ' ἧς τὸν τοῦ δήμου θόρυβον πυκνίτην φασὶν οἱ κωμικοί.

Πολυδ. Ὄνομ. Η' 132-133

ΠΑΝΑΘΗΝΑΪΚΟ ΣΤΑΔΙΟ (88-90)

88. Ἀθήνα. Τὸ παναθηναϊκὸ στάδιο μὲ τὰ προπύλαια. (19x38)

89. Ἀθήνα. Παναθηναϊκὸ στάδιο. Τὸ ἐσωτερικὸ. (19x38)

90. Ἀθήνα. Παναθηναϊκὸ στάδιο. Ἡ σφενδὸνη μὲ τὶς δύο ἐρμαϊκῆς στῆλεις. (31x38)

Καὶ μὴν καὶ ἐλειτούργησεν Ἀθηναίους τὴν τε ἐπάωνυμον καὶ τὴν τῶν Πανελληνίων, στεφανωθεὶς δὲ καὶ τὴν τῶν Παναθηναίων “καὶ ὑμᾶς,” εἶπεν “ὦ Ἀθηναῖοι, καὶ τῶν Ἑλλήνων τοὺς ἤξοντας καὶ τῶν ἀθλητῶν τοὺς ἀγωνιουμένους ὑποδέξομαι σταδίῳ λίθου λευκοῦ.” καὶ εἰπὼν ταῦτα τὸ στάδιον τὸ ὑπὲρ τὸν Ἴλισσὸν ἔσω τεττάρων ἐτῶν ἀπέτελεσεν ἔργον ξυμβεῖς ὑπὲρ πάντα τὰ θαύματα, οὐδὲν γὰρ θέατρον αὐτῷ ἀμιλλᾶται.

Φίλοστρ. Βίοι σοφ. 549-550

Διαβάσι δὲ τὸν Ἴλισσὸν χωρίον Ἄγραι καλούμενον καὶ ναὸς Ἄγροτέρας ἐστὶν Ἀρτέμιδος... τὸ δὲ ἀκούσασι μὲν οὐχ ὁμοίως ἐπαγωγόν, θαῦμα δ' ἰδοῦσι, στάδιον ἐστὶ λευκοῦ λίθου, μέγεθος δὲ αὐτοῦ τῆιδε ἂν τις μάλιστα τεκμαίροιτο· ἄνωθεν ὄρος ὑπὲρ τὸν Ἴλισσὸν ἀρχόμενον ἐκ μνησοειδοῦς καθήκει τοῦ ποταμοῦ πρὸς τὴν ὄχθην εὐθύ τε καὶ διπλοῦν. τοῦτο ἀνὴρ Ἀθηναῖος Ἡρώδης ὠικοδόμησε, καὶ οἱ τὸ πολὺ τῆς λιθοτομίας τῆς Πεντελῆσι εἰς τὴν οἰκοδομὴν ἀνηλώθη.

Παυσ. I 19, 6

Καὶ τῷ σταδίῳ τῷ Παναθηναϊκῷ τὴν κρηπίδα περιέθηκεν, ἐξεργασάμενος τοῦτό τε καὶ τὴν χαράδραν ὀμαλὴν ποιήσας, Δεινίου τινός, ὃς ἐκέκτητο τοῦτο τὸ χωρίον, ἀνέντος τῇ πόλει, προειπόντος αὐτὸ χαιρῖσασθαι Λυκούργῳ.

[Πλουτ.] Βίοι τῶν δέκα ῥητόρων (Λυκούργος) 841 D

ΜΝΗΜΕΙΟ ΦΙΛΟΠΑΠΠΟΥ (91)

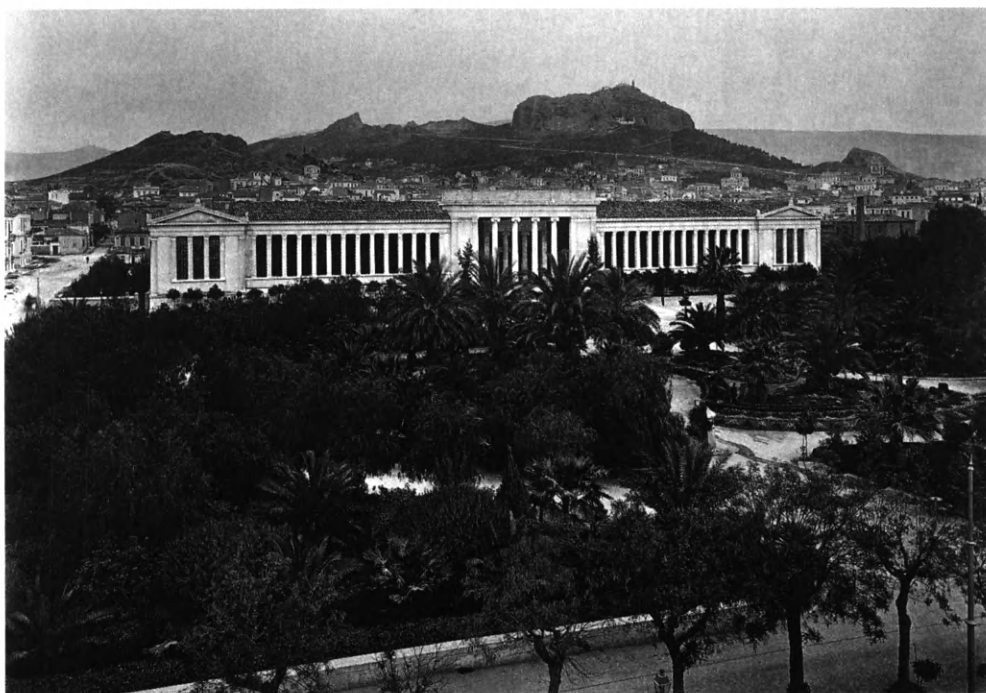
91. Ἀθήνα. Τὸ μνημεῖο τοῦ Γαῖου Ἰουλίου Ἀντιόχου Φιλοπάππου, ἔργον τοῦ τελευταίου βασιλιᾶ τῆς Κομμαγενῆς Ἀντιόχου Δ'. (29x36)

Ἔστι δὲ ἐντὸς τοῦ περιβόλου τοῦ ἀρχαίου τὸ Μουσεῖον ἀπαντικρὺ τῆς ἀκροπόλεως λόφος, ἔνθα Μουσαῖον αἰδεὶ καὶ ἀποθανόντα γῆραι ταφῆναι λέγουσιν· ὕστερον δὲ καὶ μνῆμα αὐτόθι ἀνδρὶ ὠικοδομήθη Σύρωι.

Παυσ. I 25, 8

ΕΘΝΙΚΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ (92-100)

92. Αθήνα. Τὸ Ἐθνικὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο. (30x38)

93. Αθήνα. Τὸ Ἐθνικὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο. Ἡ αἴθουσα τῆς μυκηναϊκῆς συλλογῆς. (31x38)

94. Αθήνα. Τὸ Ἐθνικὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο. Ἡ αἴθουσα τῶν Κούρων. Στὸ κέντρο ὁ Κούρος τοῦ Σουνίου. (37x37)

95. Αθήνα. Τὸ Ἐθνικὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο. Ἡ αἴθουσα τῶν Κούρων με τὸν Κοῦρο τοῦ Σουνίου στὸ κέντρο. Πρόσθια ὄψη. (23×36)

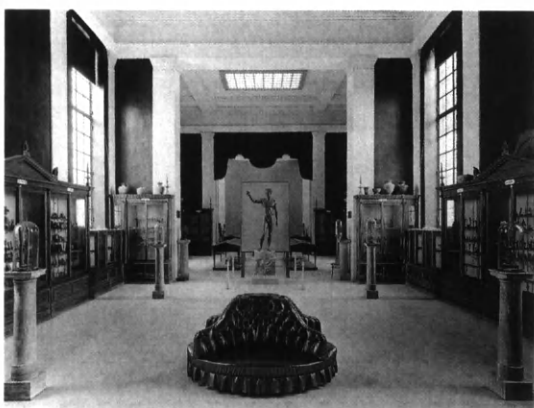
96. Αθήνα. Τὸ Ἐθνικὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο. Ἡ αἴθουσα τῶν Κούρων με τὸν Κοῦρο τοῦ Σουνίου. Ὁπίσθια ὄψη. (23×36)

97. Αθήνα. Τὸ Ἐθνικὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο. Ἡ αἴθουσα τῶν ἐλληνιστικῶν καὶ ρωμαϊκῶν χρόνων. (32×36)

98. Αθήνα. Τὸ Ἐθνικὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο. Ἡ αἴθουσα τῶν ἐπιτυμβίων ἀναγλύφων. (30×36)

99. Αθήνα. Τὸ Ἐθνικὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο. Ἡ αἴθουσα τῶν χαλκῶν. Στὸ βάθος ὁ Ἐφεσβος τῶν Ἀντικυθήρων. (33×37)

100. Αθήνα. Τὸ Ἐθνικὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο. Ἡ αἴθουσα τῶν γεωμετρικῶν ἀγγείων. (30×37)

Τὸ Ἐθνικὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο συγκεντρώνει στὶς αἴθουσες τῆς ἔκθεσης καὶ στὶς ἀποθήκες του ὅ,τι ἐκλεκτότερο ἀρχαῖο καλλιτεχνικὸ ἔργο ἔχει βρεθεῖ στὴν Ἑλλάδα. Μὲ ἐξαιρέση τὰ εὐρήματα τῶν ἀνασκαφῶν μερικῶν μεγάλων κέντρων τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, ὅπως οἱ Δελφοί, ἡ Ὀλυμπία, ἡ Κρήτη κ.ἄ. ποὺ ἔμειναν στὸν τόπο ὅπου βρέθηκαν, ὅλα τὰ σημαντικὰ ἀρχαῖα εὐρήματα φυλάγονται στὸ Ἐθνικὸ Μουσεῖο σύμφωνα μὲ τὸν κανονισμό ποὺ ἴσχυε τὸν 19ο αἰώνα. Ἀργότερα μὲ τὴν ἴδρυση τοπικῶν μουσείων ὁ κανονισμὸς αὐτὸς καταργήθηκε καὶ κάθε νέο εὐρήμα φυλάγεται στὸν τόπο ποὺ βρέθηκε ἢ στὸ κοντινότερο μουσεῖο.

Εὐθὺς σχεδὸν μετὰ τὴ γέννηση τοῦ ἐλεύθερου ἑλληνικοῦ κράτους οἱ Ἕλληνες φρόντισαν γιὰ τὴν ἴδρυση Κεντρικοῦ Μουσείου. Τὸ πρῶτο ἀρχαιολογικὸ μουσεῖο στεγάστηκε, τὸ 1829, στὴν Αἴγινα, στὸ κτίριο τοῦ Ὁρφανοτροφείου. Μερικὰ χρόνια ἀργότερα, τὸ 1837, τὰ περισσότερα καὶ καλύτερα ἀπὸ τὰ ἀρχαῖα τοῦ μουσείου αὐτοῦ μεταφέρθηκαν στὴν Ἀθήνα καὶ στεγάστηκαν στὸ Θησεῖο.

Τὴν ἴδια ἐποχὴ στὴν Ἀθήνα τὰ ἀρχαῖα ποὺ βρισκόνταν στὴν πόλη σὲ ἀνασκαφές ἢ τυχαῖα, συγκεντρώνονταν στὴν ἐκκλησίᾳ τῆς Μεγάλης Παναγίας ἀπὸ ὅπου τὸ 1835 μεταφέρθηκαν στὸ Θησεῖο, τὸν ἀρχαῖο ναὸ τοῦ Ἡφαιστου, ὁ ὁποῖος εἶχε ὀριστεῖ μὲ Β. Διάταγμα τοῦ 1834 ὡς Κεντρικὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο. Τὸ Θησεῖο ὅμως δὲν ἐπαρκοῦσε γιὰ νὰ στεγάσει τὰ ἀρχαῖα ποὺ συνεχῶς ἀνακαλύπτονταν, ἔτσι ὡς ἀποθήκες χρησιμοποιήθηκαν τότε ἡ Βιβλιοθήκη τοῦ Ἀδριανοῦ καὶ ὁ Πύργος τῶν Ἀνέμων. Παράλληλα πρὸς τὶς προσπάθειες αὐτὲς τοῦ Κράτους, ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία, ἰδιωτικὸ σωματεῖο ποὺ ἐποπτευόταν ἀπὸ τὸ Δημόσιο, δημιούργησε δικό της μουσεῖο στὸ Πανεπιστήμιο, ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἀπομακρύνθηκε τὸ 1863 γιὰ νὰ μεταφερθεῖ τὸ 1865 στὸ Βαρεβάκειο Λύκειο, ἀπὸ ὅπου πάλι μεταφέρθηκε στὸ Πολυτεχνεῖο.

Μὲ τὴ δωρεά, ἀπὸ τὴν Ἑλένη Τοσίτσα, ἐνὸς μεγάλου οἰκοπέδου στὴν ὁδὸ Πατησίων καὶ μὲ τὴν προσφορά, ἀπὸ τὸν Δημήτριο Μπερναρδάκη, γενναίας ἀρχικῆς χρηματικῆς προσφορᾶς χτίστηκε ἀπὸ τὸ 1860 ὡς τὸ 1889, πάνω σὲ σχέδια τοῦ L. Lange ποὺ τροποποιήθηκαν καὶ συμπληρώθηκαν ἀπὸ τὸν E. Ziller, τὸ κτίριο τοῦ Ἐθνικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου. Σ' αὐτὸ ἀργότερα, πρὶν καὶ μετὰ τὸν Β' Παγκόσμιον Πόλεμον, ἔγιναν προσθήκες καὶ τροποποιήσεις ποὺ τοῦ ἔδωσαν τὴ μορφή ποὺ ἔχει σήμερα.

Ἡ ἔκθεση τῶν ἀρχαίων ποὺ εἰκονίζεται στὶς φωτογραφίες ἔχει γίνεῖ ἀπὸ τὸν Παναγιώτη Καββαδία (1850-1928), Γενικὸ Ἐφορο τῶν Ἀρχαιοτήτων (1885-1909). Ἡ ἔκθεση αὐτὴ διαλύθηκε τὸ 1940-1941 ἐξ αἰτίας τοῦ πολέμου.

ΑΙΓΙΝΑ
ΙΕΡΟ ΑΦΑΙΑΣ (101-108)

101. Ἀττική. Αἴγινα. Τὸ ἱερὸ τῆς Ἀφαίας. Γενική ἄποψη ἀπὸ Α. (30×37)

102. Ἀττική. Αἴγινα. Τὸ ἱερὸ τῆς Ἀφαίας. Στὸ κέντρο ὁ ναός. (30×38)

103. Ἀττική. Αἴγινα. Τὸ ἱερὸ τῆς Ἀφαίας. Στὸ κέντρο ὁ ναός. (30×37)

104. Ἀττική. Αἴγινα. Ὁ ναὸς τῆς Ἀφαίας. Ἐποψη ἀπὸ ΒΑ. (33×38)

105. Ἀττική. Αἴγινα. Ὁ ναὸς τῆς Ἀφαίας. Ἐποψη ἀπὸ ΒΔ. (33×38)

106. Ἀττική. Αἴγινα. Ὁ ναὸς τῆς Ἀφαίας. Ἐποψη ἀπὸ ΝΔ. (70×89)

107. Ἀττική. Αἴγινα. Ὁ ναὸς τῆς Ἀφαιάς. Ὁ σηκός.
(33x38)

108. Ἀττική. Αἴγινα. Ὁ ναὸς τῆς Ἀφαιάς. Ὁ σηκός.
Ἀποψη ἀπὸ τῆ ΒΑ γωνία. (36x38)

Ἐν Αἰγίνῃ δὲ πρὸς τὸ ὄρος τοῦ Πανελληνίου Διὸς ἰοῦσιν, ἔστιν Ἀφαιάς ἱερόν, ἐς ἣν καὶ Πίνδαρος ἄισμα Αἰγινήταις ἐποίησε. φασὶ δὲ οἱ Κρήτες – τούτοις γάρ ἐστι τὰ ἐς αὐτὴν ἐπιχώρια – Καρμάνορος τοῦ καθήραντος Ἀπόλλωνα ἐπὶ φόνῳ τῷ Πύθωνος παῖδα Εὐβούλον εἶναι, Διὸς δὲ καὶ Κάρμης τῆς Εὐβούλου Βριτόμαρτιν γενέσθαι· χαίρειν δὲ αὐτὴν δρόμοις τε καὶ θήραις καὶ Ἀρτέμιδι μάλιστα φίλην εἶναι· Μίνω δὲ ἐρασθέντα φεύγουσα ἔρριψεν ἑαυτὴν ἐς δίκτυα ἀφειμένα ἐπ' ἰχθύων θήραι. ταύτην μὲν θεὸν ἐποίησεν Ἄρτεμις, σέβουσι δὲ οὐ Κρήτες μόνον ἀλλὰ καὶ Αἰγινήται, λέγοντες φαίνεσθαι σφισιν ἐν τῇ νήσῳ τὴν Βριτόμαρτιν. ἐπὶ κλησὶς δὲ οἱ παρά τε Αἰγινήταις ἐστὶν Ἀφαιά καὶ Δίκτυννα ἐν Κρήτῃ.

Παυσ. Π 30, 3

ΕΛΕΥΣΙΣ (109-112)

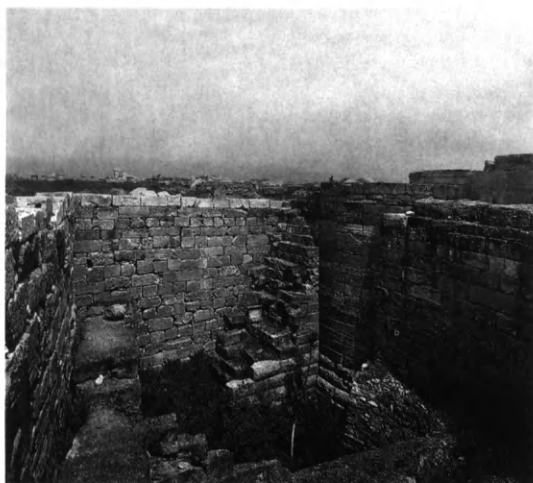
109. Ἀττική. Ἐλευσίς. Τὸ ἱερὸ τῆς Δήμητρος.
Τὸ Τελεστήριον. Ἀποψη ἀπὸ Β. (70x89)

110. Ἀττική. Ἐλευσίς. Τὸ ἱερὸ τῆς Δήμητρος. Τὸ Τελεστήριον. Ἀποψη ἀπὸ Δ. (30x37)

111. Ἀττική. Ἐλευσίς. Τὸ ἱερὸ τῆς Δήμητρος. Στὸ βάθος τὸ Τελεστήριον, μπροστὰ λείψανα ἀρχαιοτέρων κτισμάτων. (34x37)

112. Ἀττική. Ἐλευσίς. Τὸ ἱερὸ τῆς Δήμητρος. Ὁ στρογγυλὸς νότιος πύργος τῶν περικλειῶν χρόνων καὶ τμήμα τοῦ τείχους. (35x37)

Εἶτ' Ἐλευσίς πόλις, ἐν ἣ τὸ τῆς Δήμητρος ἱερόν τῆς Ἐλευσινίας, καὶ ὁ μυστικὸς σηκός, ὃν κατεσκεύασεν Ἴκτινος, ὄχλον θεάτρου δέξασθαι δυνάμενον, ὃς καὶ τὸν Παρθενῶνα ἐποίησε τὸν ἐν ἀκροπόλει τῇ Ἀθηνᾶ, Περικλέους ἐπιστατοῦντος τῶν ἔργων· ἐν δὲ τοῖς δήμοις καταριθμεῖται ἡ πόλις.

Στράβ. ΙΧ 395

Ἐλευσινίους δὲ ἔστι μὲν Τριπτολέμου ναός, ἔστι δὲ Προπυλαίας Ἀρτέμιδος καὶ Ποσειδῶνος Πατρός, φρέαρ τε καλούμενον Καλλιχόρον, ἐνθα πρῶτον Ἐλευσινίων αἱ γυναῖκες χορὸν ἔστησαν καὶ ἦσαν ἐς τὴν θεόν. τὸ δὲ πεδίον τὸ Ῥάριον σπαρῆναι πρῶτον λέγουσι καὶ πρῶτον αὐξῆσαι καρπούς, καὶ διὰ τοῦτο οὐλαῖς ἐξ αὐτοῦ χρησθαί σφισι καὶ ποιεῖσθαι πέμματα ἐς τὰς θυσίας καθέστηκεν. ἐνταῦθα ἄλως καλου-

μένη Τριπολέμου καὶ βωμὸς δείκνυται· τὰ δὲ ἐντὸς τοῦ τείχους τοῦ ἱεροῦ τό τε ὄνειρον ἀπέιπε γράφειν, καὶ τοῖς οὐ τελεσθεῖσιν, ὁπόσων θεὰς εἵργονται, δῆλα δῆπου μηδὲ πυθέσθαι μετεῖναι σφισιν. Ἐλευσίνα δὲ ἦρωα, ἀφ' οὗ τὴν πόλιν ὀνομάζουσιν, οἱ μὲν Ἑρμοῦ παῖδα εἶναι καὶ Δαείρας Ὠκεανοῦ θυγατρὸς λέγουσι, τοῖς δὲ ἔστι πεποιημένα Ὠγγυγον εἶναι πατέρα Ἐλευσῖνι.

Παυσ. Ι 38, 6-7

...τὸ δ' ἐν Ἐλευσῖνι τελεστήριον ἤρξατο μὲν Κόροιβος οἰκοδομεῖν, καὶ τοὺς ἐπ' ἐδάφους κίονας ἔθηκεν οὗτος καὶ τοῖς ἐπιστυλίοις ἐπέζευξεν· ἀποθανόντος δὲ τούτου Μεταγένης ὁ Ξυπεταίων τὸ διάζωσμα καὶ τοὺς ἄνω κίονας ἐπέστησε, τὸ δ' ὀπαῖον ἐπὶ τοῦ ἀνακτόρου Ξενοκλῆς ὁ Χολαργεὺς ἐκορύφωσε.

Πλουτ. Περικλ. 13, 7

ΣΟΥΝΙΟΝ (113-118)

113. Ἀττική. Σούνιον. Τὸ ἱερόν τοῦ Ποσειδῶνος. Ἀποψη ἀπὸ ΒΑ. (29×37)

114. Ἀττική. Σούνιον. Ὁ ναὸς τοῦ Ποσειδῶνος. Ἀποψη ἀπὸ ΒΔ. (30×37)

115. Ἀττική. Σούνιον. Ὁ ναὸς τοῦ Ποσειδῶνος. Ἀποψη ἀπὸ ΝΑ. (33×37)

116. Ἀττική. Σούνιον. Ὁ ναὸς τοῦ Ποσειδῶνος. Ἀποψη ἀπὸ ΒΑ. (31×37)

117. Ἀττική. Σούνιον. Ὁ ναὸς τοῦ Ποσειδῶνος.
Ἀποψη ἀπὸ ΒΑ. (70x88)

118. Ἀττική. Σούνιον. Ὁ ναὸς τοῦ Ποσειδῶνος.
Τὸ ἐσωτερικό. (34x37)

Τῆς ἡπείρου τῆς Ἑλληνικῆς κατὰ νήσους τὰς Κυκλάδας καὶ πέλαγος τὸ Αἰγαῖον ἄκρα Σούνιον πρόκειται γῆς τῆς Ἀττικῆς· καὶ λιμὴν τε παραπλεύσαντι τὴν ἄκραν ἐστὶ καὶ ναὸς Ἀθηνᾶς Σουνιαδος ἐπὶ κορυφῇ τῆς ἄκρας.

Παυσ. I 1, 1

δεῦρ' ἔλθ' ἐς χορὸν ὦ χρυσοτρίαι' ὦ
δελφίνων μεδέων Σουνιάρατε

Ἀριστοφ. Ἰπ. 559-560

ὦ Σουνιέρακε χαῖρ' ἀναξ Πελαργικέ.

Ἀριστοφ. Ὅρν. 868

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ
ΑΚΡΟΚΟΡΙΝΘΟΣ (119-123)

119. Πελοπόννησος. Ἀκροκόρινθος.
Ἀποψη ἀπὸ ΝΔ. (32x38)

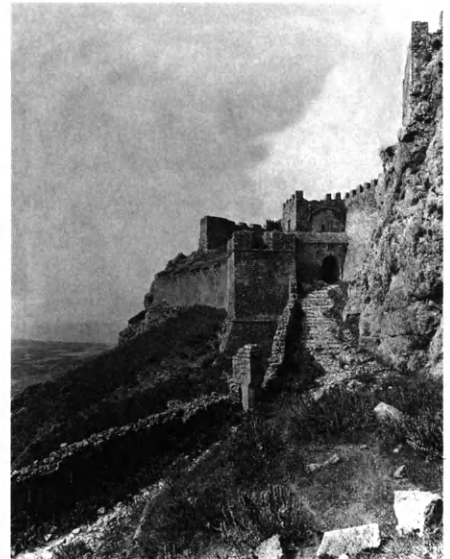
120. Πελοπόννησος. Ἀκροκόρινθος. Ἡ νότια πλευρὰ τοῦ φρουρίου. (30×38)

121. Πελοπόννησος. Ἀκροκόρινθος. Ἀποψη τοῦ φρουρίου. (29×38)

122. Πελοπόννησος. Ἀκροκόρινθος. Ἀποψη τῶν τειχῶν τοῦ φρουρίου ἀπὸ ΒΔ. (33×38)

123. Πελοπόννησος. Ἀκροκόρινθος. Ἡ πύλη καὶ τὸ τεῖχος τοῦ φρουρίου. (70×89)

Ἄνιοῦσι δὲ ἐς τὸν Ἀκροκόρινθον – ἡ δὲ ἐστὶν ὄρος ὑπὲρ τὴν πόλιν κορυφή. Βριάρεω μὲν Ἥλιω δόντος αὐτὴν ὅτε ἐδίκαζεν, Ἥλιου δὲ ὡς οἱ Κορίνθιοί φασιν Ἄφροδίτῃ παρέντος – ἐς δὴ τὸν Ἀκροκόρινθον τοῦτον ἀνιοῦσίν ἐστιν Ἴσιδος τεμένη, ὧν τὴν μὲν Πελαγίαν, τὴν δὲ Αἰγυπτίαν αὐτῶν ἐπονομάζουσιν, καὶ δύο Σαράπιδος, ἐν Κανάβωι καλουμένου τὸ ἕτερον. μετὰ δὲ αὐτὰ Ἥλιω πεποιήνται βωμοί, καὶ Ἀνάγκης καὶ Βίας ἐστὶν ἱερόν· ἐσιέναι δὲ ἐς αὐτὸ οὐ νομίζουσιν. ὑπὲρ τοῦτο Μητρὸς θεῶν ναός ἐστι καὶ στήλη καὶ θρόνος· λίθων καὶ αὐτὴ καὶ ὁ θρόνος. ὁ δὲ τῶν Μοιρῶν καὶ <ὁ> Δήμητρος καὶ Κόρης οὐ φανερὰ ἔχουσι τὰ ἀγάλματα. ταῦτι καὶ τὸ τῆς Βου-

ναίας ἐστὶν Ἡρας ἱερὸν ἰδρυσαμένου Βούνου τοῦ Ἑρμοῦ· καὶ δι' αὐτὸ ἡ θεὸς καλεῖται Βουναία.

Ἀνελθοῦσι δὲ εἰς τὸν Ἀκροκόρινθον ναὸς ἐστὶν Ἀφροδίτης· ἀγάλματα δὲ αὐτῆ τε ὠπλισμένη καὶ Ἥλιος καὶ Ἔρως ἔχων τόξον. τὴν δὲ πηγὴν, ἣ ἐστὶν ὄπισθεν τοῦ ναοῦ, δῶρον μὲν Ἀσωποῦ λέγουσιν εἶναι, δοθῆναι δὲ Σισύφωι... ἤκουσα δὲ ἤδη τὴν Πειρήνην φαμένων εἶναι ταύτην καὶ τὸ ὕδωρ αὐτόθεν ὑπορρεῖν τὸ ἐν τῇ πόλει.

Παυσ. Π 4, 6-5, 1

Ὅρος ὑψηλὸν ὅσον τριῶν ἡμισυ σταδίων ἔχον τὴν κάθετον, τὴν δ' ἀνάβασιν καὶ τριάκοντα σταδίων, εἰς ὀξείαν τελευτᾶ κορυφὴν· καλεῖται δὲ Ἀκροκόρινθος, οὗ τὸ μὲν πρὸς ἄρκτον μέρος ἐστὶ τὸ μάλιστα ὄρθιον, ὑφ' ᾧ κείται ἡ πόλις ἐπὶ τραπεζώδους ἐπιπέδου χωρίου πρὸς αὐτῇ τῇ ρίζῃ τοῦ Ἀκροκορίνθου. αὐτῆς μὲν οὖν τῆς πόλεως ὁ κύκλος καὶ τεσσαράκοντα σταδίων ὑπῆρχεν· ἐτετείχιστο δ' ὅσον τῆς πόλεως γυμνὸν ἦν τοῦ ὄρους· συμπεριεληπτο δὲ τῷ περιβόλῳ τούτῳ καὶ τὸ ὄρος αὐτὸ ὁ Ἀκροκόρινθος, ἣ δυνατὸν ἦν τειχισμὸν δέξασθαι, καὶ ἡμῖν ἀναβαίνουσιν ἦν δῆλα τὰ ἐρείπια τῆς σχοινίας· ὥσθ' ἡ πᾶσα περίμετρος ἐγένετο περὶ πέντε καὶ ὀγδοήκοντα σταδίων. ἀπὸ δὲ τῶν ἄλλων μερῶν ἦττον ὄρθιόν ἐστὶ τὸ ὄρος, ἀνατέταται μέντοι καὶ ἐνθένδε ἰκανῶς, καὶ περίοπτόν ἐστιν. ἡ μὲν οὖν κορυφὴ ναΐδιον ἔχει Ἀφροδίτης, ὑπὸ δὲ τῇ κορυφῇ τὴν Πειρήνην εἶναι συμβαίνει κρήνην, ἔκρυσιν μὲν οὐκ ἔχουσιν, μεστὴν δ' αἰεὶ διανγοῦς καὶ ποτίμου ὕδατος. φασὶ δὲ καὶ ἐνθένδε καὶ ἐξ ἄλλων ὑπονόμων τινῶν φλεβίων συνθλίβεσθαι τὴν πρὸς τῇ ρίζῃ τοῦ ὄρους κρήνην, ἐκρέουσιν εἰς τὴν πόλιν, ὥσθ' ἰκανῶς ἀπ' αὐτῆς ὑδρεύεσθαι. ἔστι δὲ καὶ φρεάτων εὐπορία κατὰ τὴν πόλιν, λέγουσι δὲ καὶ κατὰ τὸν Ἀκροκόρινθον· οὐ μὴν ἡμεῖς γε εἶδομεν· τοῦ δ' οὖν Εὐριπίδου φήσαντος οὕτως·

ἦκω περίκλυστον προλιποῦσ' Ἀκροκόρινθον,
ἱερὸν ὄχθον, πόλιν Ἀφροδίτας,

τὸ περίκλυστον ἦτοι κατὰ βάθους δεκτέον, ἐπεὶ καὶ φρέατα καὶ ὑπόνομοι λιβάδες διήκουσι δι' αὐτοῦ, ἣ τὸ παλαιὸν ὑποληπτέον τὴν Πειρήνην ἐπιπολάζειν, καὶ κατάρρυτον ποιεῖν τὸ ὄρος... ὑπὸ δὲ τῇ Πειρήνῃ τὸ Σισύφειόν ἐστὶν, ἱεροῦ τινὸς ἢ βασιλείου λευκοῦ λίθου πεποιημένου διασφῶζον ἐρείπια οὐκ ὀλίγα.

Στράβ. VIII 379

124. Πελοπόννησος. Άργος. Ἡ ἀκρόπολη. (25x28)

125. Πελοπόννησος. Άργος. Ἡ ἀκρόπολη μετὸ φρούριον ἀπὸ Ν. (21x26)

126. Πελοπόννησος. Άργος. Ἡ ἀκρόπολη. Ἐσωτερικὸς περίβολος τοῦ φρουρίου μετὰ λείψανα ἀρχαίων ὀχυρώσεων. (21x26)

127. Πελοπόννησος. Άργος. Ἡ ἀκρόπολη. Ἀποψη τοῦ φρουρίου. (24x28)

Οἱ δ' Ἄργος τ' εἶχον Τίρυνθά τε τειχιόεσσαν,
Ἐρμόνην Ἀσίνην τε, βαθὺν κατὰ κόλπον ἔχούσας,
Τροίζην' Ἡϊόνας τε καὶ ἀμπελόεντ' Ἐπίδαυρον,
οἳ τ' ἔχον Αἴγυιαν Μάσητά τε κοῦροι Ἀχαιῶν

Ὅμ. Β 559-562

Καί κεν ἐλέγχιτος πολυδίψιον Ἄργος ἰκοίμην.

Ὅμ. Δ 171

Τὸ γὰρ παλαιὸν Ἄργος οὐπόθεις τόδε,
τῆς οἰστροπλήγος ἄλσος Ἰνάχου κόρης·
αὕτη δ', Ὀρέστα, τοῦ λυκοκτόνου θεοῦ
ἀγορὰ Λύκειος· οὐξ ἀριστερᾶς δ' ὄδε
Ἥρας ὁ κλεινὸς ναός.

Σοφ. Ἡλ. 4-8

Ἴππόβοτον Ἄργος, ὦ πάτριον ἐμὸν πέδον,
<τάδ' > ἐκλύετε, τάδ' ἐκλύετε
ἄνακτος ὅσια περὶ θεοῦς
καὶ μεγάλα Πελασγίαι
καὶ κατ' Ἄργος;

Εὐρ. Ἰκ. 365-369

ἰππόβοτον Ἄργος, ἴνα <τε> τείχη
λαίνα Κυκλώπι' οὐράνια νέμονται.
Εὐρ. Τρ. 1087-1088

Ὡ γῆς παλαιὸν Ἄργος, Ἰνάχου ῥοαί,
ὄθεν ποτ' ἄρας νασὶ χιλίαις Ἄρη
ἐς γῆν ἔπλευσε Τρωιάδ' Ἀγαμέμνων ἄναξ.
κτείνας δὲ τὸν κρατοῦντ' ἐν Ἰλιάδι χθονὶ
Πρίαμον ἐλών τε Δαρδάνου κλεινὴν πόλιν
ἀφίκετ' ἐς τόδ' Ἄργος, ὑψηλῶν δ' ἐπὶ
ναῶν ἔθηκε σκῦλα πλείστα βαρβάρων.

Εὐρ. Ἡλ. 1-7

Ἄργος, Ὀμηρικὲ μῦθε καὶ Ἑλλάδος ἱερὸν οὔδας
καὶ χρυσέη τὸ πάλαι Περσέος ἀκρόπολι,
ἐσβέσαθ' ἠρώων κείνων κλέος οἷ ποτε Τροίης
ἤρειψαν κατὰ γῆς θειόδομον στέφανον.
Ἄλλ' ἢ μὲν κρείσσω ἐστὶν πόλις, αἱ δὲ πεσοῦσαι
δείκνυσθ' εὐμήκων αὐλία βουκολίων.

Ἀλφειοῦ Μυτιληναίου. Παλ. Ἀνθ. IX 104

Τὴν δὲ ἀκρόπολιν Λάρισαν μὲν καλοῦσιν ἀπὸ τῆς Πελασγοῦ θυγατρὸς... ἀνιόντων δὲ ἐς τὴν ἀκρόπολιν ἔστι μὲν τῆς Ἀκραιᾶς Ἥρας τὸ ἱερόν, ἔστι δὲ καὶ ναὸς Ἀπόλλωνος, ὃν Πυθαεὺς πρῶτος παραγενόμενος ἐκ Δελφῶν λέγεται ποιῆσαι... τοῦ Δειραδιώτου δὲ Ἀπόλλωνος ἔχεται μὲν ἱερόν Ἀθηναῖς Ὀξυδερκοῦς καλουμένης... ἐπ' ἄκραι δὲ ἔστι τῆι Λαρίσηι Διὸς ἐπίκλησιν Λαρισαίου ναός, οὐκ ἔχων ὄροφον· τὸ δὲ

ἄγαλμα ξύλου πεποιημένον οὐκέτι ἑστηκὸς ἦν ἐπὶ τῷ βάρθρῳ. καὶ Ἀθηνᾶς δὲ ναὸς ἔστι θεᾶς ἄξιος.

Παυσ. II 24, 1-3

Ἡ μὲν οὖν πόλις ἢ τῶν Ἀργείων ἐν χωρίοις ἐπιπέδοις ἴδρυται τὸ πλεόν, ἄκραν δ' ἔχει τὴν καλουμένην Λάρισαν, λόφον εὐερκῆ μετρίως, ἔχοντα ἱερὸν Διός.

Στράβ. VIII 370

Τὴν δὲ ἀκρόπολιν τῶν Ἀργείων οἰκίσαι λέγεται Δαναός, ὃς τοσοῦτον τοὺς πρὸ αὐτοῦ δυναστεύοντας ἐν τοῖς τόποις ὑπερβαλέσθαι δοκεῖ, ὥστε κατ' Εὐριπίδην

Πελασγίωτας ὠνομασμένους τὸ πρὶν
Δαναοὺς καλεῖσθαι νόμον ἔθηκ' ἂν' Ἑλλάδα.

...οἶμαι δ' ὅτι καὶ Πελασγίωτας καὶ Δαναοὺς, ὥσπερ καὶ Ἀργεῖους, ἢ δόξα τῆς πόλεως ταύτης ἀπ' αὐτῆς καὶ τοὺς ἄλλους Ἑλληνας καλεῖσθαι παρεσκεύασεν.

Στράβ. VIII 371

ΕΠΙΔΑΥΡΟΣ (128-163)

128. Πελοπόννησος. Ἐπίδαυρος. Τὸ ἱερὸ τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Γενικὴ ἀποψη ἀπὸ τὸ ὄρος Τίτθιον. (72x230)

129. Πελοπόννησος. Ἐπίδαυρος. Τὸ ἱερὸ τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Τὸ ἄβατον. Ἀποψη ἀπὸ Δ. (28x38)

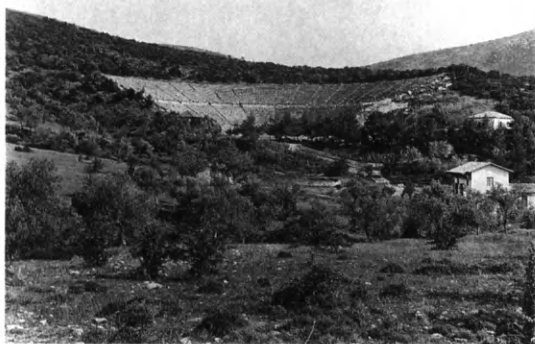
130. Πελοπόννησος. Ἐπίδαυρος. Τὸ ἱερὸ τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Ὁ βωμὸς τοῦ Ἀσκληπιοῦ καὶ ἡ οἰκία τῶν ἱερέων. Στὸ βάθος τὸ θέατρο. (33x38)

131. Πελοπόννησος. Ἐπίδauρος. Τὸ ἱερό τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Ὁ ναός. Ἄποψη ἀπὸ Α. (33×38)

132. Πελοπόννησος. Ἐπίδauρος. Τὸ ἱερό τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Τὸ γυμνάσιο καὶ τὰ μικρὰ προπύλαια. Ἄποψη ἀπὸ Β. (25×38)

133. Πελοπόννησος. Ἐπίδauρος. Τὸ ἱερό τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Τὸ θέατρο. (69×88)

134. Πελοπόννησος. Ἐπίδauρος. Τὸ ἱερό τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Τὸ θέατρο. (29×37)

135. Πελοπόννησος. Ἐπίδauρος. Τὸ ἱερό τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Τὸ θέατρο. Τὸ κοῖλον καὶ ἡ πύλη τῆς δυτικῆς παρόδου. (30×38)

136. Πελοπόννησος. Ἐπίδauρος. Τὸ ἱερό τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Τὸ θέατρο. Τὸ κοῖλον ἀπὸ Ν. Στὸ κέντρο ἡ κυκλικὴ ὄρχηστρα καὶ τὰ ἐρείπια τῆς σκηνῆς. (32×38)

137. Πελοπόννησος. Ἐπίδαυρος. Τὸ ἱερό τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Τὸ θέατρο. Τὸ κοῖλον ἀπὸ ΝΔ. Στὸ κέντρο ἡ κυκλικὴ ὀρχήστρα καὶ τὰ ἐρείπια τῆς σκηνῆς. (33×38)

138. Πελοπόννησος. Ἐπίδαυρος. Τὸ ἱερό τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Τὸ θέατρο. Τὸ κοῖλον ἀπὸ ΒΑ. Στὸ κέντρο ἡ κυκλικὴ ὀρχήστρα καὶ τὰ ἐρείπια τῆς σκηνῆς. Στὸ βάθος ἡ πύλη τῆς δυτικῆς παρόδου. (69×88)

139. Πελοπόννησος. Ἐπίδαυρος. Τὸ ἱερό τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Τὸ θέατρο. Ἡ πύλη τῆς δυτικῆς παρόδου κατὰ τὶς ἀναστηλωτικὲς ἐργασίες. (33×36)

140. Πελοπόννησος. Ἐπίδαυρος. Τὸ ἱερό τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Τὸ θέατρο. Ἡ ἀναστηλωμένη πύλη τῆς δυτικῆς παρόδου. (70×89)

141. Πελοπόννησος. Ἐπίδαυρος. Τὸ ἱερό τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Ἡ παλαίστρα. (19×38)

142. Πελοπόννησος. Ἐπίδαυρος. Τὸ ἱερὸ τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Ἡ θεμελίωση τῆς θόλου ἀπὸ Α. (30×38)

143. Πελοπόννησος. Ἐπίδαυρος. Τὸ ἱερὸ τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Τὰ βόρεια προπύλαια. (33×38)

144. Πελοπόννησος. Ἐπίδαυρος. Τὸ ἱερὸ τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Τὸ στάδιο. Στὸ βάθος διακρίνεται ἡ ἄφρσις. (33×38)

145. Πελοπόννησος. Ἐπίδαυρος. Τὸ ἱερὸ τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Τὸ ὠδεῖο τοῦ γυμνασίου. (33×38)

146. Πελοπόννησος. Ἐπίδαυρος. Τὸ μουσεῖο. (29×38)

147. Πελοπόννησος. Ἐπίδαυρος. Τὸ μουσεῖο. Αἴθουσα γλυπτῶν. (24×36)

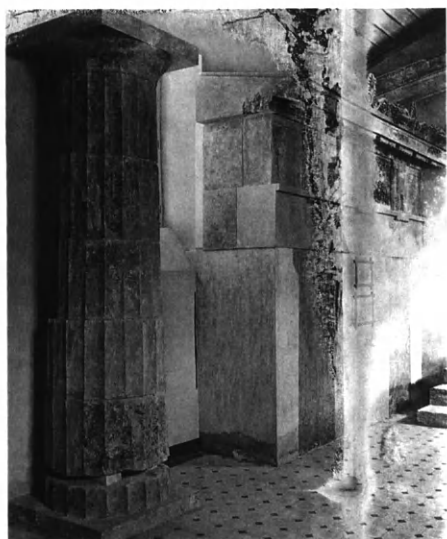

148

149

150

151

152

148. Πελοπόννησος. Ἐπίδαυρος. Τὸ μουσεῖο. Αἶθουσα γλυπτῶν καὶ ἀναστηλωμένα τμήματα ἱερῶν οἰκοδομημάτων. (70×89)

149. Πελοπόννησος. Ἐπίδαυρος. Τὸ μουσεῖο. Ἀναστηλωμένο τμήμα τοῦ θριγκοῦ τοῦ ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος. (23×29)

150. Πελοπόννησος. Ἐπίδαυρος. Τὸ μουσεῖο. Ἀναστηλωμένο τμήμα κίονος καὶ θριγκοῦ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ. (23×29)

151. Πελοπόννησος. Ἐπίδαυρος. Τὸ μουσεῖο. Ἀναστηλωμένα τμήματα τῆς θόλου. (23×29)

152. Πελοπόννησος. Ἐπίδαυρος. Τὸ μουσεῖο. Ὁ σηκὸς τῆς θόλου. Ἀναστηλωμένα τμήματα. (23×29)

153

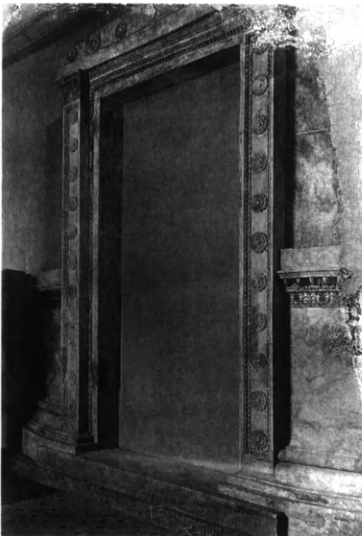
154

155

156

157

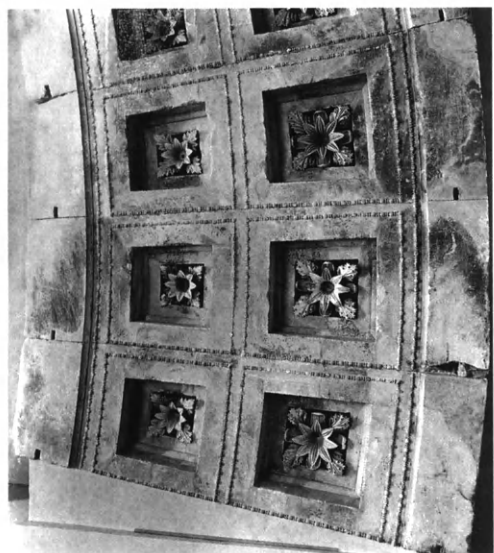
153. Πελοπόννησος. Έπίδαυρος. Τò μουσεΐο. Ό σηκός τής θόλου. Άναστηλωμένα τμήματα. (26x29)

154. Πελοπόννησος. Έπίδαυρος. Τò μουσεΐο. Ό σηκός τής θόλου. Μερική άναστήλωση. (25x28)

155. Πελοπόννησος. Έπίδαυρος. Τò μουσεΐο. Η θόλος. Μερική άναστήλωση τού έσωτερικου. (24x26)

156. Πελοπόννησος. Έπίδαυρος. Τò μουσεΐο. Η θόλος. Έξωτερικος θριγκός. Μερική άναστήλωση. (25x28)

157. Πελοπόννησος. Έπίδαυρος. Τò μουσεΐο. Η θόλος. Η θύρα. (21x28)

158. Πελοπόννησος. Ἐπίδαυρος. Τὸ μουσεῖο. Ἡ θόλος. Φαντώματα τοῦ περιστυλίου. (24x28)

159. Πελοπόννησος. Ἐπίδαυρος. Τὸ μουσεῖο. Ἡ θόλος. Φαντώματα τοῦ περιστυλίου. (24x28)

160. Πελοπόννησος. Ἐπίδαυρος. Τὸ μουσεῖο. Ἡ θόλος. Τὸ κιονόκρανο τοῦ Πολυκλείτου. (23x24)

161. Πελοπόννησος. Ἐπίδαυρος. Τὸ μουσεῖο. Τὰ μεγάλα προπύλαια. Γωνία τοῦ θριγγοῦ. (23x28)

162. Πελοπόννησος, Ἐπίδauρος. Τὸ μουσεῖο. Τὰ μεγάλα προπύλαια. Τμηματικὴ ἀναστήλωση τοῦ τοίχου καὶ τοῦ θριγκοῦ. (23x28)

163. Πελοπόννησος, Ἐπίδauρος. Τὸ μουσεῖο. Τὰ μεγάλα προπύλαια. Τμηματικὴ ἀναστήλωση τῆς ἐσωτερικῆς κιονοστοιχίας. (23x29)

Τροιζῆν' Ἡϊόνας τε καὶ ἀμπελόεντ' Ἐπίδauρον

Ὅμ. Β 561

Ἡ Ἐπίδauρος δ' ἐκαλεῖτο Ἐπίκαρος· φησὶ γὰρ Ἀριστοτέλης κατασχεῖν αὐτὴν Κᾶρας, ὥσπερ καὶ Ἐρμιόνα· τῶν δὲ Ἡρακλειδῶν κατελθόντων, Ἴωνας αὐτοῖς συν-οικῆσαι τοὺς ἐκ τῆς Ἀττικῆς Τετραπόλεως συνεπομένους εἰς Ἄργος. καὶ αὕτη δ' οὐκ ἄσσημος ἢ πόλις, καὶ μάλιστα διὰ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ Ἀσκληπιοῦ θεραπεύειν νόσους παντοδαπὰς πεπιστευμένον, καὶ τὸ ἱερόν πληρὸς ἔχοντος αἰὲ τῶν τε καμνόντων καὶ τῶν ἀνακειμένων πινάκων, ἐν οἷς ἀναγεγραμμένα τυγχάνουσιν αἱ θεραπείαι, καθά-περ ἐν Κῶ τε καὶ Τρίκκῃ.

Στράβ. VIII 374

Κατὰ δὲ τὴν Λήσσαν ἔχεται τῆς Ἀργείας ἢ Ἐπιδauριῶν· πρὶν δὲ ἢ κατὰ ταύ-την γενέσθαι τὴν πόλιν, ἐπὶ τὸ ἱερόν ἀφίξιμι τοῦ Ἀσκληπιοῦ.

Πaus. II 26, 1

Τὸ δὲ ἱερόν ἄλσος τοῦ Ἀσκληπιοῦ περιέχουσιν ὄροι πανταχόθεν... τοῦ δὲ Ἀσκλη-πιοῦ τὸ ἄγαλμα μεγέθει μὲν τοῦ Ἀθήνησιν Ὀλυμπίου Διὸς ἤμισον ἀποδεῖ, πεποιή-ται δὲ ἐλέφαντος καὶ χρυσοῦ· μηνύει δὲ ἐπίγραμμα τὸν εἰργασμένον εἶναι Θρασυ-

μήδην Ἀριγνώτου Πάριον... τοῦ ναοῦ δέ ἐστι πέραν ἔνθα οἱ ἰκέται τοῦ θεοῦ καθεύδουσιν. οἴκημα δὲ περιφερὲς λίθου λευκοῦ καλούμενον Θόλος ὠικοδόμηται πλησίον, θεάς ἄξιον... στήλαι δὲ εἰσθήκεσαν ἐντὸς τοῦ περιβόλου τὸ μὲν ἀρχαῖον καὶ πλέονες, ἐπ' ἐμοῦ δὲ ἕξ λοιπαί· ταύταις ἐγγεγραμμένα καὶ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἐστὶν ὀνόματα ἀκεσθέντων ὑπὸ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, προσέτι δὲ καὶ νόσημα ὃ τι ἕκαστος ἐνόσησε καὶ ὅπως ἰάθη· γέγραπται δὲ φωνῇ τῇ Δωριδί.

Παυσ. II 27, 1-3

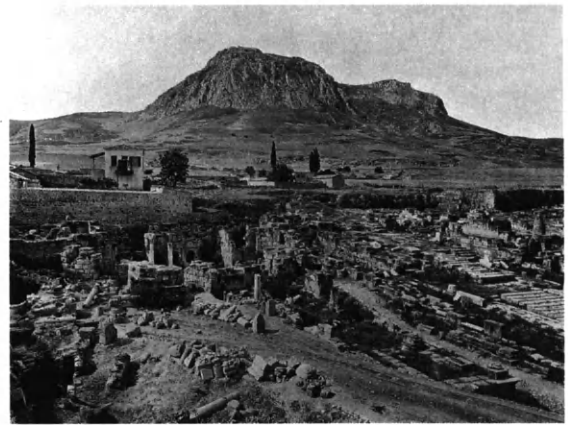
Ἐπιδαυρίοις δὲ ἐστὶ θέατρον ἐν τῷ ἱερῷ μάλιστα ἐμοὶ δοκεῖν θεάς ἄξιον· τὰ μὲν γὰρ Ῥωμαίων πολὺ δὴ τι καὶ ὑπερήρκε τῶν πανταχοῦ τῷ κόσμῳ, μεγέθει δὲ Ἀρκάδων τὸ ἐν Μεγάλῃ πόλει· ἀρμονίας δὲ ἢ κάλλους ἔνεκα ἀρχιτέκτων ποῖος ἐς ἄμυλλαν Πολυκλείται γένοιτ' ἂν ἀξιόχρεως; Πολύκλειτος γὰρ καὶ θέατρον τοῦτο καὶ οἴκημα τὸ περιφερὲς ὁ ποιήσας ἦν. ἐντὸς δὲ τοῦ ἄλσους ναὸς τέ ἐστὶν Ἀρτέμιδος καὶ ἄγαλμα Ἡπιόνης καὶ Ἀφροδίτης ἱερὸν καὶ Θέμιδος καὶ στάδιον, οἷα Ἑλλησι τὰ πολλὰ γῆς χῶμα, καὶ κρήνη τῷ τε ὀρόφῳ καὶ κόσμῳ τῷ λοιπῷ θεάς ἄξια. ὅποσα δὲ Ἀντωνίνου ἀνὴρ τῆς συγκλήτου βουλῆς ἐφ' ἡμῶν ἐποίησεν, ἔστι μὲν Ἀσκληπιοῦ λουτρόν, ἔστι δὲ ἱερὸν θεῶν οὓς Ἐπιδώτας ὀνομάζουσιν· ἐποίησε δὲ καὶ Ὑγείαι ναὸν καὶ Ἀσκληπιῶν καὶ Ἀπόλλωνι ἐπὶ κλήσιν Αἰγυπτίοις, καὶ – ἦν γὰρ στοὰ καλουμένη Κότυος, καταρρυνέντος δὲ οἱ τοῦ ὀρόφου διέφθαρτο ἤδη πᾶσα ἄτε ὠμῆς τῆς πλίνθου ποιηθείσα – ἀνωικοδόμησε καὶ ταύτην.

Παυσ. II 27, 5-6

ΚΟΡΙΝΘΟΣ (164-177)

164. Πελοπόννησος. Κόρινθος. Γενικὴ ἄποψη τοῦ χώρου τῆς ἀρχαίας πόλης. Στὸ βάθος ὁ Ἀκροκόρινθος. (28x37)

165. Πελοπόννησος. Κόρινθος. Ἡ ἀγορά. Ἡ περιοχὴ τῆς κρήνης Πειρήνης μετὸν δρόμο πρὸς τὸ Λέχαιο. (69x88)

166. Πελοπόννησος. Κόρινθος. Ἡ ἀγορά. Ὁ τοῖχος μετὰ τὶς μετόπες. Στὸ βάθος δεξιὰ ὁ ναὸς τοῦ Ἀπόλλωνος. (32x37)

167. Πελοπόννησος. Κόρινθος. Ἡ ἀγορά. Ἡ νότια στοὰ μετὰ τὰ καταστήματα. (32x38)

168. Πελοπόννησος. Κόρινθος. Ἡ ἀγορά. Λεῖψανα κτισμάτων. Στὸ βάθος ὁ Ἀκροκόρινθος. (33x37)

169. Πελοπόννησος. Κόρινθος. Ὁ ναὸς τοῦ Ἀπόλλωνος. Γενικὴ ἄποψη τοῦ σηκοῦ. (30x38)

170. Πελοπόννησος. Κόρινθος. Ὁ ναὸς τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἡ δυτικὴ ὄψη. (32x37)

171. Πελοπόννησος. Κόρινθος. Ὁ ναὸς τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἡ ΝΔ γωνία. (69x87)

172. Πελοπόννησος. Κόρινθος. Ἡ κρήνη Γλαύκη.
Ἄποψη ἀπὸ Β. (32x38)

173. Πελοπόννησος. Κόρινθος. Ἡ κρήνη Γλαύκη.
Ἄποψη ἀπὸ ΝΑ. (32x38)

174. Πελοπόννησος. Κόρινθος. Ἡ κρήνη Πειρήνη.
(33x38)

175. Πελοπόννησος. Κόρινθος. Ἡ κρήνη Πειρήνη
καὶ τὰ γύρω κτίσματα. (33x35)

176. Πελοπόννησος. Κόρινθος. Ἡ κρήνη Πειρήνη.
(34x37)

177. Πελοπόννησος. Κόρινθος. Ἡ κρήνη Πειρήνη.
(34x38)

Οἱ δὲ Μυκῆνας εἶχον, εὐκτίμενον πτολίεθρον,
ἀφνειόν τε Κόρινθον εὐκτιμένας τε Κλεωνάς

Ὅμ. Β 569-570

Λόγου δὲ ἄξια ἐν τῇ πόλει τὰ μὲν λειπόμενα ἔτι τῶν ἀρχαίων ἐστίν, τὰ δὲ πολλὰ αὐτῶν ἐπὶ τῆς ἀκμῆς ἐποιήθη τῆς ὕστερον.

Παυσ. II 2, 6

Ὅλιγον δὲ ἀπωτέρω τῶν προπυλαίων ἐξιοῦσιν ἐν δεξιᾷ ἐστὶν Ἡρακλῆς χαλκοῦς. μετὰ δὲ αὐτὸν ἔσοδος ἐστὶ τῆς Πειρήνης ἐς τὸ ὕδωρ. ἐπὶ δὲ αὐτῇ λέγουσιν ὡς ἡ Πειρήνη γένοιτο ὑπὸ δακρύων ἐξ ἀνθρώπου πηγῆ, τὸν παῖδα ὀδυρομένη Κεγχρίαν ὑπὸ Ἀρτέμιδος ἀκούσης ἀποθανόντα. κεκόσμηται δὲ ἡ πηγὴ λίθω λευκῶι, καὶ πεποιημένα ἐστὶν οἰκῆματα σπηλαίους κατὰ ταῦτά, ἐξ ὧν τὸ ὕδωρ ἐς κρήνην ὑπαιθρον ρεῖ πιεῖν τε ἡδύ, καὶ τὸν Κορίνθιον χαλκὸν διάπυρον καὶ θερμὸν ὄντα ὑπὸ ὕδατος τούτου βάπτεσθαι λέγουσιν, ἐπεὶ χαλκός γε οὐκ ἔστι Κορινθίος. ἔτι γε δὴ καὶ Ἀπόλλωνος ἄγαλμα πρὸς τῇ Πειρήνῃ καὶ περίβολός ἐστιν, ἐν δὲ αὐτῶι γραφὴ τὸ Ὀδυσσεως ἐς τοὺς μνηστήρας ἔχουσα τόλμημα.

Παυσ. II 3, 2-3

Ἐτέραν δὲ ἐκ τῆς ἀγορᾶς τὴν ἐπὶ Συκυῶνα ἐρχομένοις ἔστιν ἰδεῖν ἐν δεξιᾷ τῆς ὁδοῦ ναὸς καὶ ἄγαλμα χαλκοῦν Ἀπόλλωνος καὶ ὀλίγον ἀπωτέρω κρήνη καλουμένη Γλαύκης· ἐς γὰρ ταύτην ἔρριψεν αὐτήν, ὡς λέγουσι, τῶν Μηδείας ἔσεσθαι φαρμάκων τὸ ὕδωρ νομίζουσα ἴαμα.

Παυσ. II 3, 6

Ὁ δὲ Κόρινθος ἀφνειὸς μὲν λέγεται διὰ τὸ ἐμπόριον, ἐπὶ τῷ Ἰσθμῷ κείμενος καὶ δυεῖν λιμένων κύριος, ὧν ὁ μὲν τῆς Ἀσίας, ὁ δὲ τῆς Ἰταλίας ἐγγύς ἐστι... ἀγαπητὸν οὖν ἑκατέροις ἦν τοῖς τε ἐκ τῆς Ἰταλίας καὶ ἐκ τῆς Ἀσίας ἐμπόροις ἀφείσι τὸν ἐπὶ Μαλέας πλοῦν, κατάγεσθαι τὸν φόρτον αὐτόθι· καὶ πεζῇ δὲ τῶν ἐκκομιζομένων ἐκ τῆς Πελοποννήσου καὶ τῶν εἰσαγομένων ἔπιπτε τὰ τέλη τοῖς τὰ κλειῖθρα ἔχουσι... καὶ γὰρ ὁ Ἰσθμικὸς ἀγὼν ἐκεῖ συντελούμενος ὄχλους ἐπήγετο... οἱ γὰρ ναύκληροι ραδίως ἐξανηλίσκοντο, καὶ διὰ τοῦτο ἡ παροιμία φησίν·

οὐ παντὸς ἀνδρὸς ἐς Κόρινθον ἔσθ' ὁ πλοῦς.

Στράβ. VIII 378

Ἡ μὲν δὴ πόλις ἢ τῶν Κορινθίων μεγάλη τε καὶ πλουσία διὰ παντὸς ὑπῆρξεν, ἀνδρῶν τε ἠνιόρησεν ἀγαθῶν εἰς τε τὰ πολιτικὰ καὶ εἰς τὰς τέχνας τὰς δημιουργικὰς... χώραν δ' ἔσχεν οὐκ εὐγεων σφόδρα, ἀλλὰ σκολιάν τε καὶ τραχείαν, ἀφ' οὗ πάντες ὀφρυσέντα Κόρινθον εἰρήκασι, καὶ παροιμιάζονται·

Κόρινθος ὀφρυᾶ τε καὶ κοιλαίνεται.

Στράβ. VIII 382

ΛΕΧΑΙΟΝ (178)

178. Πελοπόννησος. Τὸ λιμάνι τοῦ Λεχαιίου.
(31x38)

Κορινθίοις δὲ τοῖς ἐπινείοις τὰ ὀνόματα Λέχης καὶ Κεγχρίας ἔδοσαν... ἔστι δὲ ἐν Λεχαιῶι μὲν Ποσειδῶνος ἱερὸν καὶ ἄγαλμα χαλκοῦν...

Παυσ. II 2, 3

Ἀρχὴ δὲ τῆς παραλίας ἐκατέρας, τῆς μὲν τὸ Λέχαιον, τῆς δὲ Κεγχρεαὶ κώμη καὶ λιμὴν, ἀπέχων τῆς πόλεως ὅσον ἐβδομήκοντα σταδίους· τούτῳ μὲν οὖν χρώνεται πρὸς τοὺς ἐκ τῆς Ἀσίας, πρὸς δὲ τοὺς ἐκ τῆς Ἰταλίας τῷ Λεχαιῶι. τὸ δὲ Λέχαιον ὑποπέπτωκε τῇ πόλει κατοικίαν ἔχον οὐ πολλήν· σκέλη δὲ καθεῖλκυσται σταδίων περι δῶδεκα ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ τῆς ἐπὶ τὸ Λέχαιον.

Στράβ. VIII 380

ΜΕΣΣΗΝΗ (179-182)

179. Πελοπόννησος. Μεσσήνη. Ἀσκληπιεῖο. Ἡ δυτικὴ πτέρυγα μὲ τὸ ἐκκλησιαστήριο, τὸ ἀνατολικὸ πρόπυλο καὶ τὸ βουλευτήριο. (22x28)

180. Πελοπόννησος. Μεσσήνη. Τὰ τεῖχη τῆς πόλης. Ἀρκαδικὴ πύλη. Ἀποψη τοῦ ἐσωτερικοῦ. Στὸ βᾶθος δεξιὰ ὁ πύργος 17. (22x28)

181. Πελοπόννησος. Μεσσήνη. Ἡ ἀρακιδικὴ πύλη καὶ τὸ τεῖχος. (26×26)

182. Πελοπόννησος. Μεσσήνη. Ὁ πύργος 17 στὰ Α τῆς ἀρακιδικῆς πύλης. (24×26)

Τότε δὲ ἐν Λεύκτροις οἱ Θηβαῖοι νενικηκότες ἀγγέλους ἐς Ἰταλίαν τε καὶ Σικελίαν καὶ παρὰ τοὺς Εὐεσπερίτας ἀπέστελλον, ἕκ τε τῆς ἄλλης, εἴ πού τις Μεσσηνίων εἴη, πανταχόθεν ἀνεκάλουν ἐς Πελοπόννησον. οἱ δὲ θᾶσσον ἢ ὡς ἂν τις ἤλπισε συνελέχθησαν γῆς τε τῆς πατρίδος πόθῳ καὶ διὰ τὸ ἐς Λακεδαιμονίους μῖσος παραμείναν αἰεὶ σφισιν.

Παυσ. IV 26, 5

Ἐπαμινώνδας δέ, ὡς οἱ τὸ χωρίον, ἔνθα νῦν ἔχουσιν οἱ Μεσσηνιοὶ τὴν πόλιν, μάλιστα ἐς οἰκισμὸν ἐφαίμετο ἐπιτήδειον, ἐκέλευεν ἀνασκοπεῖσθαι τοῖς μάντεσιν, εἰ βουλήσεται ταύτῃ καὶ τὰ τῶν θεῶν ἐπιχωρήσαι. φαμένων δὲ καὶ τούτων εἶναι τὰ ἱερὰ αἴσια, οὕτω παρεσκευάζετο ἐς τὸν οἰκισμὸν, λίθους τε ἄγεσθαι κελεύων καὶ ἄνδρας μεταπεμπόμενος, οἷς τέχνη στενωπὸς κατατέμενσθαι καὶ οἰκίας καὶ ἱερὰ οἰκοδομεῖσθαι καὶ τείχη περιβάλλεσθαι.

Παυσ. IV 27, 5

Καὶ τὴν μὲν τότε ἡμέραν πρὸς θυσίαις τε καὶ εὐχαῖς ἦσαν, ταῖς δὲ ἐφεξῆς τοῦ τείχους τὸν περίβολον ἤγειρον καὶ ἐντὸς οἰκίας καὶ τὰ ἱερὰ ἐποιοῦντο... αὐτῇ μὲν δὴ τῇ πόλει Μεσσήνην ἔθεντο ὄνομα...

Παυσ. IV 27, 7

ΜΥΚΗΝΕΣ (183-208)

183

184

185

186

187

183. Πελοπόννησος. Μυκῆνες. Ἀκρόπολη. Γενική ἄποψη ἀπὸ Β. (70×89)

184. Πελοπόννησος. Μυκῆνες. Ἀκρόπολη. Γενική ἄποψη ἀπὸ Ν, ἀπὸ τὴν κοιλάδα τοῦ χειμάρρου Χώνια. (32×37)

185. Πελοπόννησος. Μυκῆνες. Ἀκρόπολη. Γενική ἄποψη ἀπὸ Δ. (32×37)

186. Πελοπόννησος. Μυκῆνες. Ἡ χαράδρα τοῦ Χάβου. Στὸ βάθος τὰ ἑρείπια τῆς ἀκρόπολης. (34×37)

187. Πελοπόννησος. Μυκῆνες. Ἀκρόπολη. Ἡ πύλη τῶν λεόντων. (121×149)

188

189

190

191

192

188. Πελοπόννησος. Μυκῆνες. Ἀκρόπολη.
Ἡ πύλη τῶν λεόντων. (33x37)

189. Πελοπόννησος. Μυκῆνες. Ἀκρόπολη.
Τὸ ἀνάγλυφο τῆς πύλης τῶν λεόντων. (70x89)

190. Πελοπόννησος. Μυκῆνες. Ἀκρόπολη.
Ἡ ὁδὸς πρὸς τὸ μέγαρο. (34x38)

191. Πελοπόννησος. Μυκῆνες. Ἀκρόπολη.
Ὁ ταφικὸς κύκλος Α. (34x38)

192. Πελοπόννησος. Μυκῆνες. Ἀκρόπολη.
Ὁ ταφικὸς κύκλος Α ἀπὸ Ν. (34x38)

193. Πελοπόννησος. Μυκῆνες. Ἀκρόπολη. Ὁ ταφικός κύκλος Α. Δεξιά στό βάθος ἡ ἐσωτερική ὄψη τῆς πύλης τῶν λεόντων. (69×88)

194. Πελοπόννησος. Μυκῆνες. Ἀκρόπολη. Μερική ἄποψη τοῦ ταφικοῦ κύκλου Α. (33×38)

195. Πελοπόννησος. Μυκῆνες. Ἀκρόπολη. Τμήμα τοῦ νότιου κυκλώπειου τείχους. (30×37)

196. Πελοπόννησος. Μυκῆνες. Ἀκρόπολη. Ἡ ΝΑ πυλίδα. (32×37)

197. Πελοπόννησος. Μυκῆνες. Ἀκρόπολη. Ἡ βόρεια πύλη. Ἐξωτερική ὄψη. (32×37)

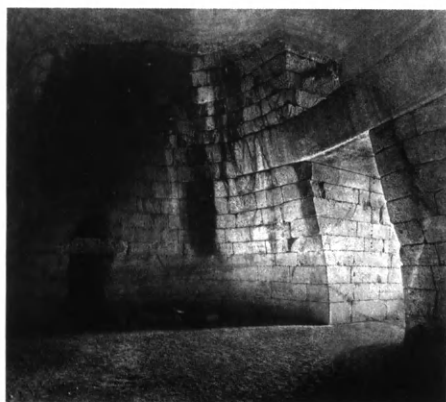
198. Πελοπόννησος. Μυκῆνες. Ἀκρόπολη. Ἡ βόρεια πύλη. Ἄποψη ἀπό τό ἐσωτερικό. (34×37)

199. Πελοπόννησος. Μυκῆνες. Ὁ «Θησαυρὸς τοῦ Ἀτρέως». (31×36)

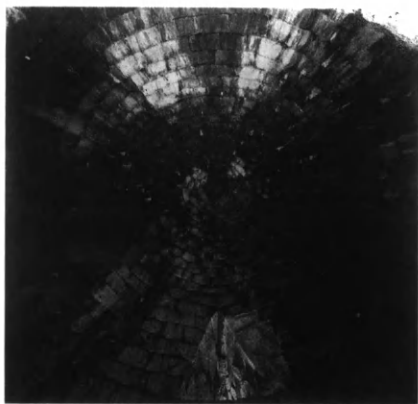
200. Πελοπόννησος. Μυκῆνες. Ὁ «Θησαυρὸς τοῦ Ἀτρέως». Ἡ πρόσοψη. (31×38)

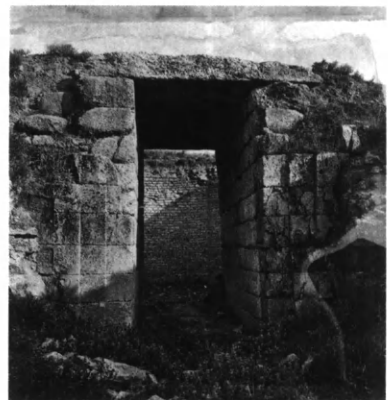
201. Πελοπόννησος. Μυκῆνες. Τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ «Θησαυροῦ τοῦ Ἀτρέως». Δεξιὰ ἡ εἴσοδος τοῦ τάφου. Ἀριστερὰ ἡ εἴσοδος τοῦ ταφικοῦ θαλάμου. (32×37)

202. Πελοπόννησος. Μυκῆνες. Τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ «Θησαυροῦ τοῦ Ἀτρέως». (32×36)

203. Πελοπόννησος. Μυκῆνες. Ἡ θόλος τοῦ «Θησαυροῦ τοῦ Ἀτρέως». (37×37)

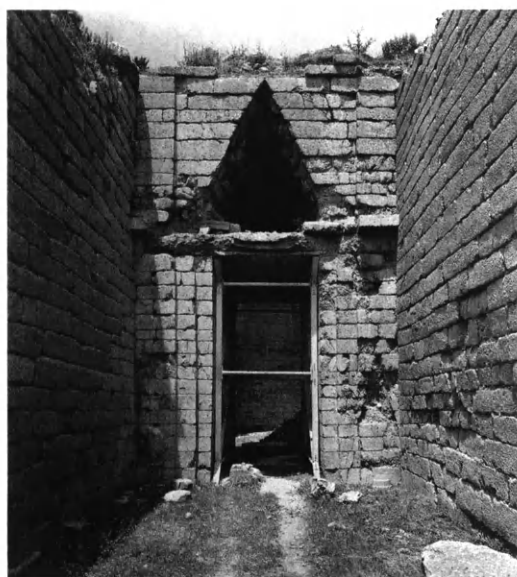
204. Πελοπόννησος. Μυκῆνες. Θολωτὸς τάφος, ὁ λεγόμενος τῶν λεόντων. Ἡ πρόσοψη. (34×37)

205. Πελοπόννησος. Μυκῆνες. Θολωτὸς τάφος, ὁ λεγόμενος τῶν λεόντων. Ἡ εἴσοδος ἀπὸ τὸ ἐσωτερικό. (33x37)

206. Πελοπόννησος. Μυκῆνες. Θολωτὸς τάφος, ὁ λεγόμενος τῆς Κλυταιμνήστρας. Γενικὴ ἐξωτερικὴ ἄποψη. (32x37)

207. Πελοπόννησος. Μυκῆνες. Θολωτὸς τάφος, ὁ λεγόμενος τῆς Κλυταιμνήστρας. Ἡ πρόσοψη. (32x38)

208. Πελοπόννησος. Μυκῆνες. Θολωτὸς τάφος, ὁ λεγόμενος τῆς Κλυταιμνήστρας. Τὸ ἐσωτερικό. Ἄποψη ἀπὸ τὴν εἴσοδο. (34x38)

Οἱ δὲ Μυκήνας εἶχον, εὐκτίμενον πτολίεθρον,
 ἀφνειὸν τε Κόρινθον εὐκτιμένας τε Κλεωνάς,
 Ὀρνειάς τ' ἐνέμοντο Ἄραιθυρέην τ' ἐρατεινὴν
 καὶ Σικυῶν', ὅθ' ἄρ' Ἄδρηστος πρῶτ' ἐμβασίλευεν,
 οἱ θ' Ὑπερσίων τε καὶ αἰπεινὴν Γονόεσσαν
 Πελλήνην τ' εἶχον ἠδ' Αἴγιον ἀμφιέμοντο
 Αἰγιαλόν τ' ἀνὰ πάντα καὶ ἀμφ' Ἑλίκην εὐρείαν,

τῶν ἑκατὸν νηῶν ἦρχε κρείων Ἀγαμέμνων
Ἄτρείδης· ἅμα τῷ γε πολὺ πλείστοι καὶ ἄριστοι
λαοὶ ἔποντ'· ἐν δ' αὐτὸς ἐδύσετο νώροπα χαλκὸν
κυδιόων, πᾶσιν δὲ μετέπρεπεν ἠρώεσσιν,
οὔνεκ' ἄριστος ἦν, πολὺ δὲ πλείστους ἄγε λαούς.
Ὅμ. Β 569-580

Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα βοῶπις πότνια Ἥρη·
“ἦτοι ἐμοὶ τρεῖς μὲν πολὺ φίλταταί εἰσι πόλῃες,
Ἄργός τε Σπάρτη τε καὶ εὐρυάγυια Μυκῆνη.
Ὅμ. Δ 50-52

“Ζεῦ πάτερ, ἢ Αἴαντα λαχεῖν, ἢ Τυδέος υἱόν,
ἢ αὐτὸν βασιλῆα πολυχρύσοιο Μυκῆνης.”
Ὅμ. Η 179-180

...οἳ δ' ἰκάνομεν,
φάσκειν Μυκῆνας τὰς πολυχρύσους ὄραν,
πολύφθορόν τε δῶμα Πελοπιδῶν τόδε
Σοφ. Ἡλ. 8-10

Πρὸς θεῶν, ἀληθῶς, ὦ ξέν', εἰ κείθεν γεγώς;
ἐκ τῶν Μυκηνῶν <γ>, αἶ ποτ' ἦσαν ὄλβιαι.
Εὐρ. Ἰφ. Ταυρ. 509-510

Ἀγαμέμνων τέ μοι δοκεῖ τῶν τότε δυνάμει προύχων καὶ οὐ τοσοῦτον τοῖς Τυν-
δάρεω ὄρκους κατειλημμένους τοὺς Ἑλένης μνηστήρας ἄγων τὸν στόλον ἀγείραι.
Θουκ. Ι 9, 1

Ἄ μοι δοκεῖ Ἀγαμέμνων παραλαβὼν καὶ ναυτικῶ τι ἅμα ἐπὶ πλέον τῶν ἄλλων
ἰσχύσας τὴν στρατείαν οὐ χάριτι τὸ πλέον ἢ φόβῳ ξυναγαγὼν ποιήσασθαι.
Θουκ. Ι 9, 3

Καὶ ὅτι μὲν Μυκῆναι μικρὸν ἦν, ἢ εἴ τι τῶν τότε πόλισμα νῦν μὴ ἀξιόχρεων
δοκεῖ εἶναι, οὐκ ἀκριβεῖ ἂν τις σημειῶ χρώμενος ἀπιστοίη μὴ γενέσθαι τὸν στόλον
τοσοῦτον ὅσον οἳ τε ποιηταὶ εἰρήκασιν καὶ ὁ λόγος κατέχει... οὐκ οὐκ ἀπιστεῖν εἰκὸς
οὐδὲ τὰς ὄψεις τῶν πόλεων μᾶλλον σκοπεῖν ἢ τὰς δυνάμεις, νομίζειν δὲ τὴν στρα-
τείαν ἐκείνην μεγίστην μὲν γενέσθαι τῶν πρὸ αὐτῆς, λειπομένην δὲ τῶν νῦν...
Θουκ. Ι 10, 1, 3

Ἐπὶ δὲ τούτων Ἀργείοις καὶ Μυκηναίοις ἐνέστη πόλεμος διὰ τοιαύτας αἰτίας. Μυκηναῖοι διὰ τὸ παλαιὸν ἀξίωμα τῆς ἰδίας πατρίδος οὐχ ὑπήκουον τοῖς Ἀργείοις, ὥσπερ αἱ λοιπαὶ πόλεις αἱ κατὰ τὴν Ἀργείαν, ἀλλὰ κατ' ἰδίαν ταπτόμενοι τοῖς Ἀργείοις οὐ προσεῖχον... οἱ δὲ Ἀργεῖοι τοὺς Μυκηναίους ἀνδραποδισάμενοι καὶ δεκάτην ἐξ αὐτῶν τῷ θεῷ καθιερώσαντες, τὰς Μυκήνας κατέσκαψαν. αὕτη μὲν οὖν ἡ πόλις, εὐδαίμων ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις γενομένη καὶ μεγάλους ἄνδρας ἔχουσα καὶ πράξεις ἀξιολόγους ἐπιτελεσαμένη, τοιαύτην ἔσχε τὴν καταστροφὴν, καὶ διέμεινεν ἀοίκητος μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων.

Διοδ. Σικελ. XI 65, 1-2, 5

Περσεὺς δὲ ὡς ἀνέστρεψεν ἐς Ἄργος – ἠισχύνητο γὰρ τοῦ φόνου τῆι φήμηι – Μεγαπένθη τὸν Προΐτου πείθει οἱ τὴν ἀρχὴν ἀντιδοῦναι, παραλαβὼν δὲ αὐτὸς τὴν ἐκείνου Μυκήνας κτίζει. τοῦ ξίφους γὰρ ἐνταῦθα ἐξέπεσεν ὁ μύκης αὐτῷ, καὶ τὸ σημεῖον ἐς οἰκισμὸν ἐνόμιζε συμβῆναι πόλεως. ἤκουσα δὲ καὶ ὡς διψῶντι ἐπήλθεν ἀνελέσθαι οἱ μύκητα ἐκ τῆς γῆς, ῥύεντος δὲ ὕδατος πῶν καὶ ἠσθεῖς Μυκήνας ἔθετο τὸ ὄνομα τῷ χωρίῳ. Ὅμηρος δὲ ἐν Ὀδυσσεΐαι γυναικὸς Μυκῆνης ἐν ἔπει τῷιδε ἐμνήσθη·

Τυρώ τ' Ἀλκμήνη τε ἐυστέφανός τε Μυκῆνη.

Παυσ. II 16, 3-4

Λείπεται δὲ ὅμως ἔτι καὶ ἄλλα τοῦ περιβόλου καὶ ἡ πύλη, λέοντες δὲ ἐφεστήκασιν αὐτῇ· Κυκλώπων δὲ καὶ ταῦτα ἔργα εἶναι λέγουσιν, οἱ Προΐται τὸ τεῖχος ἐποίησαν ἐν Τίρυνθι. Μυκηνῶν δὲ ἐν τοῖς ἐρειπίοις κρήνη τέ ἐστι καλουμένη Περσεΐα καὶ Ἀτρέως καὶ τῶν παίδων ὑπόγαια οἰκοδομήματα, ἔνθα οἱ θησαυροὶ σφισι τῶν χρημάτων ἦσαν. τάφος δὲ ἐστὶ μὲν Ἀτρέως, εἰσὶ δὲ καὶ ὄσους σὺν Ἀγαμέμνονι ἐπανήκοντας ἐξ Ἰλίου δειπνίσας κατεφόνευσεν Αἴγισθος. τοῦ μὲν δὴ Κασσάνδρας μνημάτων ἀμφισβητοῦσι Λακεδαιμονίων οἱ περὶ Ἀμύκλας οἰκοῦντες· ἕτερον δὲ ἐστὶν Ἀγαμέμνονος, τὸ δὲ Εὐρυμέδοντος τοῦ ἠνιόχου, καὶ Τελεδάμου τὸ αὐτὸ καὶ Πέλοπος – τούτους γὰρ τεκεῖν διδύμους Κασσάνδραν φασί, νηπίους δὲ ἔτι ὄντας ἐπικατέσφαξε τοῖς γονεῦσιν Αἴγισθος –, <Ἡλέκτρας δὲ οὐ>. Πυλάδῃ γὰρ συνώκησεν Ὀρέστου δόντος· Ἑλλάνικος δὲ καὶ τάδε ἔγραψε, Μέδοντα καὶ Στρόφιον γενέσθαι Πυλάδῃ παῖδας ἐξ Ἡλέκτρας. Κλυταμνήστρα δὲ ἐτάφη καὶ Αἴγισθος ὀλίγον ἀπωτέρω τοῦ τεύχους· ἐντὸς δὲ ἀπηξιώθησαν, ἔνθα Ἀγαμέμνων τε αὐτὸς ἔκειτο καὶ οἱ σὺν ἐκείνῳ φονευθέντες.

Παυσ. II 16, 5-7

Περιστάντων γὰρ εἰς τοὺς Ἀτρέως παῖδας ἀπάντων, Ἀγαμέμνων ὢν πρεσβύτερος, παραλαβὼν τὴν ἐξουσίαν, ἅμα τύχη τε καὶ ἀρετῇ πρὸς τοῖς οὐσι πολλὴν προσεκτίησεν τῆς χώρας· καὶ δὴ καὶ τὴν Λακωνικὴν τῇ Μυκηναίᾳ προσέθηκε. Μενέλαος μὲν δὴ τὴν Λακωνικὴν ἔσχε, Μυκήνας δὲ καὶ τὰ μέχρι Κορίνθου καὶ Σικυῶνος

καὶ τῆς Ἰώνων μὲν τότε καὶ Αἰγιαλέων καλουμένης, Ἀχαιῶν δὲ ὕστερον, Ἀγαμέμνων παρέλαβε. μετὰ δὲ τὰ Τρωικὰ τῆς Ἀγαμέμνονος ἀρχῆς καταλυθείσης, ταπεινωθῆναι συνέβη Μυκῆνας, καὶ μάλιστα μετὰ τὴν τῶν Ἡρακλειδῶν κάθοδον.

Στράβ. VIII 372

Ἡρώων ὀλίγοι μὲν ἐν ὄμμασιν, αἱ δὲ τε λοιπαὶ
πατρίδες οὐ πολλῶ γ' αἰπύτεραι πεδίων·
οἴην καὶ σέ, τάλαινα, παρερχόμενός γε Μυκῆνην
ἔγνω, αἰπολίου παντὸς ἐρημοτέρην,
αἰπολικὸν μήνυμα· γέρων δέ τις· «Ἢ πολύχρυσος»,
εἶπεν, «Κυκλώπων τῆδ' ἐπέκειτο πόλις.»

Ἀλφειοῦ Μυτιληναίου, Παλ. Ἀνθ. IX 101

ΝΑΥΠΛΙΟ (209)

209. Πελοπόννησος. Ναύπλιο. Μέρος τῆς πόλης μετὰ τὸ κάστρο τοῦ Παλαμηδίου. (33x36)

Τημενίου δὲ ἀπέχει Ναυπλία πεντήκοντα ἐμοὶ δοκεῖν σταδίους, τὰ μὲν ἐφ' ἡμῶν ἔρημος, οἰκιστῆς δὲ ἐγένετο αὐτῆς Ναύπλιος Ποσειδῶνος λεγόμενος καὶ Ἀμυμώνης εἶναι. λείπεται δὲ καὶ τειχῶν ἔτι ἐρείπια, καὶ Ποσειδῶνος ἱερόν, καὶ λιμένες εἰσὶν ἐν Ναυπλίοι καὶ πηγὴ Κάναθος καλουμένη.

Παυσ. II 38, 2

210. Πελοπόννησος. Όλυμπία. Ἡ Ἄλτις. Γενική ἄποψη ἀπὸ Δ μετὸ Κρόνιον καὶ τὴν κοιλάδα τοῦ Ἄλφειοῦ. (74x146)

211. Πελοπόννησος. Όλυμπία. Ἡ Ἄλτις ἀπὸ ΝΔ. Στὸ μέσον τὰ ἐρείπια τοῦ ναοῦ τοῦ Διὸς, στὸ βᾶθος τὸ Κρόνιον. (33x38)

212. Πελοπόννησος. Όλυμπία. Τὰ ἐρείπια τοῦ ναοῦ τοῦ Διὸς. Ἄποψη ἀπὸ ΒΑ. (20x37)

213. Πελοπόννησος. Όλυμπία. Ό ναός του Διός.
Ό σηκός. Άποψη από τή ΝΔ γωνία. (26x38)

214. Πελοπόννησος. Όλυμπία. Ό ναός του Διός.
Ό σηκός. Άποψη από τή ΒΑ γωνία. (25x37)

215. Πελοπόννησος. Όλυμπία. Τα έρείπια του
ναού του Διός και ό γύρω χώρος. Στην κάτω δεξιά
γωνία ή βάση τής Νίκης του Παιωνίου. (33x37)

216. Πελοπόννησος. Όλυμπία. Ό ναός τής Ήρας.
Πρόναος. Άποψη από ΒΑ. (70x88)

217. Πελοπόννησος. Όλυμπία. Ό ναός τής
Ήρας. Πρόναος. Άποψη από ΒΔ. (34x37)

218. Πελοπόννησος. Όλυμπία. Ό ναός τής
Ήρας. Άποψη από ΒΑ. (32x37)

219. Πελοπόννησος. Όλυμπία. Ό ναός τής Ήρας. Άποψη από ΝΔ. Έμπρός τò Φιλίππειον. (31x38)

220. Πελοπόννησος. Όλυμπία. Ή στοά τής Ήχοϋς και ή είσοδος στο στάδιο. (70x88)

221. Πελοπόννησος. Όλυμπία. Ή Άλτις. Άποψη από τò Κρόνιον. Στο πρώτο επίπεδο τὰ θεμέλια τών θησαυρών. (33x38)

222. Πελοπόννησος. Όλυμπία. Ή Άλτις. Άποψη από Δ. από τή γέφυρα τού Κλαδέου. Στο πρώτο επίπεδο ή παλαιίστρα. (31x38)

223. Πελοπόννησος. Όλυμπία. Ή βυζαντινή βασιλική. Έσωτερικό. (32x38)

224. Πελοπόννησος. Όλυμπία. Παλαιό μουσείο. Ή μεγάλη αίθουσα. (30x37)

Χρόνωι δὲ ὕστερον Ἴφιτος, γένος μὲν ὦν ἀπὸ Ὀξύλου, ἡλικίαν δὲ κατὰ Λυκοῦργον τὸν γράψαντα Λακεδαιμονίοις τοὺς νόμους, τὸν ἀγῶνα διέθηκεν ἐν Ὀλυμπίαι πανήγυριν τε Ὀλυμπικὴν αὐθις ἐξ ἀρχῆς καὶ ἐκεχειρίαν κατεστήσατο, ἐκλιπόντα ἐπὶ χρόνον ὅπόσος δὴ οὗτος ἦν... τῶι δὲ Ἰφίτωι, φθειρομένης τότε δὴ μάλιστα τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ ἐμφυλίων στάσεων καὶ ὑπὸ νόσου λοιμώδους, ἐπήλθεν αἰτῆσαι τὸν ἐν Δελφοῖς θεὸν λύσειν τῶν κακῶν· καὶ οἱ προσταχθῆναί φασιν ὑπὸ τῆς Πυθίας ὡς αὐτόν τε Ἴφιτον δέοι καὶ Ἥλείους τὸν Ὀλυμπικὸν ἀγῶνα ἀνανεώσασθαι.

Παυσ. V 4, 5-6

Ἀφικομένωι δὲ ἐς Ὀλυμπίαν ἐνταῦθα ἤδη τὸ ὕδωρ ἐστὶ τοῦ Ἀλφειοῦ πλήθει τε πολὺ ἰδόντι καὶ ἡδιστον, ἄτε ποταμῶν καὶ ἄλλων καὶ λόγου μάλιστα ἀξίων ἐπτα ἐς αὐτὸν ρεόντων.

Παυσ. V 7, 1

Ἡρακλεῖ οὖν πρόσεστι τῶι Ἰδαίω δόξα τὸν τότε ἀγῶνα διαθεῖναι πρώτῳ καὶ Ὀλύμπια ὄνομα θέσθαι.

Παυσ. V 7, 9

Πολλὰ μὲν δὴ καὶ ἄλλα ἴδοι τις ἂν ἐν Ἑλλάσι, τὰ δὲ καὶ ἀκοῦσαι θαύματος ἀξία· μάλιστα δὲ τοῖς Ἐλευσῖνι δρωμένοις καὶ ἀγῶνι τῶι ἐν Ὀλυμπίαι μέτεστιν ἐκ θεοῦ φροντίδος.

Παυσ. V 10, 1

Ἔοικε δὲ καὶ τῆς Ὀλυμπιακῆς ἐκεχειρίας ἢ ἐπίνοια πρᾶου καὶ πρὸς εἰρήνην οἰκείως ἔχοντος ἀνδρὸς εἶναι. καίτοι φασί τινες, ὡς Ἑρμῆπος (FHG III 37) μνημονεύει, τὸν Λυκοῦργον οὐ προσέχειν οὐδὲ κοινωνεῖν ἐν ἀρχῇ τοῖς περὶ τὸν Ἴφιτον, ἀλλὰ τυγχάνειν ἄλλως ἐπιδημοῦντα καὶ θεώμενον· ἀκοῦσαι δὲ φωνὴν ὥσπερ ἀνθρώπου τινὸς ἐξόπισθεν ἐπιτιμῶντος αὐτῷ καὶ θαυμάζοντος, ὅτι τοὺς πολίτας οὐ προτρέπεται κοινωνεῖν τῆς πανηγύρεως· ὡς δὲ μεταστραφέντος οὐδαμοῦ φανερός ὁ φθεγξάμενος ἦν, θεῖον ἡγησάμενον, οὕτω πρὸς τὸν Ἴφιτον τραπέσθαι, καὶ συνδιακοσμήσαντα τὴν ἐορτὴν ἐνδοξοτέραν καὶ βεβαιοτέραν καταστήσαι.

Πλουτ. Λυχ. 23, 2-4

Ἔστι δ' ἐν τῇ Πισάτιδι τὸ ἱερόν, σταδίου τῆς Ἥλιδος ἐλάττους ἢ τριακοσίους διέχον· πρόκειται δ' ἄσος ἀγριελαίων, ἐν ᾧ τὸ στάδιον. παραρρεῖ δ' ὁ Ἀλφειός, ἐκ τῆς Ἀρκαδίας ρέων εἰς τὴν Τριφυλιακὴν θάλατταν μεταξὺ δύσεως καὶ μεσημβρίας. τὴν δ' ἐπιφάνειαν ἔσχεν ἐξ ἀρχῆς μὲν διὰ τὸ μαντεῖον τοῦ Ὀλυμπίου Διός· ἐκείνου δ' ἐκλειφθέντος, οὐδὲν ἦττον συνέμεινεν ἢ δόξα τοῦ ἱεροῦ, καὶ τὴν αὐξῆσιν, ὅσῃν ἴσμεν, ἔλαβε διὰ τε τὴν πανήγυριν καὶ τὸν ἀγῶνα τὸν Ὀλυμπιακόν, στεφανίτην τε καὶ ἱερόν νομισθέντα τῶν πάντων. ἐκοσμήθη δ' ἐκ τοῦ πλήθους τῶν ἀναθημάτων, ἅπερ ἐκ πάσης ἀνετίθετο τῆς Ἑλλάδος· ὦν ἦν καὶ ὁ χρυσοῦς σφυρήλατος Ζεύς,

ανάθημα Κνυβέλου, τοῦ Κορινθίων τυράννου. μέγιστον δὲ τούτων ὑπήρξε τὸ τοῦ Διὸς
ξόανον, ὃ ἐποίει Φειδίας Χαρμίδου Ἀθηναῖος...

Στράβ. VIII 353

Ἄξιοι δὲ μάλιστα τὴν αἰτίαν ἔχειν τῆς περὶ τὸ Ὀλυμπίασιν ἱερὸν μεγαλοπρε-
πείας τε καὶ τιμῆς Ἥλείοι.

Στράβ. VIII 354

Καὶ δὴ καὶ ὁ ἀγὼν εὐρεμὰ ἐστὶν ἐκείνων ὁ Ὀλυμπιακός, καὶ τὰς Ὀλυμπιάδας
τὰς πρώτας ἐκείνοι συνετέλουν. εἶσαι γὰρ δεῖ τὰ παλαιὰ καὶ περὶ τῆς κτίσεως τοῦ
ἱεροῦ καὶ περὶ τῆς θέσεως τοῦ ἀγῶνος, τῶν μὲν ἕνα τῶν Ἰδαίων Δακτύλων Ἡρα-
κλέα λεγόντων ἀρχηγέτην τούτων, τῶν δὲ τὸν Ἀλκμήνης καὶ Διός, ὃν καὶ ἀγωνί-
σασθαι πρῶτον καὶ νικῆσαι· τὰ γὰρ τοιαῦτα πολλαχῶς λέγεται, καὶ οὐ πάντῃ πι-
στεύεται. ἐγγυτέρω δὲ πίστεως, ὅτι μέχρι τῆς ἕκτης καὶ εἰκοστῆς Ὀλυμπιάδος ἀπὸ
τῆς πρώτης, ἐν ἧ Κόροιβος ἐνίκα στάδιον Ἥλείος, τὴν προστασίαν εἶχον τοῦ τε
ἱεροῦ καὶ τοῦ ἀγῶνος Ἥλείοι.

Στράβ. VIII 354-355

Μετὰ Πῖσον γὰρ καὶ Πέλοπα καὶ Ἡρακλέα, τοὺς πρώτους διαθεμένους αὐτούς,
ἡμελήθησαν ἐπὶ ὀκτῶ καὶ εἴκοσιν ὀλυμπιάδας. Ἴφιτος δὲ καὶ Λυκοῦργος οἱ Ἡρακλεί-
δαι καὶ Κλεοσθένης ὁ Κλεονίκου ἐπιγενόμενοι, [καὶ] εἰς ὁμόνοιαν τοὺς Πελοποννησίους
παρακαλοῦντες, πέμπουσι περὶ τοῦ ἀγῶνος ἐρωτῶντες εἰς Δελφούς, καὶ ὁ Ἀπόλλων
χρᾶι τοῦτον ἀνανεοῦν καὶ τοῖς νικῶσιν ἄθλον δίδοναι κότινον, ὃ ἐστὶν ἐξ ἀγριελιάας
στέφανον. οἱ δὲ τοῖς Ἥλείοις ἐπιτρέπουσι διαθεῖναι τὸν ἀγῶνα· οὗτοι δὲ τοῖς Πισάταις.

F. Jacoby, FGrH II B 257 F1

ΣΠΑΡΤΗ (225)

225. Πελοπόννησος, Σπάρτη. Ἡ κοιλάδα
τοῦ Εὐρώτα ἀπὸ τὸ Χάνι Βουρλιᾶ. Στὸ
βάθος ὁ Ταῦγετος. (22x28)

Λακεδαιμονίων <μὲν> γὰρ εἰ ἡ πόλις ἐρημωθεῖη, λειφθεῖη δὲ τὰ τε ἱερά καὶ τῆς κατασκευῆς τὰ ἐδάφη, πολλὴν ἂν οἶμαι ἀπιστίαν τῆς δυνάμεως προελθόντος πολλοῦ χρόνου τοῖς ἔπειτα πρὸς τὸ κλέος αὐτῶν εἶναι (καίτοι Πελοποννήσου τῶν πέντε τὰς δύο μοῖρας νέμονται τῆς τε ξυμπάσης ἡγούνται καὶ τῶν ἕξω ξυμμάχων πολλῶν· ὅμως δέ, οὔτε ξυνοικισθείσης <τῆς> πόλεως οὔτε ἱεροῖς καὶ κατασκευαῖς πολυτελέσι χρησαμένης, κατὰ κόμας δὲ τῷ παλαιῷ τῆς Ἑλλάδος τρόπῳ οἰκισθείσης, φαίνοιτ' ἂν ὑποδεεστέρα), Ἀθηναίων δὲ τὸ αὐτὸ τοῦτο παθόντων διπλασίαν ἂν τὴν δύναμιν εἰκάζεσθαι ἀπὸ τῆς φανεράς ὄψεως τῆς πόλεως ἢ ἔστιν. οὐκουν ἀπιστεῖν εἰκὸς οὐδὲ τὰς ὄψεις τῶν πόλεων μᾶλλον σκοπεῖν ἢ τὰς δυνάμεις...

Θουκ. I 10, 2-3

ΤΕΓΕΑ (226-227)

226. Πελοπόννησος. Τεγέα. Ὁ ναὸς τῆς Ἀλέας Ἀθηνᾶς. Γενικὴ ἄποψη ἀπὸ Α. (21×26)

227. Πελοπόννησος. Τεγέα. Ὁ ναὸς τῆς Ἀλέας Ἀθηνᾶς. Γενικὴ ἄποψη ἀπὸ Δ. (21×26)

Τότε δὲ ἐν αἰτίαι ποιουμένων τῶν πολιτῶν τὴν βραδυτῆτα αὐτοῦ τὴν ἐς Βοιωτίαν οὐχ ὑπέμεινεν ἐσελθεῖν ἐς δικαστήριον, Τεγεᾶται δὲ αὐτὸν τῆς Ἀθηνᾶς ἰκέτην ἐδέξαντο τῆς Ἀλέας. ἦν δὲ ἄρα τὸ ἱερόν τοῦτο ἐκ παλαιοῦ Πελοποννησίοις πᾶσι αἰδέσιμον καὶ τοῖς αὐτόθι ἰκετεύουσιν ἀσφάλειαν μάλιστα παρέιχето· ἐδήλωσαν δὲ οἳ τε Λακεδαιμόνιοι τὸν Πανσανίαν καὶ ἔτι πρότερον τούτου Λεωτυχιδὴν καὶ Ἀργεῖοι Χρυσίδα, καθεζομένους ἐνταῦθα ἰκέτας, οὐδὲ ἀρχὴν ἐξαιτῆσαι θελήσαντες.

Παυσ. III 5, 6

Τεγεάταις δὲ Ἀθηναῖς τῆς Ἀλέας τὸ ἱερόν τὸ ἀρχαῖον ἐποίησεν Ἄλεος· χρόνῳ δὲ ὕστερον κατεσκευάσαντο οἱ Τεγεᾶται τῇ θεῷ ναὸν μέγαν τε καὶ θέας ἄξιον. ἐκεῖνο μὲν δὴ πῦρ ἠφάνισεν ἐπιμεμηθὲν ἐξαίφνης... ὁ δὲ ναὸς ὁ ἐφ' ἡμῶν πολὺ δὴ τι τῶν ναῶν, ὅσοι Πελοποννησίοις εἰσὶν, ἐς κατασκευὴν προέχει τὴν ἄλλην καὶ ἐς μέγεθος. ὁ μὲν δὴ πρῶτός ἐστιν αὐτῷ κόσμος τῶν κίωνων Δώριος, ὁ δὲ ἐπὶ τούτῳ Κορίνθιος· ἐστήκασι δὲ καὶ ἐντὸς τοῦ ναοῦ κίονες ἐργασίας τῆς Ἰώνων. ἀρχιτέκτονα δὲ ἐπυνθανόμην Σκόπαν αὐτοῦ γενέσθαι τὸν Πάριον...

Παυσ. VIII 45, 4-5

Πρῶτοι δὲ ἐσῆλθον Τεγεῆται ἐς τὸ τεῖχος, καὶ τὴν σκηνὴν τὴν Μαρδονίου οὔτοι ἦσαν οἱ διαρπάσαντες, τά τε ἄλλα ἐξ αὐτῆς καὶ τὴν φάτνην τῶν ἵππων ἐοῦσαν χαλκῆν πᾶσαν καὶ θέης ἀξίην. τὴν μὲν νυν φάτνην ταύτην τὴν Μαρδονίου ἀνέθεσαν ἐς τὸν νηὸν τῆς Ἀλέης Ἀθηναίης Τεγεῆται, τὰ δὲ ἄλλα ἐς τῶντό, ὅσα περ ἔλαβον, ἐσήνεκαν τοῖσι Ἕλλησι.

Ἡροδ. IX 70

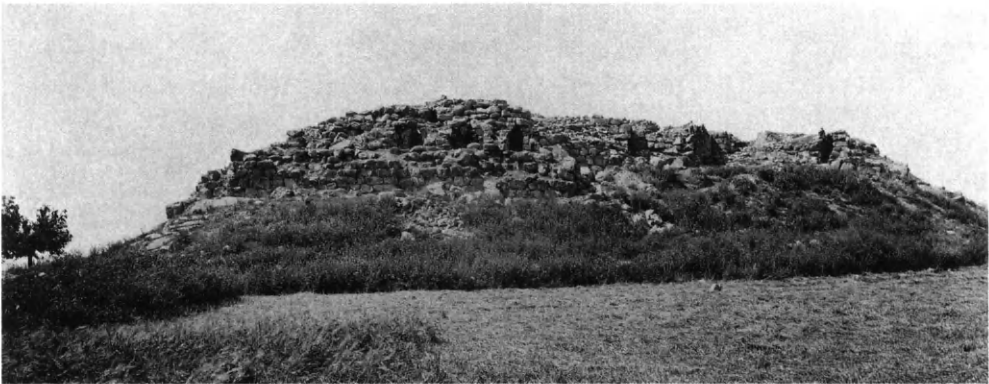
ΤΙΡΥΝΣ (228-246)

228. Πελοπόννησος. Τίρυνς. Γενικὴ ἄποψη τῆς ἀκρόπολης ἀπὸ ΝΑ. (25x38)

229. Πελοπόννησος. Τίρυνς. Ἀκρόπολη. Ἄποψη ἀπὸ Δ. (26x38)

230. Πελοπόννησος. Τίρυνς. Ἀκρόπολη. Ἄποψη ἀπὸ Ν. (20x38)

231

232

233

234

231. Πελοπόννησος. Τίρυνς. Ἀκρόπολη. Ἡ δυτικὴ κλίμακα ἀπὸ Ν. (33x37)

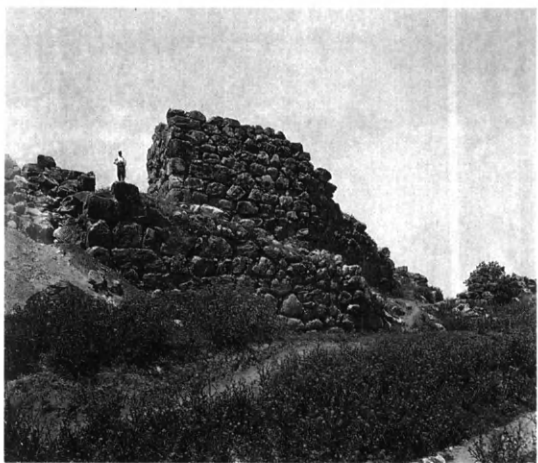
232. Πελοπόννησος. Τίρυνς. Ἀκρόπολη. Τὸ τελευταῖο τμῆμα τῆς δυτικῆς κλίμακας. (27x36)

233. Πελοπόννησος. Τίρυνς. Ἀκρόπολη. Ἡ δυτικὴ πυλὶδα καὶ τμῆμα τῆς κλίμακας. (70x88)

234. Πελοπόννησος. Τίρυνς. Ἡ δυτικὴ πύλη τῆς κάτω ἀκρόπολης. (34x37)

235. Πελοπόννησος. Τίρυνς. Ἀκρόπολη. Ἡ μεγάλη ἀναβάθρα πὸ ὁδηγεῖ στὴν κυρία εἴσοδο τῆς ἀκρόπολης καὶ τμῆμα τοῦ τείχους. (33x37)

235

236. Πελοπόννησος. Τίρυνς. Τὸ ἐσωτερικὸ τῆς ἀκρόπολης ἀπὸ ΝΑ. (31×38)

237. Πελοπόννησος. Τίρυνς. Ἀκρόπολη. Τὸ ἐξωτερικὸ πρόπυλο ἀπὸ Α. (32×37)

238. Πελοπόννησος. Τίρυνς. Ἀκρόπολη. Ἡ κυρία εἴσοδος μετὴ μεγάλη πύλη ἀπὸ Β. (70×89)

239. Πελοπόννησος. Τίρυνς. Ἀκρόπολη. Ἡ κυρία εἴσοδος μετὴ μεγάλη πύλη ἀπὸ Ν. (30×37)

240. Πελοπόννησος. Τίρυνς. Ἀκρόπολη. Γενικὴ ἄποψη τοῦ ἀνακτόρου ἀπὸ ΒΑ. (26×38)

241. Πελοπόννησος. Τίρυνς. Ἀκρόπολη. Τὸ ἀνάκτορο ἀπὸ Α. (31×37)

242

243

244

245

246

242. Πελοπόννησος. Τίρυνς. Ἀκρόπολη. Ἡ ἐσωτερικὴ αὐλὴ μετὸν βωμὸ καὶ τὸ μικρὸ πρόπυλο. Ἀποψη ἀπὸ Β. (25×37)

243. Πελοπόννησος. Τίρυνς. Ἀκρόπολη. Ἡ ἀνατολικὴ σύριγγα ἀπὸ Ν. (31×37)

244. Πελοπόννησος. Τίρυνς. Ἀκρόπολη. Ἡ ἀνατολικὴ σύριγγα ἀπὸ Β. (31×35)

245. Πελοπόννησος. Τίρυνς. Ἀκρόπολη. Ἀποθήκη τῆς ἀνατολικῆς σύριγγος. (31×36)

246. Πελοπόννησος. Τίρυνς. Ἀκρόπολη. Ἡ νότια σύριγγα ἀπὸ Δ. (32×37)

Οἱ δ' Ἄργος τ' εἶχον Τίρυνθά τε τειχιόεσσαν
Ὅμ. Β 559

Κυκλώπων δὲ καὶ ταῦτα ἔργα εἶναι λέγουσιν, οἱ Προῖτωι τὸ τεῖχος ἐποίησαν ἐν Τίρυνθι.

Παυσ. ΙΙ 16, 5

Προϊούσι δὲ ἐντεῦθεν καὶ ἐκτραπέουσιν ἐς δεξιὰν Τίρυνθος ἐστὶν ἐρείπια. ἀνέστησαν δὲ καὶ Τίρυνθίους Ἀργεῖοι, συνοίκους προσλαβεῖν καὶ τὸ Ἄργος ἐπαυξῆσαι θελήσαντες. Τίρυνθα δὲ ἤρωα, ἀφ' οὗ τῆι πόλει τὸ ὄνομα ἐγένετο, παῖδα Ἄργου τοῦ Διὸς εἶναι λέγουσι. τὸ δὲ τεῖχος, ὃ δὴ μόνον τῶν ἐρειπίων λείπεται. Κυκλώπων μὲν ἐστὶν ἔργον, πεποιήται δὲ ἀργῶν λίθων, μέγεθος ἔχων ἕκαστος λίθος ὡς ἀπ' αὐτῶν μηδ' ἂν ἀρχὴν κινήθηναι τὸν μικρότατον ὑπὸ ζεύγους ἡμόνων· λιθία δὲ ἐνήρμοσται πάλοι, ὡς μάλιστα αὐτῶν ἕκαστον ἀρμονίαν τοῖς μεγάλοις λίθοις εἶναι.

Παυσ. ΙΙ 25, 8

Τῇ μὲν οὖν Τίρυνθι ὀρμητηρίῳ χρήσασθαι δοκεῖ Προῖτος καὶ τειχίσαι διὰ Κυκλώπων, οὓς ἐπτὰ μὲν εἶναι, καλείσθαι δὲ γαστερόχειρας, τρεφομένους ἐκ τῆς τέχνης, ἤκειν δὲ μεταπέμπτους ἐκ Λυκίας.

Στράβ. VIII 372-373

ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΣ
ΑΜΦΙΣΣΑ (247)

247. Στερεὰ Ἑλλάς. Ἀμφισσα. Ἀκρόπολη.
Τὰ ἐρείπια τοῦ φρουρίου. (30x38)

Δελφῶν δὲ ἀπωτέρω σταδίοις εἰκοσί τε καὶ ἑκατόν ἐστὶν Ἀμφισσα μεγίστη καὶ ὀνομαστοτάτη πόλις τῶν Λοκρῶν... τεθῆναι δὲ τῆι πόλει τὸ ὄνομα ἀπὸ Ἀμφίσσης τῆς Μάκαρος τοῦ Αἰόλου φασὶ καὶ Ἀπόλλωνα ἐραστὴν γενέσθαι τῆς Ἀμφίσσης.

Παυσ. X 38, 4

ΔΕΛΦΟΙ (248-261)

248. Στερεά Έλλάς. Δελφοί. Γενική άποψη. Οί Φαιδριάδες, τὸ ἱερὸ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ ἡ κοιλάδα τοῦ Πλειστοῦ. (71x234)

249. Στερεά Έλλάς. Δελφοί. Τὸ ἱερὸ τοῦ Ἀπόλλωνος. Στὸ μέσον ὁ ἀναστηλωμένος θησαυρὸς τῶν Ἀθηναίων. (31x37)

250. Στερεά Έλλάς. Δελφοί. Τὸ ἱερὸ τοῦ Ἀπόλλωνος. Γενική άποψη ἀπὸ Α. (53x88)

251. Στερεά Έλλάς. Δελφοί. Τὸ ἱερὸ τοῦ Ἀπόλλωνος. Ξεχωρίζουν τὸ θέατρο, ὁ ναὸς καὶ ὁ θησαυρὸς τῶν Ἀθηναίων. (35x38)

252

253

254

255

256

252. Στερεὰ Ἑλλάς. Δελφοί. Τὸ ἱερὸ τοῦ Ἀπόλλωνος. Στὸ κέντρο ὁ ναὸς τοῦ Ἀπόλλωνος, δεξιὰ ὁ θησαυρὸς τῶν Ἀθηναίων. (116x147)

253. Στερεὰ Ἑλλάς. Δελφοί. Τὸ ἱερὸ τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἱερὰ ὁδός. Ἡ ὀρθογώνια κόγχη τοῦ ἀναθήματος τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τὸ ἡμικύκλιο τῶν Ἀργείων. (34x38)

254. Στερεὰ Ἑλλάς. Δελφοί. Τὸ ἱερὸ τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἱερὰ ὁδός. Ἀριστερὰ τὸ ἄκρο τοῦ πολυγωνικοῦ τοίχου. (34x38)

255. Στερεὰ Ἑλλάς. Δελφοί. Τὸ ἱερὸ τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἱερὰ ὁδός. Δεξιὰ ἡ στήλη τοῦ Προυσίου, ἀριστερὰ οἱ βάσεις τῶν Δεινομενιδῶν. (35x38)

256. Στερεὰ Ἑλλάς. Δελφοί. Τὸ ἱερὸ τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἱερὰ ὁδός. Ἀριστερὰ ἡ βάση τοῦ τρίποδος τῶν Πλαταιῶν, ἀπέναντί του ὁ βωμὸς τῶν Χίων, δεξιὰ ἡ στήλη τοῦ Προυσίου. (30x38)

257

258

259

260

261

257. Στερεά Έλλάς. Δελφοί. Τò ιερό του Άπόλλωνος. Ίερά οδός. Αριστερά ήμικυκλική εξέδρα, δεξιά ό θησαυρός των Άθηναίων και ό βράχος της Σίβυλλας. (69x88)

258. Στερεά Έλλάς. Δελφοί. Τò ιερό του Άπόλλωνος. Ό θησαυρός των Άθηναίων. (33x37)

259. Στερεά Έλλάς. Δελφοί. Τò ιερό του Άπόλλωνος. Ό θησαυρός των Άθηναίων. (70x88)

260. Στερεά Έλλάς. Δελφοί. Τò ιερό του Άπόλλωνος. Ό θησαυρός των Άθηναίων. Βόρεια και δυτική όψη. (33x38)

261. Στερεά Έλλάς. Δελφοί. Τò ιερό της Άθηνās Προναιάς (Μαρμαριά). Τά ερείπια του αρχαϊκού ναού της Άθηνās, των θησαυρών και της θόλου. (70x88)

οὐδ' ὅσα λάϊνος οὐδὸς ἀφήτορος ἐντὸς ἔεργει,
Φοῖβου Ἀπόλλωνος, Πυθοῖ ἐνι πετρηέσση.

Όμ. Ι 404-405

Ταύτης δ' ἐπιφανέσταται δύο πόλεις Δελφοί τε καὶ Ἐλάτεια· Δελφοὶ μὲν διὰ τὸ
ιερόν τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος καὶ τὸ μαντεῖον ἀρχαῖον ὄν, εἴ γε Ἀγαμέμνων ἀπ' αὐ-
τοῦ χρηστηριάσασθαι λέγεται ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ· ὁ γὰρ κιθαρωδὸς ἄδων εἰσάγεται

νεῖκος Ὀδυσσῆος καὶ Πηληϊαδέω Ἀχιλλῆος,
ὡς ποτε δηρίσαντο· – ἀναξ δ' ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
χαῖρε νόω.
ὡς γὰρ οἱ χρείων μυθήσατο Φοῖβος Ἀπόλλων
Πυθοῖ·

Στράβ. ΙΧ 417-418

Ὡλιγώρηται δ' ἰκανῶς καὶ τὸ ἱερόν, πρότερον δ' ὑπερβαλλόντως ἐτιμήθη· δη-
λοῦσι δ' οἷ τε θησαυροί, οὓς καὶ δῆμοι καὶ δυνάσται κατεσκεύασαν, εἰς οὓς καὶ χρή-
ματα ἀνετίθεντο καθιερωμένα καὶ ἔργα τῶν ἀρίστων δημιουργῶν, καὶ ὁ ἀγὼν ὁ
Πυθικὸς καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἱστορουμένων χρησμῶν.

Φασὶ δ' εἶναι τὸ μαντεῖον ἄντρον κοῖλον κατὰ βάθους, οὐ μάλα εὐρύστομον,
ἀναφέρεσθαι δ' ἐξ αὐτοῦ πνεῦμα ἐνθουσιαστικόν, ὑπερκεῖσθαι δὲ τοῦ στομίου τρίπο-
δα ὑψηλόν, ἐφ' ὃν τὴν Πυθίαν ἀναβαίνουσιν, δεχομένην τὸ πνεῦμα, ἀποθεσπίζειν ἔμ-
μετρά τε καὶ ἄμετρα· ἐντείνειν δὲ καὶ ταῦτα εἰς μέτρον ποιητάς τινας ὑπουργοῦντας
τῷ ἱερῷ.

Στράβ. ΙΧ 419

Ἡ μὲν οὖν ἐπὶ τὸ πλεῖον τιμὴ τῷ ἱερῷ τούτῳ διὰ τὸ χρηστήριον συνέβη, δόξαν-
τι ἀψευδεστάτῳ τῶν πάντων ὑπάρξει, προσέλαβε δέ τι καὶ ἡ θέσις τοῦ τόπου. τῆς
γὰρ Ἑλλάδος ἐν μέσῳ πῶς ἐστὶ τῆς συμπάσης, τῆς τε ἐντὸς Ἴσθμοῦ καὶ τῆς ἐκτός,
ἐνομίσθη δὲ καὶ τῆς οἰκουμένης, καὶ ἐκάλεσαν τῆς γῆς ὀμφαλόν, προσπλάσαντες καὶ
μῦθον, ὃν φησι Πίνδαρος, ὅτι συμπέσοιεν ἐνταῦθα οἱ αἰετοὶ οἱ ἀφεθέντες ὑπὸ τοῦ Διός,
ὁ μὲν ἀπὸ τῆς δύσεως, ὁ δ' ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς, οἱ δὲ κόρακάς φασι. δείκνυται δὲ καὶ
ὀμφαλὸς τις ἐν τῷ ναῷ τετανωμένος καὶ ἐπ' αὐτῷ αἱ δύο εἰκόνες τοῦ μῦθου.

Στράβ. ΙΧ 419-420

Ἐπίφθονος δ' ὢν ὁ πλοῦτος δυσφύλακτός ἐστι, κἂν ἱερὸς ᾗ. νυνὶ γέ τοι πενέστα-
τόν ἐστι τὸ ἐν Δελφοῖς ἱερόν χρημάτων γε χάριν, τῶν δ' ἀναθημάτων τὰ μὲν ἦρται, τὰ
δὲ πλείω μένει. πρότερον δὲ πολυχρήματον ἦν τὸ ἱερόν, καθάπερ Ὅμηρός τε εἴρηκεν,

οὐδ' ὅσα λάϊνος οὐδὸς ἀφήτορος ἐντὸς ἔεργει
Φοῖβου Ἀπόλλωνος Πυθοῖ ἐνι πετρηέσση,

καὶ οἱ θησαυροὶ δηλοῦσι καὶ ἡ σύλλησις ἡ γενηθείσα ὑπὸ τῶν Φωκέων, ἐξ ἧς ὁ Φωκικὸς καὶ ἱερός καλούμενος ἐξήφθη πόλεμος.

Στράβ. ΙΧ 420

Τὸν δ' ἐφ' ἡμῶν τῶι θεῶι ναὸν ὠκοδόμησαν μὲν ἀπὸ τῶν ἱερῶν οἱ Ἀμφικτύονες χρημάτων, ἀρχιτέκτων δέ τις Σπίνθαρος ἐγένετο αὐτοῦ Κορίνθιος.

Παυσ. Χ 5, 13

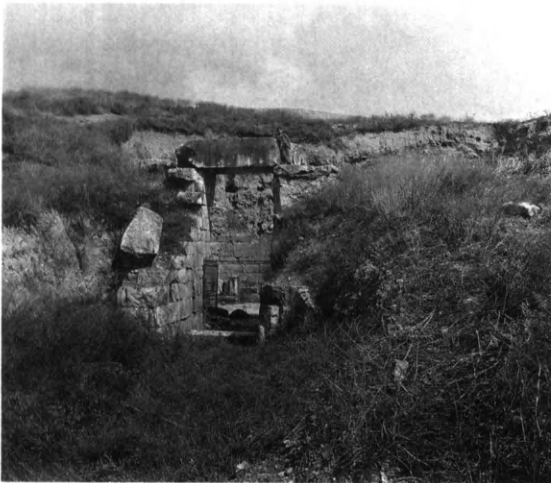
Χρόνῳ δὲ ὕστερον καὶ Πυθῶ τὴν πόλιν, οὐ Δελφούς, μόνον ἐκάλεσαν οἱ περιουκοῦντες, καθὰ καὶ Ὅμηρῳ πεποιημένα ἐν καταλόγῳ Φωκέων ἐστίν.

Παυσ. Χ 6, 5

Δελφοῖς δὲ ἡ πόλις ἄναντες διὰ πάσης παρέχεται σχῆμα· κατὰ τὰ αὐτὰ δὲ τῇ πόλει τῇ ἄλλῃ καὶ ὁ ἱερός περίβολος τοῦ Ἀπόλλωνος. οὗτος δὲ μεγέθει μέγας καὶ ἀνωτάτω τοῦ ἄστεως ἐστι· τέμνηται δὲ καὶ ἐξοδοὶ δι' αὐτοῦ συνεχεῖς.

Παυσ. Χ 9, 1

ΒΟΙΩΤΙΚΟΣ ὈΡΧΟΜΕΝΟΣ (262-263)

262. Στερεὰ Ἑλλάς. Βοιωτικὸς Ὀρχομενός (Σκριποῦ). Θολωτὸς τάφος, ὁ λεγόμενος Θησαυρὸς τοῦ Μινύου. Τμῆμα τοῦ δρόμου καὶ ἡ εἴσοδος. (24x27)

263. Στερεὰ Ἑλλάς. Βοιωτικὸς Ὀρχομενός (Σκριποῦ). Θολωτὸς τάφος, ὁ λεγόμενος Θησαυρὸς τοῦ Μινύου. Τὸ ἐσωτερικόν. Ἀριστερὰ ἡ εἴσοδος τοῦ ταφικοῦ θαλάμου. (35x39)

Οἱ δ' Ἀσπληδόνα ναῖον ἰδ' Ὀρχομενὸν Μινύειον

Ἵμ. Β 511

Ἐχθρὰ δέ μοι τοῦ δῶρα, τίω δέ μιν ἐν καρὸς αἴσῃ.
οὐδ' εἴ μοι δεκάκις τε καὶ εἰκοσάκις τόσα δοίῃ
ὄσσα τέ οἱ νῦν ἔστι, καὶ εἴ ποθεν ἄλλα γένοιτο,

οὐδ' ὅσ' ἐς Ὀρχομενὸν ποτινίσεται, οὐδ' ὅσα Θήβας
Αἴγυπτίας...

Όμ. Ι 378-382

Τούτωι δὲ υἱὸς γίνεται <τῶι> Χρύσηι Μινύας, καὶ ἀπ' αὐτοῦ Μινύαι καὶ νῦν ἔτι
ὦν ἦρχεν ὀνομάζονται. πρόσοδοι δὲ ἐγένοντο τῶι Μινύαι τηλικαῦται μέγεθος ὡς ὑπερ-
βαλέσθαι τοὺς πρὸ αὐτοῦ πλούτωι· θησαυρὸν τε ἀνθρώπων ὦν ἴσμεν Μινύας πρῶτος
ἐς ὑποδοχὴν χρημάτων ὠικοδομήσατο. Ἕλληνες δὲ ἄρα εἰσὶ δεινοὶ τὰ ὑπερόρια ἐν
θαύματι τίθεσθαι μείζονι ἢ τὰ οἰκεία, ὅποτε γε ἀνδράσιν ἐπιφανέσιν ἐς συγγραφὴν
πυραμίδας μὲν τὰς παρὰ Αἴγυπτιοῖς ἐπήλθεν ἐξηγήσασθαι πρὸς <τὸ> ἀκριβέστατον,
θησαυρὸν δὲ τὸν Μινύου καὶ τὰ τείχη τὰ ἐν Τίρυνθι οὐδὲ ἐπὶ βραχὺ ἤγαγον μνήμης,
οὐδὲν ὄντα ἐλάττονος θαύματος.

Παυσ. ΙΧ 36, 4-5

Θησαυρὸς δὲ ὁ Μινύου, θαῦμα ὄν τῶν ἐν Ἑλλάδι αὐτῇ καὶ <τῶν> ἐτέρωθι οὐδε-
νὸς ὕστερον, πεποιήται τρόπον τοιόνδε· λίθου μὲν εἴργασται, σχῆμα δὲ περιφερές
ἐστὶν αὐτῶι, κορυφὴ δὲ οὐκ ἐς ἄγαν ὀξὺ ἀνηγμένη· τὸν δὲ ἀνωτάτω τῶν λίθων
φασὶν ἀρμονίαν παντὶ εἶναι τῶι οἰκοδομήματι.

Παυσ. ΙΧ 38, 2

...ἐπεὶ μὴδὲ ἄχρι τῶν Τρωικῶν χρήμασιν ἀδυνάτως εἶχον, μαρτυρεῖ δέ μοι καὶ
Ὅμηρος ἐν Ἀχιλλέως ἀποκρίσει πρὸς τοὺς παρὰ Ἀγαμέμνονος πρέσβεις·

οὐδ' ὅσ' ἐς Ὀρχομενὸν ποτινίσεται,

δῆλα δῆπουθεν ὡς καὶ τότε προσιόντων τοῖς Ὀρχομενίοις χρημάτων πολλῶν.

Παυσ. ΙΧ 38, 8

ΣΤΡΑΤΟΣ (264-265)

264. Στερεὰ Ἑλλάς. Στράτος. Ὁ ναὸς τοῦ Διός.
Βόρειο τμήμα. Ἀποψη ἀπὸ ΒΑ. (69x88)

265. Στερεὰ Ἑλλάς. Στράτος. Ὁ ναὸς τοῦ Διός.
Ὁ σηκός. Ἀποψη ἀπὸ τῆ ΝΔ γωνία. (32x38)

Ἀφικνυῦνταιί τε ἐπὶ Στράτον, πόλιν μεγίστην τῆς Ἀκαρνανίας, νομίζοντες, εἰ ταύτην πρώτην λάβοιεν, ῥαδίως ἂν σφίσι τᾶλλα προσχωρήσαι.

Θουκ. II 80, 8

Πόλεις δ' εἰσὶν ἐν μὲν τοῖς Ἀκαρνᾶσι... καὶ Στράτος, ἀνάπλουον ἔχουσα τῷ Ἀχελώφ πλειόνων ἢ διακοσίων σταδίων...

Στράβ. X 450

Κεῖται δ' ὁ Στράτος κατὰ μέσσην τὴν ἐξ Ἀλυζίας ὁδὸν εἰς Ἀνακτόριον.

Στράβ. X 450

ΧΑΙΡΩΝΕΙΑ (266-269)

266. Στερεὰ Ἑλλάς. Χαιρώνεια. Τὸ ἀναστηλωμένο μνημεῖο τοῦ λέοντος ἐπὶ τοῦ τάφου τῶν Θηβαίων. (70x88)

267. Στερεὰ Ἑλλάς. Χαιρώνεια. Τὸ ἀναστηλωμένο μνημεῖο τοῦ λέοντος ἐπὶ τοῦ τάφου τῶν Θηβαίων. (25x28)

268. Στερεὰ Ἑλλάς. Χαιρώνεια. Τὸ ἀναστηλωμένο μνημεῖο τοῦ λέοντος ἐπὶ τοῦ τάφου τῶν Θηβαίων. Ἀριστερὴ πλευρά. (22x25)

269. Στερεὰ Ἑλλάς. Χαιρώνεια. Τὸ ἀναστηλωμένο μνημεῖο τοῦ λέοντος ἐπὶ τοῦ τάφου τῶν Θηβαίων. Ὀπισθία πλευρά. (22x25)

Χαιρώνεια δ' ἐστὶν Ὀρχομενοῦ πλησίον, ὅπου Φίλιππος ὁ Ἀμύντου μάχῃ μεγάλη νικήσας Ἀθηναίους τε καὶ Βοιωτοὺς καὶ Κορινθίους κατέστη τῆς Ἑλλάδος κύριος· δείκνυται δὲ κἀνταῦθα ταφὴ τῶν πεσόντων ἐν τῇ μάχῃ δημοσίᾳ.

Στράβ. ΙΧ 414

Μετὰ δὲ ταῦθ' ὁ Φίλιππος ἀποτυχὼν τῆς τῶν Βοιωτῶν συμμαχίας οὐδὲν ἤττον ἔκρινε πρὸς ἀμφοτέρους διαγωνίσασθαι· διὸ καὶ προσαναμείνας τοὺς ἀφυστεροῦντας τῶν συμμάχων ἤκεν εἰς τὴν Βοιωτίαν, ἔχων πεζοὺς μὲν πλείους τῶν τρισμυρίων, ἵππεῖς δὲ οὐκ ἔλαττον τῶν δισχιλίων. ἀμφοτέρων δὲ πρὸς τὴν μάχην εὐτρεπῶν γενομένων τοῖς μὲν φρονήμασι καὶ ταῖς προθυμίαις, ἔτι δὲ ταῖς ἀνδραγαθίαις ἐφάμλλοι καθειστήκεισαν, τῷ δὲ πλήθει καὶ τῇ κατὰ τὴν στρατηγίαν ἀρετῇ προεῖχεν ὁ βασιλεὺς. πολλὰς γὰρ καὶ ποικίλας παρατάξεις ἠγωνισμένος καὶ ἐν ταῖς πλείσταις μάχαις νενικηκὼς μεγάλην εἶχεν ἐμπειρίαν τῶν κατὰ πόλεμον ἔργων. παρὰ δὲ τοῖς Ἀθηναίοις οἱ μὲν ἀγαθώτατοι τῶν στρατηγῶν ἐτετελευτήκεισαν, Ἴφικράτης καὶ Χαβρίας, ἔτι δὲ Τιμόθεος, τῶν δ' ὑπολειμμένων Χάρης πρωτεύων οὐδὲν διέφερε τῶν τυχόντων ἰδιωτῶν κατὰ τὴν ἐν τῷ στρατηγεῖν ἐνέργειαν καὶ βουλήν.

Ἄμα δ' ἡμέρα τῶν δυνάμεων ἐκταπτομένων ὁ μὲν βασιλεὺς τὸν υἱὸν Ἀλέξανδρον, ἀντίπαιδα τὴν ἡλικίαν ὄντα, διάδηλον δὲ τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν οὐζύτητα τῆς ἐνεργείας ἔχοντα, κατέστησεν ἐπὶ θάτερον τῶν κεράτων, παρακαταστήσας αὐτῷ τῶν ἡγεμόνων τοὺς ἀξιολογωτάτους· αὐτὸς δὲ τοὺς ἐπιλέκτους ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τὴν ἡγεμονίαν εἶχε τοῦ ἑτέρου μέρους καὶ τὰς κατὰ μέρος τάξεις οἰκείως τοῖς παροῦσι καιροῖς διεκόσμησεν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι κατ' ἔθνος τὴν διαίρεσιν τῆς τάξεως ποιησάμενοι τοῖς μὲν Βοιωτοῖς τὸ ἕτερον μέρος παρέδωκαν, αὐτοὶ δὲ τοῦ λοιποῦ τὴν ἡγεμονίαν εἶχον. γενομένης δὲ μάχης καρτερᾶς ἐπὶ πολὺν χρόνον καὶ πολλῶν πιπτόντων παρ' ἀμφοτέροις μέχρι μὲν τινος ὁ ἀγὼν ἀμφιδοξουμένης εἶχε τὰς ἐλπίδας τῆς νίκης.

Μετὰ δὲ ταῦτα τοῦ Ἀλεξάνδρου φιλοτιμουμένου τῷ πατρὶ τὴν ἰδίαν ἀνδραγαθίαν ἐνδείξασθαι καὶ φιλοτιμίας ὑπερβολὴν οὐκ ἀπολείποντος, ὁμοίως δὲ καὶ πολλῶν αὐτῷ συναγωνιζομένων ἀνδρῶν ἀγαθῶν πρῶτος τὸ συνεχὲς τῆς τῶν πολεμίων τάξεως ἔρρηξε καὶ πολλοὺς καταβαλὼν κατεπόνει τοὺς καθ' αὐτὸν τεταγμένους. τὸ δ' αὐτὸ καὶ τῶν παραστατῶν αὐτῷ ποιησάντων τὸ συνεχὲς αἰεὶ τῆς τάξεως παρερρήγνυτο. πολλῶν δὲ σωρευομένων νεκρῶν οἱ περὶ τὸν Ἀλέξανδρον πρῶτοι βιασάμενοι τοὺς καθ' αὐτοὺς ἐτρέψαντο. μετὰ δὲ ταῦτα καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτὸς προκινδυνεύων καὶ τῆς νίκης τὴν ἐπιγραφὴν οὐδ' αὐτῷ παραχωρῶν Ἀλεξάνδρῳ τὸ μὲν πρῶτον ἐξέωσε τῇ βίᾳ τοὺς ἀντιτεταγμένους, ἔπειτα δὲ καὶ φεύγειν συναναγκάσας αἴτιος ἐγένετο τῆς νίκης. τῶν δ' Ἀθηναίων ἔπεσον μὲν ἐν τῇ μάχῃ πλείους τῶν χιλίων, ἤλωσαν δ' οὐκ ἔλάττους τῶν δισχιλίων. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν Βοιωτῶν πολλοὶ μὲν ἀνηρέθησαν, οὐκ ὀλίγοι δ' ἐζωγράθησαν. μετὰ δὲ τὴν μάχην ὁ Φίλιππος τρόπαιον στήσας καὶ τοὺς νεκροὺς εἰς ταφὴν συγχωρήσας ἐπινίκια τοῖς θεοῖς ἔθυσσε καὶ τοὺς ἀνδραγαθήσαντας κατὰ τὴν ἀξίαν ἐτίμησεν.

Διοδ. Σικελ. XVI 85, 5-86, 6

Προσιόντων δὲ τῇ πόλει πολυάνδριον Θηβαίων ἐστὶν ἐν τῷ πρὸς Φίλιππον ἀγῶνι

ἀποθανόντων. ἐπιγέγραπται μὲν δὴ ἐπίγραμμα οὐδέν, ἐπίθημα <δ'> ἔπεστιν αὐτῶι
λέων· φέροι δ' ἂν ἐς τῶν ἀνδρῶν μάλιστα τὸν θυμόν· ἐπίγραμμα δὲ ἄπεστιν, ἐμοὶ
δοκεῖν, ὅτι οὐδὲ εὐοικότα τῆι τόλμηι σφίσι τὰ ἐκ τοῦ δαίμονος ἠκολούθησε.

Παυσ. IX 40, 10

ΚΥΚΛΑΔΕΣ

ΔΗΛΟΣ (270-307)

270. Δῆλος. Γενικὴ ἄποψη τῆς νήσου, ἀπὸ τὸν λόφο τῆς Γκαμίλας. (53x88)

271. Δῆλος. Γενικὴ ἄποψη τῆς νήσου, ἀπὸ τὸν λόφο τῆς Γκαμίλας. (73x147)

272. Δῆλος. Γενικὴ ἄποψη τοῦ χώρου τῶν ἐρειπίων καὶ τῆς γύρω περιοχῆς. (40x55)

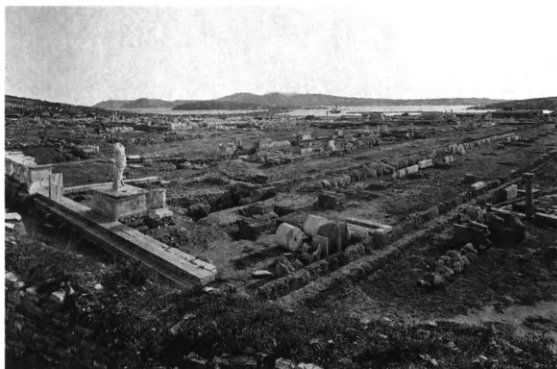
273. Δήλος. Τὸ ἱερὸ τοῦ Ἀπόλλωνος. Γενικὴ ἀποψη ἀπὸ ΒΔ. (53x88)

274. Δήλος. Γενικὴ ἀποψη τῶν ἐρειπίων ἀπὸ τὸ ὄρος Κύνθος. (71x89)

275. Δήλος. Ἡ ἀγορὰ τῶν Ἰταλῶν. Ἀποψη ἀπὸ ΝΑ. (30x38)

276. Δήλος. Τὸ ἱερὸ τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἡ στοὰ τοῦ βασιλέως Ἀντιγόνου Γονατᾶ. (30x38)

277. Δήλος. Τὸ ἱερὸ τοῦ Ἀπόλλωνος. Ὁ ναός. Ἀποψη ἀπὸ ΒΔ. (28x38)

278. Δῆλος. Τὸ ἱερὸ τοῦ Ἀπόλλωνος. Τὰ θραύσματα κολοσσικοῦ ἀγάλματος. (21×29)

279. Δῆλος. Τὸ ἱερὸ τοῦ Ἀπόλλωνος. Τὰ νότια προπύλαια μετὰ τὴν βάση κολοσσικοῦ ἀγάλματος. (24×38)

280. Δῆλος. Οἰκία τῶν Ποσειδωνιαστῶν τῆς Βηρυτοῦ. Τὸ περιστύλιο. (30×36)

281. Δῆλος. Ἡ οἰκία τῶν Ποσειδωνιαστῶν τῆς Βηρυτοῦ μετὰ τὴν ἱερὴ λίμνη στὸ βάθος. (32×37)

282. Δῆλος. Τὸ ἄνδρηρο τῶν λεόντων. (29×36)

283. Δῆλος. Τὸ ἄνδρηρο τῶν λεόντων. (31×37)

284. Δῆλος. Τὸ ἱερὸ τοῦ Ἀπόλλωνος. Τμῆμα τοῦ μνημείου τῶν ταύρων. Ἄποψη ἀπὸ ΝΔ. (31×38)

285. Δῆλος. Τὸ ἱερὸ τοῦ Ἀπόλλωνος. Τὸ μνημεῖο τῶν ταύρων. Ἄποψη ἀπὸ ΒΑ. (32×38)

286. Δῆλος. Ἡ ἀγορὰ τῶν Δηλίων ἢ τετράγωνη ἀγορὰ. Ἄποψη ἀπὸ ΝΑ. (32×37)

287. Δῆλος. Ἡ ὑπόστυλη αἴθουσα. Ἄποψη ἀπὸ Α. (30×38)

288. Δῆλος. Ἡ ὑπόστυλη αἴθουσα καὶ ἡ ἀγορὰ τοῦ Θεοφράστου. Ἄποψη ἀπὸ Β. (30×38)

289. Δῆλος. Ἡ στοὰ τοῦ Φιλίππου Ε' καὶ ἡ νότια στοὰ. (31×37)

290. Δήλος. Ἡ ἀρχαία πόλις. Γενικὴ ἄποψη ἀπὸ τὸν ἱερό λιμένα. (30x37)

291. Δήλος. Ἡ ἀρχαία πόλις. Γενικὴ ἄποψη ἀπὸ τὸ θέατρο. (32x38)

292. Δήλος. Ἡ ἀρχαία πόλις. Ἄποψη μιᾶς ὁδοῦ καὶ πρὸς αὐτῆς πλατεῖα. (30x37)

293. Δήλος. Ἡ ἀρχαία πόλις. Τὰ καταστήματα. (32x37)

294. Δήλος. Ἡ ἀρχαία πόλις. Ἡ οἰκία τῶν δελφίνων. Γενικὴ ἄποψη. (32x37)

295. Δήλος. Ἡ ἀρχαία πόλις. Ἡ οἰκία τῶν δελφίνων. Τὸ ἐσωτερικό. (31x37)

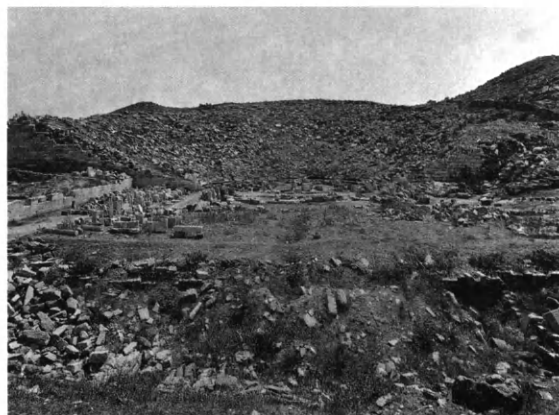
296. Δῆλος. Ἡ ἀρχαία πόλις. Ἡ οἰκία τοῦ Διονύσου. Τὸ περιστύλιο. (33×37)

297. Δῆλος. Ἡ ἀρχαία πόλις. Διακρίνονται τὰ περιστύλια τῆς οἰκίας τοῦ Διοσκουρίδη καὶ Κλεοπάτρας καὶ τῆς οἰκίας τοῦ Διονύσου. (69×88)

298. Δῆλος. Ἡ ἀρχαία πόλις. Ἡ οἰκία τῆς τριάνας. Τὸ ἐσωτερικό. (32×37)

299. Δῆλος. Τὸ θέατρο. (31×38)

300. Δῆλος. Τὸ θέατρο. Ἡ ὀρχήστρα. (33×38)

301. Δῆλος. Τὸ ρέμα τοῦ Ἴνωποῦ. (28×36)

302. Δῆλος. Τὸ ρέμα τοῦ Ἴνωποῦ καὶ ἡ δεξαμενὴ του. (34x37)

303. Δῆλος. Ἡ περιοχὴ τῶν ἱερῶν τῶν ξένων θεῶν. (24x38)

304. Δῆλος. Ἡ περιοχὴ τῶν ἱερῶν τῶν ξένων θεῶν. (24x38)

305. Δῆλος. Ἡ περιοχὴ τῶν ἱερῶν τῶν ξένων θεῶν. Νότιο μισὸ ἀπὸ Ν. (25x38)

306. Δῆλος. Ἡ περιοχὴ τῶν ἱερῶν τῶν ξένων θεῶν. Βόρειο μισὸ ἀπὸ Β. (31x37)

307. Δῆλος. Τὸ σπήλαιο τοῦ Κύνθου. Ἀριστερὰ ὁ κυκλικὸς βωμὸς. (30x36)

Χαῖρ', ὦ θεοδμάτα, λιπαροπλοκάμου
 παίδεσσι Λατοῦς ἡμεροέστατον ἔρνος,
 πόντου θύγατερ, χθονὸς εὐρεί-
 ας ἀκίνητον τέρας, ἄν τε βροτοί
 Δᾶλον κικλήσκοισιν, μάκαρες δ' ἐν Ὀλύμπῳ
 τηλέφαντον κυανέας χθονὸς ἄστρον.

Πινδ. Ὑμν. ἀπ. 33c

Ἡ μὲν οὖν Δῆλος ἐν πεδίῳ κειμένην ἔχει τὴν πόλιν καὶ τὸ ἱερόν τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τὸ Λητῶν, ὑπέρεκειται δὲ τῆς πόλεως ὄρος ψιλὸν ὁ Κύνθος καὶ τραχύ, ποταμὸς δὲ διαρρεῖ τὴν νῆσον Ἴνωπὸς οὐ μέγας· καὶ γὰρ ἡ νῆσος μικρά. τετίμηται δὲ ἐκ παλαιοῦ διὰ τοὺς θεοὺς ἀπὸ τῶν ἡρωικῶν χρόνων ἀρξαμένη· μυθεύεται γὰρ ἐνταῦθα ἡ Λητὴ τὰς ὠδίνας ἀποθέσθαι τοῦ τε Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος·

ἦν γὰρ τοπάροιθε φορητά,

φησὶν ὁ Πίνδαρος,

κυμᾶτεσσι παντοδαπῶν ἀνέμων
 ῥιπαῖσιν· ἀλλ' ἂ Κοιογενῆς ὀπότη' ὠδίνεσσι θύοισ'
 ἀγχιτόκοις ἐπέβα νιν, δὴ τότε τέσσαρες ὄρθαι
 πρέμων ἀπώρουσαν χθονίων,
 ἄν δ' ἐπικράνοισι σχέθον πέτραν ἀδαμαντοπέδιλοι
 κίονες· ἔνθα τεκοῖσ' εὐδαίμον' ἐπόψατο γένναν.

ἔνδοξον δ' ἐποίησαν αὐτὴν αἱ περιουκίδες νῆσοι, καλούμεναι Κυκλάδες, κατὰ τιμὴν πέμπουσαι δημοσίᾳ θεωροῦς τε καὶ θυσίας καὶ χοροὺς παρθένων πανηγύρεις τε ἐν αὐτῇ συναγοῦσαι μεγάλας.

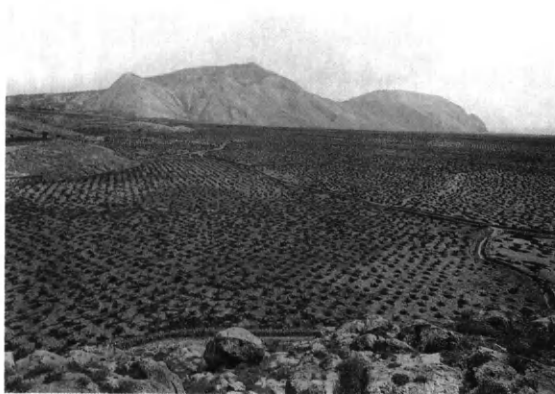
Στράβ. X 485

Ἐκ δὲ τῆς Κρήτης ἀποπλέων εἰς Δῆλον κατέσχε, καὶ τῷ θεῷ θύσας καὶ ἀναθεῖς τὸ Ἀφροδίσιον ὃ παρὰ τῆς Ἀριάδνης ἔλαβεν, ἐχόρευσε μετὰ τῶν ἡθίων χορείαν ἦν ἔτι νῦν ἐπιτελεῖν Δηλίους λέγουσι, μίμημα τῶν ἐν τῷ Λαβυρίνθῳ περιόδων καὶ διεξόδων ἐν τινι ῥυθμῷ παραλλάξεις καὶ ἀνελίξεις ἔχοντι γιγνομένην. καλεῖται δὲ τὸ γένος τοῦτο τῆς χορείας ὑπὸ Δηλίων γέρανος, ὡς ἱστορεῖ Δικαίαρχος (fr. 85 Wehrli). ἐχόρευσε δὲ περὶ τὸν Κερατῶνα βωμόν, ἐκ κεράτων συνηρμοσμένον εὐωνύμων ἀπάντων. ποιῆσαι δὲ καὶ ἀγῶνά φασιν αὐτὸν ἐν Δήλῳ, καὶ τοῖς νικῶσι τότε πρῶτον ὑπ' ἐκείνου φοῖνικα δοθῆναι.

Πλουτ. Θησ. 21

Τῆς γὰρ Δήλου τότε ἐμπορίου τοῖς Ἑλλησιν οὐσῆς καὶ ἄδειαν τοῖς ἐργαζομένοις διὰ τὸν θεὸν δοκούσης παρέχειν...

Παυσ. III 23. 3

308. Θήρα. Γενική άποψη τοῦ Προφήτη Ἡλία καὶ τοῦ Μέσα Βουνοῦ, ἀπὸ ΝΔ. (30x38)

309. Θήρα. Ἡ ἀρχαία πόλη. Τὸ τέμενος τοῦ Ἀρτεμιδώρου. Δεξιὰ ὁ βωμὸς τῆς Ὁμοιοίας. (30x38)

310. Θήρα. Ἡ ἀρχαία πόλη. Μεγάλο κτιριακὸ συγκρότημα στὰ ΝΔ τῆς πόλης. (30x37)

311. Θήρα. Ἡ ἀρχαία πόλη. Δεξαμενὴ στὴν περιοχή τοῦ μεγάλου κτιριακοῦ συγκροτήματος στὰ ΝΔ τῆς πόλης. (32x37)

312. Θήρα. Ἡ ἀρχαία πόλη. Τοῖχος τοῦ ἀνδρήρου τοῦ ναοῦ τοῦ Διονύσου. (32x38)

313. Θήρα. Ἡ ἀρχαία πόλη. Λιθόστρωτη ὁδὸς ποὺ ὀδηγεῖ στοῦ πτολεμαϊκὸ στρατόπεδο. (32x38)

314. Θήρα. Ἡ ἀρχαία πόλη. Τὸ ἱερὸ τῶν αἰγυπτίων θεῶν. (29x38)

315. Θήρα. Ἡ ἀρχαία πόλη. Ἡ Βασιλικὴ Στοά ἀπὸ N. (31x38)

316. Θήρα. Ἡ ἀρχαία πόλη. Τμῆμα τῆς ἀγορᾶς καὶ ἰδιωτικῆς οἰκίαις ἐμπρὸς ἀπὸ τῆ Βασιλικῆ Στοᾶ. (70x88)

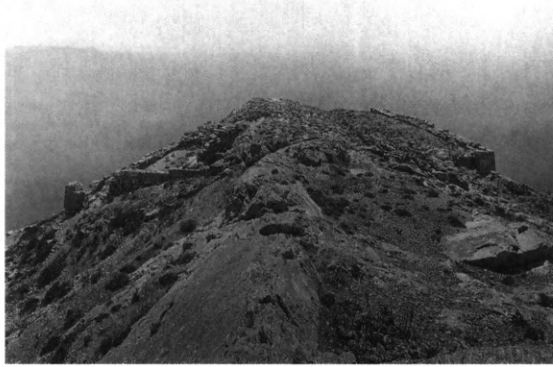
317. Θήρα. Ἡ ἀρχαία πόλη. Τὸ θέατρο. Γενικὴ ἄποψη. (31x38)

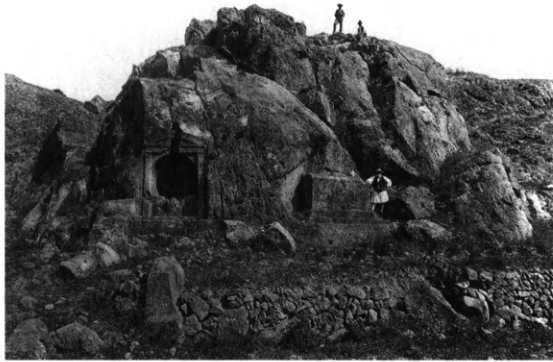
318. Θήρα. Ἡ ἀρχαία πόλη. Τὸ θέατρο. Τμῆμα τοῦ κοίλου καὶ τὸ ἀνάλημμά του. Στὸ μέσον πλευρικὴ πύλη εἰσόδου. (34x38)

319. Θήρα. Ἡ ἀρχαία πόλη. Τὸ νότιο ἀνάλημμα τοῦ ἀνδῆρου τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος Καρνείου. (30x37)

320. Θήρα. Ἡ ἀρχαία πόλις. Τὸ ἄνδρρο τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος Καρνείου. Γενικὴ ἄποψη. (29×37)

321. Θήρα. Ἀκρωτήριο Ἐξωμύτης. Ἐχεντρα. Ἐπιτύμβια κόγχη καὶ ἀνάγλυφα στὸν βράχο. (32×38)

322. Θήρα. Ἀκρωτήριο Ἐξωμύτης. Ἐχεντρα. Διπλὴ ἐπιτύμβια κόγχη. (32×38)

323. Θήρα. Ἅγιος Νικόλαος Μαρμαρίτης. Ναὸς τῆς θεᾶς Βασιλείας, σήμερα ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Νικολάου Μαρμαρίτη. (32x37)

324. Θήρα. Τὰ Φηρά. (31x37)

Τὸν δὲ αὐτὸν τοῦτον χρόνον Θήρας ὁ Αὐτεσίωνος τοῦ Τεισαμενοῦ τοῦ Θερσάνδρου τοῦ Πολυνείκεος ἔστειλε ἐς ἀποικίην ἐκ Λακεδαίμονος. ἦν δὲ ὁ Θήρας οὗτος, γένος ἔων Καδμείος, τῆς μητρὸς ἀδελφεὸς τοῖσι Ἀριστοδήμου παισὶ Εὐρυσθένει καὶ Προκλείῃ· ἐόντων δ' ἔτι τῶν παιδῶν τούτων νηπίων ἐπιτροπαίην εἶχε ὁ Θήρας τὴν ἐν Σπάρτῃ βασιλιήν. αὐξηθέντων δὲ τῶν ἀδελφιδέων καὶ παραλαβόντων τὴν ἀρχήν, οὕτω δὴ ὁ Θήρας δεινὸν ποιούμενος ἄρχεσθαι ὑπ' ἄλλων, ἐπέιτε ἐγένετο ἀρχῆς, οὐκ ἔφη μενέειν ἐν τῇ Λακεδαίμονι ἀλλ' ἀποπλεύσεσθαι ἐς τοὺς συγγενέας. ἦσαν δὲ ἐν τῇ νῦν Θήρῃ καλεομένη νήσῳ, πρότερον δὲ Καλλίστῃ τῇ αὐτῇ ταύτῃ, ἀπόγονοι Μεμβλιάρεω τοῦ Ποικίλειω ἀνδρὸς Φοίνικος. Κάδμος γὰρ ὁ Ἀγήνορος Εὐρώπῃν διζήμενος προσέσχε ἐς τὴν νῦν Θήρην καλεομένην· προσσχόντι δὲ εἶτε δὴ οἱ ἡ χώρα ἦρεσε, εἶτε καὶ ἄλλως ἠθέλησε ποιῆσαι τοῦτο, καταλείπει γὰρ ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ ἄλλους τε τῶν Φοινίκων καὶ δὴ καὶ τῶν ἑωυτοῦ συγγενέων Μεμβλιάρεων. οὗτοι ἐνέμοντο τὴν Καλλίστην καλεομένην ἐπὶ γενεάς, πρὶν ἢ Θήραν ἐλθεῖν ἐκ Λακεδαίμονος, ὀκτὼ ἀνδρῶν. ἐπὶ τούτους δὴ ὦν ὁ Θήρας λεῶν ἔχων ἀπὸ τῶν φυλέων ἔστειλε, συνοικήσων τούτοισι καὶ οὐδαμῶς ἐξελῶν αὐτοὺς ἀλλὰ κάρτα οἰκηιέμενος. ἐπέιτε δὲ καὶ οἱ Μινύαι ἐκδράντες ἐκ τῆς ἐρκτῆς ἕζοντο ἐς τὸ Τηϋῆγον, τῶν Λακεδαιμονίων βουλευομένων σφέας ἀπολλύναι παραιτέεται ὁ Θήρας, ὅκως μήτε φόνος γένηται, αὐτὸς τε ὑπεδέκετό σφεας ἐξάξειν ἐκ τῆς χώρας. συγχωρησάντων δὲ τῇ γνώμῃ τῶν Λακεδαιμονίων, τρισὶ τριηκοντέροισι ἐς τοὺς Μεμβλιάρεω ἀπογόνους ἔπλωσε, οὔτι πάντας ἄγων τοὺς Μινύας ἀλλ' ὀλίγους τινάς, οἱ γὰρ πλεῖνες αὐτῶν ἐτράποντο ἐς τοὺς Παρωρεάτας καὶ Καύκωνας, τούτους δὲ ἐξελάσαντες ἐκ τῆς χώρας σφέας αὐτοὺς ἐξ μοίρας διεῖλον, καὶ ἔπειτα ἔκτισαν πόλιας τάσδε ἐν αὐτοῖσι, Λέπρεον, Μάκιστον, Φρίξας, Πύργον, Ἐπιον, Νούδιον· τούτων δὲ τὰς πλεῖνας ἐπ' ἐμέο Ἥλειοι ἐπόρθησαν. τῇ δὲ νήσῳ ἐπὶ τοῦ οἰκιστέω Θήρα ἢ ἐπωνυμίῃ ἐγένετο.

Ἡροδ. IV 147-148

Τὴν δὲ ἀποικίαν ὁ Θήρας ἔστειλεν εἰς τὴν νῆσον τὴν τότε ὀνομαζομένην Καλλίστην, τοὺς ἀπογόνους οἱ τοῦ Μεμβλιάρου παραχωρήσεσθαι τῆς βασιλείας ἐλπίζων ἐκόντας. ὅπερ οὖν καὶ ἐποίησαν λαβόντες λογισμὸν ὅτι Θήραι μὲν εἰς αὐτὸν ἀνήκει Κάδμον τὸ γένος, οἱ δὲ ἦσαν ἀπόγονοι Μεμβλιάρου... καὶ Θήρας μὲν τῆι τε νήσωι μετέβαλεν ἀφ' ἑαυτοῦ τὸ ὄνομα καὶ οἱ καὶ νῦν ἔτι οἱ Θηραῖοι κατὰ ἔτος ἐναγίζουσι ὡς οἰκιστῆι.

Παυσ. III 1, 7-8

Τῆς δ' ἔκτοθι νήσος ἀέρθη
Καλλίστη, παίδων ἱερὴ τροφὸς Εὐφήμοιο·
οἱ πρὶν μὲν ποτε δὴ Σωτηρίδα Λήμνον ἔβαιον,
Λήμνον τ' ἐξελαθέντες ὑπ' ἀνδράσι Τυρσηνοῖσιν
Σπάρτην εἰσαφίκανον ἐφέστιοι· ἐκ δὲ λιπόντας
Σπάρτην Αὐτεσίωνος εἰς πάϊς ἤγαγε Θήρας
Καλλίστην ἐπὶ νῆσον, ἀμείψατο δ' οὖνομα Θήρα
ἐκ σέθεν.

Ἀπολ. Ῥοδ. Ἀργον. IV 1757-1764

Ἄλλ' ἐπεὶ πλείονα μόρια καὶ τοῦ δήμου καὶ τῆς ὀλιγαρχίας εἰσὶν, ἔτι διαληπτέον ὡς οὐτ' ἂν οἱ ἐλεύθεροι ὀλίγοι ὄντες πλειόνων καὶ μὴ ἐλευθέρων ἄρχωσι δήμος, οἷον ἐν Ἀπολλωνίᾳ τῇ ἐν τῷ Ἴονίῳ καὶ ἐν Θήρα (ἐν τούτων γὰρ ἑκατέρω τῶν πόλεων ἐν ταῖς τμηαῖς ἦσαν οἱ διαφέροντες κατ' εὐγένειαν καὶ πρῶτοι κατασχόντες τὰς ἀποικίας, ὀλίγοι ὄντες πολλῶν)...

Ἀριστ. Πολ. Δ' 1290b 8-14

Περὶ δὲ τὴν Κρήτην εἰσὶ νῆσοι, Θήρα μὲν, ἡ τῶν Κυρηναίων μητρόπολις, ἀποικος Λακεδαιμονίων, καὶ πλησίον ταύτης Ἀνάφη, ἐν ἧ τὸ τοῦ Αἰγλήτου Ἀπόλλωνος ἱερόν. λέγει δὲ καὶ Καλλίμαχος τοτὲ μὲν οὕτως·

Αἰγλήτην Ἀνάφην τε, Λακωνίδι γείτονα Θήρα·
τοτὲ δὲ τῆς Θήρας μνησθεῖς·
μήτηρ εὐίππου πατρίδος ἡμετέρης.

ἔστι δὲ μακρὰ ἡ Θήρα, διακοσίων οὐσα τὴν περίμετρον σταδίων, κειμένη δὲ κατὰ Δίαν νῆσον τὴν πρὸς Ἡρακλείῳ τῷ Κνωσσίῳ, διέχει δὲ τῆς Κρήτης εἰς ἑπτακοσίους· πλησίον δ' αὐτῆς ἡ τε Ἀνάφη καὶ Θηρασία.

Στράβ. X 484

Νυνὶ δὲ τὸ ἄηθες ταράττει τὴν αἴσθησιν καὶ δείκνυσιν ἀπειρίαν τῶν φύσει συμβαινόντων καὶ τοῦ βίου παντός, οἷον εἴ τις λέγοι τὰ περὶ Θήραν καὶ Θηρασίαν νήσους ἰδρυμένας ἐν τῷ μεταξὺ πόρῳ Κρήτης καὶ τῆς Κυρηναίας, ὧν ἡ Θήρα μητρόπολις ἐστὶ τῆς Κυρήνης, καὶ τὴν Αἴγυπτον καὶ πολλὰ μέρη τοιαῦτα τῆς Ἑλλάδος. ἀνὰ μέσον γὰρ Θήρας καὶ Θηρασίας ἐκπεσοῦσαι φλόγες ἐκ τοῦ πελάγους ἐφ' ἡμέρας τέτταρας, ὥστε πᾶσαν ζεῖν καὶ φλέγεσθαι τὴν θάλατταν, ἀνεφύσησαν κατ' ὀλίγον ἐξαιρομένην ὡς ἂν ὀργανικῶς καὶ συντιθεμένην ἐκ μύδρων νήσον ἐπέχουσαν δώδεκα σταδίων τὴν περίμετρον. μετὰ δὲ τὴν παῦλαν τοῦ πάθους ἐθάρρησαν πρῶτοι Ῥόδιοι θαλαττοκρατοῦντες ἐπιπροσπλεύσαι τῷ τόπῳ, καὶ Ποσειδῶνος Ἀσφαλίου ἱερὸν ἰδρύσασθαι κατὰ τὴν νήσον.

Στράβ. I 57

Ἦν τινὲς μετὰ Θήρα τοῦ Αὐτεσίωνος (ἦν δ' οὗτος Πολυνεϊκὸς ἀπόγονος) πλεύσαντες εἰς τὴν μεταξὺ Κυρηναίας καὶ τῆς Κρήτης νήσον.

Καλλίστην τὸ πάροιθε, τὸ δ' ὕστερον οὖνομα Θήρην,

ὡς φησι Καλλίμαχος, ἔκτισαν τὴν μητρόπολιν τῆς Κυρήνης Θήραν, ὁμώνυμον δ' ἐπέδειξαν τῇ πόλει καὶ τὴν νήσον.

Στράβ. VIII 347

Ἔστι δὲ Θηραίων κτίσμα, Λακωνικῆς νήσου, ἦν καὶ Καλλίστην ὠνόμαζον τὸ παλαιόν, ὡς φησι καὶ Καλλίμαχος·

Καλλίστη τὸ πάροιθε, τὸ δ' ὕστερον οὖνομα Θήρη,
μήτηρ εὐίππου πατρίδος ἡμετέρης.

Στράβ. XVII 837

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ
ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΤΟΥ 1910
ΑΡ. 232 ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΗΣ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΤΥΠΩΘΗΚΕ ΤΟΝ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟ ΤΟΥ 2004